

รายงานผลการวิจัย

เรื่อง การจัดการท่องเที่ยวชุมชนเชิงเกษตรอินทรีย์แบบครบวงจรตำบลแม่เจดีย์
อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

Tourism Activities Management for integrated Organic agriculture in Mae Jedi Sub District,
Veiang-pah-pao, Chiang Rai

ได้รับการจัดสรรงบประมาณวิจัย ประจำปี 2562

จำนวนเงิน 361,072 บาท

หัวหน้าโครงการ

นางสาวกัญฉิศา เดชเดกิง

ผู้ร่วมโครงการ

นายธรรมพร ต้นตรา

นางสาวศิริกุล ตุลาสมบัติ

นางสาวบุษบงก์ ผั่นแจ้

งานวิจัยเสร็จสิ้นสมบูรณ์

...../...../.....

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง การจัดการท่องเที่ยวชุมชนเชิงเกษตรอินทรีย์แบบครบวงจรตำบลแม่เจดีย์ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย Integrated organic community tourism management in Mae Chedi Sub-district, Wiang Pa Pao, District Chiang Rai ในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้โดยได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) จัดสรรงบประมาณวิจัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 และคณะผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ประกอบการ และคนในชุมชน ที่ได้เสียสละเวลาในการให้ข้อมูล เพื่องานวิจัยนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

รว 915.93 ภ696ก 2563

ภุชณิศา เตชถกิง

การจัดการท่องเที่ยวชุมชนเชิงเกษตรอินทรีย์แบบครบวงจ

6401000854

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้	
๐: 356837	เลขเรียกหนังสือ
๑: 336427	915.93
๓: 0 เม.ย. 2564	ภ696ก
วันที่	2563

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	1
Abstract	2
บทที่ 1 บทนำ	5
ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย	5
วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
ขอบเขตของโครงการวิจัย	8
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม/สารสนเทศ ที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดเกี่ยวกับช่องทางการจัดจำหน่าย	10
การทบทวนวรรณกรรม/สารสนเทศ (Information) ที่เกี่ยวข้อง	33
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	39
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	40
การวิเคราะห์ข้อมูล	41
บทที่ 4 สรุปผลการวิจัย	43
การวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย	43
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	62
สรุปผลการวิจัย	62
อภิปรายผลการวิจัย	74
ข้อเสนอแนะ	76
บรรณานุกรม	80

การจัดการท่องเที่ยวชุมชนเชิงเกษตรอินทรีย์แบบครบวงจรตำบลแม่เจดีย์

อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

Integrated organic community tourism management in Mae Chedi Sub-district,

Wiang Pa Pao, District Chiang Rai

ภูษณิศา เตชตะกัณท์¹ ธรรมพร ตันตรา² ศิริกุล ตูลาสสมบัติ³ และบุษบงค์ ผั่นแจ้⁴

Pusanisa Thechatakerng¹, Thammaporn Tantar², Sirikul Tulasombat³, Busabong Funjang⁴

^{1,3,4}คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จ.เชียงใหม่ 50290

²วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ 50290

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 1. เพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนโดยวิธีการจัดการชุมชนเพื่อนำมาสู่เข้าใจและสามารถบูรณาการทรัพยากรทางการเกษตร การอนุรักษ์ธรรมชาติ วัฒนธรรมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบครบวงจร 2. เพื่อพัฒนาระบบสื่อความหมายและการตลาดท่องเที่ยว โดยเน้นการมีส่วนร่วมให้บุคลากรในชุมชนได้พัฒนาศักยภาพ และระดมความคิด/แก้ไขปัญหาของชุมชน รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างชุมชนในท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา ในลักษณะพหุภาคี 3. เพื่อศึกษาวิธีการบริหารการเงินในรูปแบบธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์แบบครบวงจร เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางการเงินแก่ชุมชน 4. สร้างเส้นทางท่องเที่ยวสายใหม่เชิงเกษตร ของตำบลแม่เจดีย์ ตำบลเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก การทำสัมภาษณ์กลุ่มและแบบสอบถาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ในตำบลแม่เจดีย์ จังหวัดเชียงราย ซึ่งผลการวิจัย และเก็บข้อมูลกับกลุ่มที่เป็นตัวแทนของแต่ละหมู่บ้านและผู้ประกอบการจำนวน 300 ราย และนักท่องเที่ยว จำนวน 400 ราย

ผลการศึกษา ตามวัตถุประสงค์ที่ 1 การสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนโดยวิธีการจัดการชุมชนซึ่งตัวแทนจากแต่ละหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการจัดการโดยวิธีการจัดการชุมชนเพื่อนำมาสู่เข้าใจและสามารถบูรณาการทรัพยากรทางการเกษตร การอนุรักษ์ธรรมชาติ ด้านศักยภาพและทรัพยากรของหมู่บ้าน พร้อมทั้งทำการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยในพื้นที่ รวมถึงโอกาสและอุปสรรคในปัจจุบัน โดย ทั้งทีมวิจัย กลุ่มผู้นำ ได้ทำการสำรวจพื้นที่ร่วมกัน ในแต่ละหมู่บ้าน ผลจากการวิจัยแสดงให้เห็นถึง ทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรทางการเกษตรที่มีอยู่ในตำบลแม่เจดีย์ ที่สามารถ

นำมาบูรณาการ ทำให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมใหม่เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ส่วนวัตถุประสงค์ที่ 2 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบครบวงจร ของผู้ให้ข้อมูล พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เห็นควรให้พัฒนาด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้สวยงาม และน่าสนใจมากขึ้น ส่วนนักท่องเที่ยวให้ความเห็นด้านส่วนประสมทางการตลาด ภาพรวมด้านผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Product) สิ่งดึงดูดใจ ด้าน กิจกรรม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก การ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence) ด้านกระบวนการซื้อ ด้านบุคลากร (People) อยู่ในระดับมาก วัตถุประสงค์ที่ 3 การบริหารการเงินในรูปแบบธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์แบบครบวงจรเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางการเงินแก่ชุมชนการจัดการการเงินของเกษตรกรและผู้ประกอบการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับกลางถึงมาก ส่วนการวางแผนการเงิน มีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับปานกลางถึงมาก ส่วนวัตถุประสงค์ที่ 4 สร้างเส้นทางท่องเที่ยวสายใหม่เชิงเกษตร กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยว สามารถ ทำได้ ในครั้งวัน, 1 วัน เช้า เย็นกลับ , ค้างคืน บนดอย และร่วมกิจกรรมลงมือทำ หักชงกาแฟ ชา คอย หรือกิจกรรมปลูกผัก เก็บเกี่ยวพืชพันธ์ต่างๆ เช่น ถั่วแระ

คำสำคัญ : ชีตความสามารถ ชุมชน ผู้ประกอบการ ท่องเที่ยวชุมชนเชิงเกษตร การตลาด การเงิน แม่เจดีย์ จังหวัด เชียงราย

Abstract

This research aims to study 1. To strengthen communities through community management methods to bring about understanding and integration of agricultural resources, nature conservation, culture and development of integrated agricultural tourism. 2. To develop a means of communication and tourism marketing by focusing on participation in community personnel to develop potential and brainstorm / solve community problems, including strengthening the community through cooperation between local communities, government agencies, private sectors and educational institutions. 3. To study financial management in the form of integrated organic tourism business to strengthen the community's financial strength. 4. Create new agricultural tourism routes of Mae Chedi District, Wiang Pa Pao Subdistrict, Chiang Rai. In-depth interview, focus group and questionnaires were used to collect information from the target group in Tambon Mae Chedi Chiang Rai. 300 entrepreneurs who representing each village and 400 tourists were collected data.

The results of the study according to objectives 1) Strengthening the communities through the community management method where representatives from each village participated in the community management to bring understanding and be able to integrate agricultural resources, nature conservation and the potential resource of the village along with doing a strength and weakness analysis including the current opportunities and obstacles by the research team and the leadership group surveyed the area together in each village. The results show natural resources and agricultural resources available in Mae Chedi Sub-district, which can be integrated to create new tourist destinations and activities to attract tourists. For the objective 2 the development of integrated agricultural tourism destinations, it was found that most participants agreed that the development of agricultural tourism attractions should be beautiful, and more interesting the participants commented on the marketing mix for product such as; attractions, activities, amenities, pricing, channels, physical evidence in the process of purchasing, and People were at a high level. In the part of objective 3, financial management to strengthen the financial community, financial management of farmers and entrepreneurs were in moderate to high average as well as financial planning section. Lastly, objective 4 to create a new agricultural tourism route and agrotourism Activities, a day trip, half day can be done. For example, a return trip, overnight on the mountain

and join the activities to do coffee training, mountain tea or vegetable growing activities and harvest various crops such as edamame.

Key words : Community capability, agricultural tourism, entrepreneurs, finance, marketing, Mae Chedi, Chiang Rai Province

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การท่องเที่ยวในประเทศไทยปัจจุบันเป็นตัวหลักที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ให้เติบโตอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังส่งผลให้เกิดประโยชน์ด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมกล่าวได้ว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญ ที่ทำรายได้ให้กับประเทศเป็นลำดับต้นๆ โดยเฉพาะการนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาใช้จ่ายในระบบเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังมีบทบาทช่วยกระตุ้นให้มีการนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง ที่ผู้อยู่ในท้องถิ่นได้เก็บมาประดิษฐ์เป็นหัตถกรรมพื้นบ้าน ขายเป็นของที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งสรุปได้ว่าบทบาทและความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม (ฉันทิช วรรณถนอม, 2552)

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งที่น่าสนใจควบคู่ไปกับยุทธศาสตร์ด้านอื่นๆ ในการอนุรักษ์ทรัพยากรเกษตร เช่น การส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ให้เป็นที่ดึงดูดทางการท่องเที่ยวในรูปแบบให้การศึกษาด้านการผลิตที่ครบวงจร การจัดการสิ่งแวดล้อมทางด้านเกษตร เพื่อสร้างจิตสำนึกของนักท่องเที่ยวเกษตรกรในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ นอกจากนั้นเพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวช่วยลดความต้องการของเกษตรกรในการใช้พื้นที่อนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้นเป็นกิจกรรมหนึ่งในการฟื้นฟูทรัพยากรเกษตรและจัดสรรประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่กำลังพัฒนาที่การเกษตรยังเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมชนบท อย่างไรก็ตาม จากปัญหาด้านการเมืองในประเทศ ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในประเทศในทุกๆด้าน โดยเฉพาะด้านการเกษตร ซึ่งเป็นอาชีพหลักของประชากรที่ได้ผลกระทบโดยตรงทำให้ เกษตรกรมีรายได้ลดลง จึงต้องมีวิธีการแก้ปัญหาเพื่อสร้างรายได้จากอาชีพเสริมทางเลือกอื่น โดยการสนับสนุนการท่องเที่ยวในชุมชนจากรัฐบาลได้มีการกำหนดนโยบายวางแผนการกลยุทธ์ท่องเที่ยวมุ่งเน้นส่งเสริมชุมชนขนาดเล็กร่วมกับการพัฒนาชุมชนไปพร้อมๆกันประกอบเป็นความเข้มแข็งของประเทศ และยังคงช่วยยกระดับศักยภาพชุมชนให้มีคุณค่ามากยิ่งขึ้น ในด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมและประเพณีที่ดั้งเดิมของท้องถิ่นไว้ และรูปแบบของการท่องเที่ยว โดยการใช้วิถีชีวิตของชุมชนและทรัพยากรธรรมชาติที่มีมาเป็นจุดขาย โดยเฉพาะทางด้านเกษตรอินทรีย์ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ตำบลแม่เจดีย์ อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบไปด้วย 15 หมู่บ้าน มีจำนวนประชากร 6,371 คนเป็นอำเภอที่อาชีพหลักส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ซึ่งได้รับ

ผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ราคาพืชผลเกษตรลดต่ำลง ทั้งๆที่เป็นพื้นที่ที่เป็นแหล่งที่มีทรัพยากรที่สวายนามสมบูรณ์ และเป็นแหล่งเพราะปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่นชา กาแฟ เมี่ยง ไม้แคะสลัก-ชาหยดน้ำค้าง-ชาน้ำตกเลาลี-เครื่องปั้นดินเผา เป็นต้น เพื่อให้ชุมชนได้มีการยกระดับด้านความเป็นอยู่ การท่องเที่ยวชุมชน โดยเฉพาะแบบครบวงจรเชิงเกษตรอินทรีย์จึงมีความสำคัญ

แต่ในปัจจุบันพบว่าปัญหาการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนส่วนใหญ่เกิดจากผู้บริหารชุมชน บุคลากร และประชากรในท้องถิ่นขาดความรู้ความสามารถในการเชื่อมโยงทรัพยากรที่มีอยู่ในการบริหารจัดการท่องเที่ยวอย่างครบวงจร ทำให้การจัดการการท่องเที่ยวไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชนแบบครบวงจรเชิงเกษตรอินทรีย์จึงมีความสำคัญ ซึ่งชุมชนจะได้รับประโยชน์อย่างสูงสุด ทั้งนี้ชุมชนยังจะได้พัฒนาผลิตภัณฑ์ สินค้าของชุมชน ให้มีมูลค่ามากยิ่งขึ้น และยังเป็นการกระจายรายได้ สร้างความเป็นอยู่ตลอดจนอนุรักษ์วิทยาการเกษตร พื้นฟูทรัพยากรการท่องเที่ยว และประเพณีที่ดั้งเดิมของท้องถิ่นต่อไป และช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนที่สามารถพึ่งพาตนเองได้

ดังนั้นการสร้างผู้ประกอบการชุมชนหรือท้องถิ่น ด้านที่เกี่ยวกับท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับประชาชนในชุมชน ให้เป็นผู้ประกอบการท้องถิ่นให้มีความรู้ในด้านการมีความเข้าใจด้านการเกษตรและสามารถเชื่อมโยงการเกษตร อนุรักษ์ธรรมชาติ ในขณะเดียวกันได้รู้จักใช้การเกษตรและธรรมชาติให้ได้ประโยชน์อย่างสูงสุด และ การพัฒนาตลาดท่องเที่ยวชุมชนเชิงเกษตรแบบครบวงจร ด้านที่เกี่ยวกับท่องเที่ยวโดยชุมชน รวมถึง การบริหารการเงินสำหรับการท่องเที่ยวชุมชนแบบครบวงจรเชิงเกษตรอินทรีย์จึงมีความสำคัญ ต่อชุมชนเพื่อให้ได้รับประโยชน์อย่างสูงสุด อันได้แก่ ชุมชนได้รับความรู้ด้านการเงินในด้านการคำนวณรายได้จากการท่องเที่ยว รายได้จากการขายผลผลิตทางการเกษตร ต้นทุนการผลิต ต้นทุนการให้บริการด้านการท่องเที่ยว และกำไรสุทธิที่ชุมชนได้รับ รวมถึงการวางแผนการเงิน การจัดหาเงินทุน การลงทุนในสินทรัพย์ และการควบคุมทางการเงินให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ส่งผลให้ชุมชนมีการบริหารการเงินการท่องเที่ยวชุมชนแบบครบวงจรเชิงเกษตรอินทรีย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเสริมสร้างความเข้มแข็งทางการเงินให้แก่ชุมชน ให้ผู้ประกอบการในชุมชน มีความสามารถในการแข่งขันกับการรุกเข้ามาของตลาดอื่น

นอกจากนั้น การทำวิจัยในชุมชนยังมีความสำคัญและจำเป็นมากสำหรับหน่วยงานระดับมหาวิทยาลัย เพราะเป็นการเชื่อมโยง ระหว่างชุมชนและมหาวิทยาลัย ให้สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนบริการวิชาการให้กับชุมชน สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชนกับหน่วยงานทางวิชาการระดับมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยแม่โจ้ที่มีความเป็นเลิศทางการเกษตร อีกทั้งเป็นการสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงมีความสำคัญและควรผลักดัน เพื่อที่จะ

สามารถเป็นประโยชน์ต่อทุกส่วน ให้สามารถบริการด้านการท่องเที่ยวในรูปแบบของเกษตรแบบครบวงจร ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสระบบการผลิตจนถึงการเก็บเกี่ยวอย่างใกล้ชิดซึ่งจะทำให้การพัฒนาด้านการเกษตรมีความสอดคล้องและเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนโดยวิธีการจัดการชุมชนเพื่อนำมาสู่เข้าใจและสามารถบูรณาการทรัพยากรทางการเกษตร การอนุรักษ์ธรรมชาติ วัฒนธรรมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบครบวงจร
2. เพื่อพัฒนาระบบสื่อความหมายและการตลาดท่องเที่ยว โดยเน้นการมีส่วนร่วมให้บุคลากรในชุมชนได้พัฒนาศักยภาพ และระดมความคิด/แก้ไขปัญหาของชุมชน รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างชุมชนในท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา ในลักษณะพหุภาคี
3. เพื่อศึกษาวิธีการบริหารการเงินในรูปแบบธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์แบบครบวงจร เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางการเงินแก่ชุมชน
4. สร้างเส้นทางท่องเที่ยวสายใหม่เชิงอนุรักษ์ ของตำบลแม่เจดีย์ ตำบลเวียงป่าเป้า จังหวัด เชียง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้เกี่ยวข้องในตำบลแม่เจดีย์ สามารถนำผลการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางเพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์แบบครบวงจร
2. ผู้ประกอบการ นักการตลาดสามารถ นำข้อมูลการศึกษางานวิจัยในครั้งนี้ไปเพื่อการปรับใช้กับแผนพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์แบบครบวงจร ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด
3. เจ้าหน้าที่บุคลากรในภาครัฐที่เกี่ยวข้อง รวมถึงภาคร่วมพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน สามารถนำวิจัยครั้งนี้ไปใช้เพื่อกำหนดนโยบายและวางแผนการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับพื้นที่และพื้นที่ในภาคร่วมพัฒนาที่เกี่ยวข้อง
4. ได้แนวกิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่เพื่อการจัดการท่องเที่ยวชุมชนเชิงเกษตรแบบครบวงจร
5. สามารถนำความรู้ด้านบริหารธุรกิจ การเงิน มาสร้างความเข้มแข็งให้ธุรกิจตนเอง

หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

- องค์กรเอกชนหรือองค์กรภาครัฐ กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เจ้าหน้าที่การเกษตร

ขอบเขตของโครงการวิจัย

สำหรับการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา วิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ เรื่องการจัดการจัดการท่องเที่ยวชุมชนเชิงเกษตรอินทรีย์แบบครบวงจรตำบลแม่เจดีย์ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย โดยจะทำการศึกษา ในพื้นที่ ประกอบไปด้วย 16 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านแม่จะจาน หมู่ที่ 2 บ้านขันหอม หมู่ที่ 3 บ้านสา หมู่ที่ 4 บ้านสันกู่ หมู่ที่ 5 บ้านป่าแจะ หมู่ที่ 6 บ้านสันมานะ หมู่ที่ 7 บ้านทุ่งยาว หมู่ที่ 8 บ้านปางมะกาด หมู่ที่ 9 บ้านห้วยทราย หมู่ที่ 10 บ้านหนองบัว หมู่ที่ 11 บ้านสันติสุข หมู่ที่ 12 บ้านใหม่พัฒนา หมู่ที่ 13 บ้านห้วยน้ำกิน หมู่ที่ 14 บ้านกู่ทอง หมู่ที่ 15 บ้านป่าซางพัฒนา และหมู่ที่ 16 บ้านสาเจริญ โดยใช้ระยะเวลาวิจัย 1 ปี

แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือผลการวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมาย

1. ศึกษาชุมชนกลุ่มเป้าหมายและสนทนากับผู้นำชุมชน/ลงพื้นที่สำรวจสภาพที่แท้จริง
2. จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและสำรวจข้อมูลพร้อมทั้งค้นคว้าเอกสารเพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาปัญหา และศึกษาของเกษตรกร
3. ประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างทุกภาคส่วน ชุมชนในท้องถิ่นและคณะผู้วิจัย
4. ประชุมเชิงปฏิบัติการในการการพัฒนาขีดความสามารถของชุมชนและ พัฒนาผู้ประกอบการเพื่อพัฒนาพื้นที่เกษตรให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเชิงเกษตรแบบครบวงจรในตำบลแม่เจดีย์ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย
5. การถ่ายทอดความรู้ด้านการกระจายสินค้าเชิงซ้อนผักและผลไม้อินทรีย์เกษตรกร
6. จัดเวทีชาวบ้านซึ่งผู้เข้าร่วมประกอบด้วยผู้ใหญ่บ้าน เกษตรกร ในหมู่บ้าน เกษตรกร ในหมู่บ้านคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เกษตรอำเภอ พัฒนาชุมชน โดยให้สมาชิกผู้เข้าร่วมประชุมทุกคน ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มที่ผ่านมาร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา และอุปสรรคต่างๆ ที่ได้ดำเนินการรวมทั้งแนวทางในการพัฒนากลุ่ม และกิจกรรมของกลุ่ม ให้ยั่งยืนต่อไป
7. การสนทนากลุ่ม ของกลุ่มที่เกี่ยวข้อง

8. สัมภาษณ์ระดับลึก ประชากรกลุ่มเกษตรกร ผู้ใหญ่บ้าน เกษตรอำเภอ และตัวแทนของ ผู้เกี่ยวข้องกับการการพัฒนาขีดความสามารถของชุมชนและ พัฒนาผู้ประกอบการเพื่อพัฒนาพื้นที่ เกษตรให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเชิงเกษตรแบบครบวงจรในตำบลแม่เจดีย์ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

9. ติดตามและประเมินผลการวิจัยเพื่อตรวจสอบผลการดำเนินการวิจัยโดยดูปัญหา และ อุปสรรคในการปฏิบัติ

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม/สารสนเทศ ที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับช่องทางการจัดจำหน่าย

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ความหมายของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว เป็นกิจกรรมรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของคนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในอดีตมนุษย์มักเดินทางด้วยวัตถุประสงค์เพื่อการแสวงหาที่อยู่อาศัยใหม่ หรือเพื่อการติดต่อซื้อขาย แสพแพร่ศาสนา รวมทั้งเดินทางเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศ ปัจจุบันการเดินทางเกิดขึ้นหลายวัตถุประสงค์หากเป็นการเดินทางท่องเที่ยว ผู้เดินทางมีความต้องการที่จะไปพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อการคลายเครียดและความเพลิดเพลินใจ จากวัตถุประสงค์ของการเดินทางที่มากมายจึงมีคนให้คำนิยามของการท่องเที่ยวได้ดังต่อไปนี้

กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬาได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวตามความหมายขององค์การสหประชาชาติได้จัดประชุมว่าด้วยการท่องเที่ยวระหว่างประเทศขึ้นที่ กรุงโรม ประเทศอิตาลี ในปี พ.ศ. 2506 และได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว คือ “การเดินทางเพื่อความบันเทิงรื่นเริงใจ เยี่ยมญาติ หรือการประชุม แต่มิใช่เพื่อการประกอบอาชีพหลักฐาน หรือไปพำนักอยู่อย่างถาวร” พร้อมทั้งให้ประเทศสมาชิกใช้คำว่า “ผู้มาเยือน” (Visitors) แทนคำว่า “นักท่องเที่ยวที่ค้างคืน” (Tourist)

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2542) ที่ได้ให้ความหมายว่า การท่องเที่ยวเป็นการนันทนาการรูปแบบที่เกิดขึ้นระหว่างเวลาว่างที่มีการเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ซึ่งหมายถึงการเดินทางจากที่อยู่อาศัยไปยังอีกที่หนึ่งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อม โดยมีแรงกระตุ้นจากความต้องการในด้านกายภาพ ด้านวัฒนธรรม ด้านปฏิสัมพันธ์ และด้านสถานะหรือเกียรติคุณ

องค์ประกอบของการท่องเที่ยว (Components of Tourism)

การท่องเที่ยวจัดเป็นหนึ่งอุตสาหกรรมใหญ่ที่สุดที่มีองค์ประกอบเป็นอุตสาหกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมจำนวนมาก

(พะยอม ธรรมบุตร, 2549) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็น 5 ประเภทดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยว (Attractions) นับเป็นองค์ประกอบที่มีส่วนที่สำคัญที่สุด เนื่องจากจะช่วยให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจที่จะเดินทางมาท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวนั้นอาจเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดโดยเป็นธรรมชาติที่สวยงามและมีเอกลักษณ์ เช่น คอยทางภาคเหนือของไทยต่างๆ ซึ่งมีความหลากหลายทางชีวภาพทั้งพืชและสัตว์ที่อาศัยในแหล่งท่องเที่ยว หรือแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเชิงวัฒนธรรมความเป็นอยู่ในท้องถิ่น รวมทั้งประวัติศาสตร์ เช่น ปราสาทพนมรุ้ง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความรุ่งเรืองในอาณาจักรขอมสมัยก่อนว่า การใช้ชีวิตของคน ในยุคนั้นเป็นอย่างไร และการท่องเที่ยวในวิถีชีวิตของคนชนบท เพื่อสัมผัสวิถีความเป็นอยู่ของชาวบ้าน ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นชาวบ้าน รวมถึงการเรียนรู้โบราณสถานในยุคเก่าก่อนประวัติศาสตร์ เช่น หมู่บ้านเก่าแก่บ้านเชียง เป็นต้น

2. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ได้แก่ การมีโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม เช่น สนามบินที่สามารถรองรับการเดินทางได้สะดวกสบาย การเดินทางด้วยระบบขนส่งมวลชนต่างๆ เช่น รถโดยสารประจำทาง รถคู่เพื่อให้บริการ และระบบขนส่งมวลชนทางน้ำ ซึ่งจะเป็นการเอื้ออำนวยความสะดวกและรวดเร็วให้แก่นักท่องเที่ยวเพื่อสามารถเดินทางถึงจุดหมายปลายทางอย่างปลอดภัย (Destination) หรือแหล่งท่องเที่ยว (Attraction)

3. ที่พักแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกในการต้อนรับ (Accommodation) ได้แก่ โรงแรม รีสอร์ท Bed & Breakfast เกสต์เฮาส์ โฮมสเตย์ ที่พักแรม ประเภทต่างๆจะมีสิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) ในระดับต่างๆกัน ซึ่งจะให้มีราคาและบริการในระดับต่างกัน เช่น กัทตาการ สระว่ายน้ำ บาร์ ฟิตเนสเซ็นเตอร์ ชาวน่า บิสซิเนสเซ็นเตอร์ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ

4. กิจกรรมการท่องเที่ยวและกิจกรรมนันทนาการ (Tourist activities and Recreational activities) นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเช่นกัน ในยุคปัจจุบัน ซึ่งการท่องเที่ยวมิได้หมายความว่าเพียงแค่การเดินทางไปชมโบราณสถาน อนุสาวรีย์ ความงดงามของธรรมชาติเท่านั้นหากมีความสำคัญสำหรับผู้มาเยือน คือ การได้มีโอกาสทำกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ การเดินป่าศึกษาระบบนิเวศเขตเส้นศูนย์สูตรในป่าดงดิบชื้น (Rainforest) การล่องแก่งในแม่น้ำท้องถิ่น การปีนหน้าผา การดำน้ำในรูปแบบ Scuba Diving หรือ Snorkeling การพายเรือแคนูในบริเวณป่าชายเลน การตกปลาหมึกในทะเลลึก ตลอดจน การร่วมกิจกรรมกับชุมชนเจ้าบ้าน เช่น การดำนา การเกี่ยวข้าว การร่วมพิธีบายศรีสู่ขวัญ เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดเป็นประสบการณ์ที่อยู่ในความทรงจำของนักท่องเที่ยวและกิจกรรมดังกล่าวมักก่อให้เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น

5. นักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของธุรกิจการท่องเที่ยว ซึ่งจะต้องประกอบด้วยสิ่งต่างๆ ดังนี้

- ลักษณะของนักท่องเที่ยว จำแนกออกเป็นตามลักษณะของเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ เชื้อชาติหรือสัญชาติ

- การกระจายของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเป็นนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศใดบ้าง มีจำนวนมากน้อยเพียงใด ตัวอย่างเช่น ประเทศไทยมีนักท่องเที่ยวจากทวีปต่างๆ เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในประเทศมาก เช่น ยุโรป อเมริกา เอเชีย แอฟริกา และโอเชียเนีย

- กิจกรรมต่างๆ ของนักท่องเที่ยว เช่น เดินทางเข้ามาเที่ยวเพื่อการประชุม การพักผ่อน หย่อนใจการแข่งขันกีฬา การเจรจาธุรกิจ หรือเยี่ยมญาติ สำหรับประเทศไทยผู้ที่เดินทางเข้าประเทศ มีจุดมุ่งหมายหลายอย่าง เช่น ท่องเที่ยว ธุรกิจ ประชุม ปฏิบัติการราชการและอื่นๆ

- ฤดูกาลท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเที่ยวในฤดูใดมาก ฤดูใดน้อย

- ทักษะคึกของนักท่องเที่ยว มีทัศนคติต่อประเทศที่ตนไปเที่ยวมาอย่างไร

6. ข้อมูลข่าวสาร ข้อมูลข่าวสารเป็นเอกสารเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ แก่นักเที่ยว เพื่อชักจูงให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในประเทศมากยิ่งขึ้น เช่น หนังสือแนะนำเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว เช่น หนังสือแนะนำเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว แผ่นพับ แผนที่ และเอกสารแนะนำต่างๆ ตัวอย่างเช่น

- การโฆษณาประชาสัมพันธ์เพื่อชักจูงให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยว เช่น รายการเทศกาลท่องเที่ยวของจังหวัดต่างๆ หรือฤดูกาลของการท่องเที่ยวแต่ละภาค เช่น เทศกาลสงกรานต์ ลอยกระทง แข่งเรือ เป็นต้น

- การส่งเสริมและให้ความรู้ใหม่ๆ โดยเผยแพร่เอกสารการนำเที่ยวแก่ชุมชน

- อบรมการนำเที่ยวหรือมัคคุเทศก์ เป็นการให้ความรู้แก่บุคคลที่สนใจในอาชีพ การจูงนำเที่ยว และเพื่อให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่นักท่องเที่ยว

- รายละเอียดเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง จัดพิมพ์เป็นเอกสารเผยแพร่แก่นักท่องเที่ยว

- จัดทำแผนที่เส้นทางและแผนที่ท่องเที่ยวของสถานที่แต่ละแห่ง จัดพิมพ์เป็นเอกสารเผยแพร่ เพื่อใช้เป็นคู่มือประกอบการเดินทางท่องเที่ยว

7. ส่วนประกอบอื่นๆ บริการเบ็ดเตล็ด (Ancillary) ได้แก่ ทั้งหมดที่มีให้นักท่องเที่ยว อาทิ เช่น บริการด้านร้านอาหาร โรงพยาบาล ไปรษณีย์ สถานีบริการน้ำมัน ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก ห้องสุขา ฯลฯ

การใช้ทรัพยากรเกษตรเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

กิจกรรมและทรัพยากรเกษตรเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างหนึ่งโดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนายังคงพึ่งพาภาคเกษตรเป็นหลักดังนั้นการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศที่กำลังพัฒนาจึงเกี่ยวข้องกับการเกษตรเป็นอย่างยิ่งการพักคั้นที่สำคัญที่ทำให้การเกษตรเข้ามาเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเกิดจากการประชุมสุดยอด สิ่งแวดล้อม โลกหรือ "Earth summit" เมื่อปี 2535 พักคั้นให้เกิดกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยว 3 ประการ ได้แก่ ความต้องการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติความต้องการของตลาดการท่องเที่ยวในด้านการศึกษาเรียนรู้และความต้องการพัฒนาคน กระแสการท่องเที่ยวดังกล่าวมีผลต่อการปรับตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั่วโลกกิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่มีชื่อเรียกที่หลากหลาย เช่น Green Tourism, Bio tourism, Sustainable Tourism, Conservation Tourism, Responsible Tourism, และ Ecotourism เป็นต้นกิจกรรมการท่องเที่ยวเหล่านี้หากจำแนก ตามตามลักษณะทรัพยากรการท่องเที่ยวแบ่งเป็นสี่กลุ่มดังนี้ (กรมส่งเสริมการเกษตร,2547)

1. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล,การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
2. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และประเพณีการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตในชนบท
3. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวตามความสนใจพิเศษ ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงการดูแลสุขภาพ, การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษา และศาสนาการท่องเที่ยวเชิงการศึกษาชาติพันธุ์/มานุษยวิทยา, การท่องเที่ยวเชิงกีฬา,การท่องเที่ยวแบบผจญภัย,การท่องเที่ยวแบบพักอาศัยในครอบครัว, การท่องเที่ยวแบบยาวนาน และการท่องเที่ยวที่มักกับการประชุม การให้รางวัล การตกลงทำสัญญาหรือนิทรรศการ
4. การท่องเที่ยวแบบผสมผสาน เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านเกษตรการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ด้านเกษตร

การจำแนกรูปแบบอุตสาหกรรมท่องเที่ยวข้างต้นมีการท่องเที่ยวหลายรูปแบบที่เกี่ยวข้องกันกับการใช้ทรัพยากรเกษตรทั้งทางตรง เช่น การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและทางอ้อมที่เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งเกษตรกรรม ทั้งผลผลิตและวัฒนธรรมเกษตรเช่นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในหมู่บ้านชนบทที่เป็นแหล่งเกษตร หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งที่มีความหลากหลายทางชีวภาพที่เป็นปัจจัยการผลิตทางการเกษตร การใช้ทรัพยากรเกษตรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

สำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้นปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสามารถจำแนกเป็น 2 ลักษณะใหญ่คือ ฟาร์มเกษตรซึ่งต่อมามีการพัฒนาหรือดำเนินกิจกรรมอื่นๆ เพิ่มขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์การท่องเที่ยว และต้องการเพียงเป็นรายได้เสริมจากการเกษตรเท่านั้น และฟาร์มเกษตรที่พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือการสร้างฟาร์ม เพื่อวัตถุประสงค์การท่องเที่ยวโดยตรง ฟาร์มท่องเที่ยวเชิงเกษตร(Agritourist farm) มีความแตกต่างกับฟาร์มเกษตร (Agricultural farm) กล่าวคือ ฟาร์มท่องเที่ยวเชิงเกษตรนำเสนอกิจกรรมใหม่ๆ

นอกเหนือจากการเกษตรที่เป็นกิจกรรมท่องเที่ยวฟาร์มลักษณะนี้จะจัดเตรียมสินค้าและบริการทางการเกษตรสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งอาจมีความแตกต่างไปตามลักษณะฟาร์มนั้น ฟาร์มท่องเที่ยวเชิงเกษตรยังต้องจัดเตรียม โครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวในขนาดที่ฟาร์มเกษตรจากมุ่งในเรื่องผลผลิตทางการเกษตร โดยไม่จำเป็นต้องจัดที่พักภายในฟาร์ม นอกจากนี้ยังมีความแตกต่างในเรื่องเป้าหมายของการใช้ดินความเข้มข้นของผลผลิตการจัดการ แรงงานเกษตรและการรักษาสิ่งแวดล้อม โดยที่ฟาร์มเกษตรจะมีเป้าหมายระยะยาวในเรื่องผลกำไรจากผลผลิตที่เข้มข้นหรือใช้ดินให้เกิดผลผลิตสูงสุด ในขณะที่ฟาร์มท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะใช้ดินเพื่อการเกษตรในกิจกรรม อื่นด้วยเช่น ที่จอดรถ สนามหญ้า สวนดอกไม้เพื่อสร้างความสวยงามของพื้นที่ในเชิงการท่องเที่ยว

นอกจากนั้นฟาร์มเกษตรจะเน้นสร้างผลผลิตทางการเกษตรชนิดใดชนิดหนึ่งที่ทำให้ผลตอบแทนสูง ซึ่งมีการใช้ปุ๋ยปริมาณที่มากในขนาดที่ฟาร์มท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะมีกิจกรรมการเกษตรที่หลากหลายเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและยังมีการชะลอการเร่งผลผลิตจะเน้นการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ เนื่องจากระบบเกษตรลักษณะนี้เป็นความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ผู้ประกอบการ

เพื่อเป็นการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ ทิมวิชัยมั่งที่จะสร้างความเป็นผู้ประกอบการเพื่อสร้างแนวคิดและความต้องการเป็นผู้ประกอบการแก่คนในชุมชน เพื่อให้อยู่ได้ด้วยตนเอง โดยผู้ประกอบการ เป็นบุคคลที่จัดตั้งธุรกิจใหม่ โดยเผชิญกับความเสี่ยงและความไม่แน่นอนทางธุรกิจ เพื่อแสวงหาผลกำไรและความเติบโต มุ่งหาความต้องการของตลาดเพื่อสนองความต้องการ โดยมีจุดมุ่งหมาย ที่พยายามจะเปลี่ยนแปลงอนาคต นอกจากนี้ยังมีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุโอกาส ผู้ประกอบการเป็นสาระสำคัญของกระบวนการตลาดและผู้ประกอบการสร้างการดำเนินการตลาด ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จสร้างผลกำไร ในขณะที่ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จจะสร้างความสูญเสีย "กำไร" เป็นส่วนเกินโดยที่ รายได้เกินค่าใช้จ่ายทั้งหมด และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง "ขาดทุน" เป็นส่วนเกินโดยที่ค่าใช้จ่ายและค่าใช้จ่ายเกินรายได้

ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จการทำนาขอนาคได้แม่นยำมากขึ้นกว่าที่ทำโดยผู้อื่นเพื่อให้หลังจากที่ผู้ประกอบการจะดำเนินการ โอกาสที่เขาเสนอให้กับลูกค้าจะดีกว่า (จากมุมมองของลูกค้า) เพื่อโอกาสอื่น ๆ ของลูกค้าที่มีการเสนอโดย คนอื่น ๆ (Wood, 2005; Lichtenstein et al., 2004) อาจพิจารณาลักษณะผู้ประกอบการจากพฤติกรรมต่าง ๆ ดังนี้ เช่น มีความคิดสร้างสรรค์ (Creative) ในการเริ่มต้นธุรกิจ กล่าวคือ เป็นคนที่มองเห็น โอกาสและช่องทางในการสร้างธุรกิจ ขึ้นมาภายใต้สภาพแวดล้อมต่าง ๆ เรียนรู้หรือสร้างนวัตกรรม (Innovation) ของการดำเนินธุรกิจ อันจะก่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ หรือบริการรูปแบบใหม่ ๆ รวมถึงกระบวนการผลิต การตลาด และการจัดการทรัพยากร เป็นต้น ยอมรับความเสี่ยง (Risk) อันอาจเกิดขึ้นจากการขาดทุนหรือล้มเหลวในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งผู้ประกอบการจำเป็นต้องมีความเป็นนักเสี่ยงอย่างมีหลักการ คือตัดสินใจอย่างฉับไว และรอบคอบด้วยข้อมูลที่เชื่อถือได้ มีความสามารถในการจัดการทั่วไป (General management) ทั้งด้านการกำหนดแนวทางของธุรกิจและการจัดสรรทรัพยากร และมีความมุ่งมั่นในการดำเนินงาน (Performance intention) เพื่อสร้างความเจริญเติบโต และกำไรจากการดำเนินธุรกิจ

ผู้ประกอบการชุมชน ก่อนที่จะอธิบายถึงผู้ประกอบการชุมชน จะต้องพูดถึงสิ่งที่เป็ นชุมชนผู้ประกอบการ อันดับแรกต้องกำหนด "ผู้ประกอบการ" (Klein, 1977, p. 9) ลักษณะผู้ประกอบการ แบ่งเป็นสองคุณลักษณะที่สำคัญ โดยเป็นคนที่มีการกระทำเป็นนายหน้า สามารถบูรณาการระหว่างสิ่งที่เป็ นที่พึงปรารถนาในมุมมองทางเศรษฐกิจและสิ่งที่เป็ นไปได้จากเทคโนโลยี [เช่นการดำเนินงาน] กระบวนการผู้ประกอบการจะนำ : โอกาสและนวัตกรรม มาสร้างหรือหาประโยชน์จากโอกาสทางเศรษฐกิจใหม่ผ่านทางนวัตกรรม โดยการหาทางออกใหม่เพื่อแก้ปัญหาที่มีอยู่หรือโดยการเชื่อมต่อการแก้ปัญหาที่มีอยู่ เพื่อสร้างความต้องการหรือหาโอกาสใหม่ (Lichtenstein & Lyons, 1996) ผู้ประกอบการชุมชนมีพฤติกรรมที่โดดเด่นสามารถจับ โอกาสทางการตลาดใหม่ เพื่อเพิ่มรายได้ทางเศรษฐกิจจากธุรกิจที่มีอยู่ภายในชุมชน (Wood, 2005) สองมีกลุ่มของผู้ประกอบการที่อยู่ในชุมชนที่ อาศัยความสัมพันธ์ของเครือข่ายชุมชนเพื่อหาความรู้และใช้เป็ นแหล่งข้อมูล เพื่อการเจริญเติบโตของกิจการตนเอง และจะเป็ นชุมชนในการพัฒนาผู้ประกอบการและกิจการของตนเอง (Leon, 2002) สาม ชุมชนมีทั้งที่เป็ นผู้ประกอบการและไม่ใช่เป็ นชุมชนจะเปิดให้มีการเปลี่ยนแปลงและการลงทุนในเจือ นใจที่จำเป็นเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการหรือผู้ประกอบการวัฒนธรรม โดยสมาชิกต่างๆของชุมชนให้การสนับสนุนกระบวนการผู้ประกอบการ เช่นการทำเงินกู้ยืมจากธนาคารเพื่อ ลงทุน ผ่านกฎหมายที่สนับสนุนสมาชิกใหม่และรวมไว้ในเครือข่ายทางสังคมและเศรษฐกิจ ฯลฯ หากพื้นที่นั้นมีความเป็ นไปได้ที่จะประสบความสำเร็จ

ทฤษฎีทางการบริหารการตลาด

ความหมายของกลยุทธ์ ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ต่างๆ ดังนี้

เสรี วงษ์มณฑา (2542: 11) ได้ให้ความหมายไว้ว่า กลยุทธ์การตลาดเป็นวิธีการใช้เครื่องมือการตลาด (ส่วนประสมการตลาด) เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของลูกค้า

อดุลย์ จาตุรงคกุล (2543: 85) ได้ให้ความหมายไว้ว่ากลยุทธ์ทางการตลาด หมายถึง เครื่องชี้ทิศทางหรือนโยบายชุดหนึ่งที่บริษัทใช้สำหรับทำให้โปรแกรมทางการตลาด 4P's เกิดความเหมาะสมกับโอกาสที่มีอยู่ในตลาดเป้าหมายโดยทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของธุรกิจด้วย

เสนาะ ดิยาวี (2544: 99-101) ได้ให้ความหมายว่า กลยุทธ์ คือวิธีที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยวิธีที่ถูกต้อง การกำหนดกลยุทธ์ไม่ได้เริ่มที่ตัวกลยุทธ์ แต่เริ่มที่วิสัยทัศน์ มีลำดับขั้นตอนดังนี้คือ

1. ทั้งนี้การดำเนินธุรกิจบริการให้มีคุณภาพนั้นจะต้องมีการวางแผนและพัฒนางานให้รองรับกับองค์ประกอบธุรกิจบริการทั้ง 3 ด้านให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน วิสัยทัศน์ (Vision)

2. ภารกิจ (Mission)

3. เป้าหมาย (Goal)

4. กลยุทธ์ (Strategy)

5. แผนการดำเนินงาน (Operating Plan)

สมยศ นาวิการ (2544: 27) กล่าวว่า กลยุทธ์ หมายถึง แผนงานระยะยาวของบริษัทที่ถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อการบรรลุภารกิจและเป้าหมายของบริษัทกลยุทธ์จะต้องใช้ข้อได้เปรียบทางการแข่งขันให้มากที่สุดและลดข้อเสียเปรียบทางการแข่งขันให้น้อยที่สุด

ธนวรรณ แสงสุวรรณ (2545: 72) ได้ให้ความหมายไว้ว่า กลยุทธ์ทางการตลาด หมายถึง แนวทางปฏิบัติทางการตลาดของธุรกิจ เพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จตามเป้าหมายทางการตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ

รงค์ดี ชัยสนิธ (2546: 163) ได้ให้ความหมายไว้ว่า กลยุทธ์ทางการตลาด หมายถึง การกำหนดแผนกิจกรรมทางการตลาด ส่วนผสมทางการตลาดทั้งหมด เพื่อให้แผนการตลาดพุ่งไปสู่กลุ่มตลาดเป้าหมายและทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีการปรับให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในแต่ละช่วงเวลา

Kotler (2000: 76) ได้ให้ความหมายไว้ว่า กลยุทธ์การตลาด หมายถึง การบริหารการตลาดที่นำมาปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการตลาดในตลาดเป้าหมาย ซึ่งประกอบด้วย การตัดสินใจค่าใช้จ่ายทางการตลาด ส่วนประสมทางการตลาด และการจัดทรัพยากรทางการตลาด หรือหมายถึง การค้นหาโอกาสทางการตลาดที่น่าสนใจและการพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาด และแผนการตลาดที่สามารถสร้างกำไรให้กับองค์กร

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า กลยุทธ์ทางการตลาด หมายถึง ความชำนาญในการจัดดำเนินการหรือวางแผนงานที่เกี่ยวกับกำลัง และทรัพยากรในอันที่จะกระทำเพื่อให้เกิดประโยชน์หรือได้รับผลสำเร็จหรือชัยชนะตามที่มุ่งหวังไว้

กลยุทธ์ทางการตลาด เป็นขบวนการที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคทางการตลาด การวางแผนงาน การดำเนินการให้เป็นไปตามแผนงานนั้น และการควบคุมหรือการประเมินผลการดำเนินงานโดยคำนึงถึงองค์ประกอบ 4 ส่วน คือ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านราคา และด้านส่งเสริมการขาย

ด้านผลิตภัณฑ์ (Product)

ผลิตภัณฑ์ หมายถึง ทุกสิ่งที่มีนักการตลาดนำมาเสนอกับตลาด เพื่อเรียกร้องความสนใจเพื่อการได้กรรมสิทธิ์ หรือเพื่อการอุปโภคบริโภค ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของตลาดได้ องค์ประกอบผลิตภัณฑ์

1. ผลิตภัณฑ์หลัก (Core Product) บริษัทต้องมีความรู้ว่าจะอะไรเป็นสิ่งที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ ทั้งนี้การดำเนินธุรกิจบริการให้มีคุณภาพนั้นจะต้องมีการวางแผนและพัฒนางานให้รองรับกับองค์ประกอบธุรกิจบริการทั้ง 3 ด้านให้เป็นที่ไปในทิศทางเดียวกันทั้งนี้การดำเนินธุรกิจบริการให้มีคุณภาพนั้นจะต้องมีการวางแผนและพัฒนางานให้รองรับกับองค์ประกอบธุรกิจบริการทั้ง 3 ด้านให้เป็นที่ไปในทิศทางเดียวกัน

2. คุณสมบัติผลิตภัณฑ์ (Product Attribute) เราต้องทราบว่าผลิตภัณฑ์นั้นผลิตมาจากอะไร มีคุณสมบัติอย่างไร รูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในตัวของมันเอง

3. จุดเด่นของผลิตภัณฑ์ (Product Feature) เราต้องรู้ว่าสินค้ามีอะไรเด่นเป็นพิเศษกว่าสินค้าอื่นเพื่อดึงดูดลูกค้า

4. ผลประโยชน์ที่ได้รับจากผลิตภัณฑ์ (Product Benefit) ลูกค้าส่วนใหญ่มักจะสับสนระหว่างจุดเด่นผลิตภัณฑ์และผลประโยชน์ที่ได้รับจากผลิตภัณฑ์ ซึ่งจะต่างกัน จุดเด่นผลิตภัณฑ์คือสิ่งที่อยู่ในตัวสินค้า ส่วนสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ลูกค้าเกิดขึ้นในความรู้สึกของลูกค้า เรียกว่าผลประโยชน์ที่ได้รับจากผลิตภัณฑ์ตัวอย่าง

ประเภทของผลิตภัณฑ์

1. สินค้าอุปโภคบริโภค (Consumer Goods) สินค้าหรือบริการที่ซื้อโดยผู้บริโภคขั้นสุดท้าย ความต้องการในการบริโภคสินค้าประเภทนี้ มักเกิดขึ้นอย่างอิสระจากความต้องการและความคิดส่วนตัว

2. สินค้าอุตสาหกรรม (Industrial Goods) หมายถึง สินค้าในตลาดอุตสาหกรรมผู้ซื้อจะซื้อไปเพื่อเป็นปัจจัยในการผลิต เพื่อการขายต่อ ผู้ซื้อสินค้าประเภทนี้เรียกว่าผู้ซื้อทางอุตสาหกรรม

ตราสินค้า บรรจุภัณฑ์ และการติดฉลาก

ตราสินค้า (Brand) หมายถึง ชื่อ คำ สัญลักษณ์ การออกแบบ หรือส่วนประสมของสิ่งดังกล่าวที่ผู้ผลิตหรือผู้ขายกำหนดใช้กับสินค้าหรือบริการของตนเพื่อแสดงความแตกต่างจากคู่แข่ง

ชื่อตรา (Brand name) หมายถึง คำ ตัวอักษร หรือตัวเลข ที่สามารถออกเสียงได้

เครื่องหมายผู้ผลิตหรือผู้จำหน่าย (Housemark) หรือตราสินค้าของผู้ผลิต หมายถึง ชื่อเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ของผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายซึ่งไม่ใช่ตราสินค้า เครื่องหมายนี้จะมีประโยชน์ในการสร้างการยอมรับในคุณภาพและราคาสินค้า ซึ่งจะส่งผลต่อการผลิตหรือขายสินค้าใหม่ของธุรกิจ

เครื่องหมายการค้า (Trademark) หมายถึง ตราสินค้าที่ผู้ขายนำมาใช้และได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย

เครื่องหมายรับรอง (Certification Mark) หมายถึง เครื่องหมายที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐบาลหรือสำนักงานมาตรฐานต่างๆ เพื่อรับรองคุณภาพสินค้า

โลโก้หรือสัญลักษณ์ (Logos or Symbol) หมายถึง สิ่งที่เป็นเครื่องบอกถึงบุคลิกของสินค้า ซึ่งมีความสัมพันธ์กับลักษณะทางกายภาพของสินค้า ใช้ประโยชน์หลักในการโฆษณาซึ่งส่วนใหญ่ทำในลักษณะการ์ตูน

คำขวัญ (Mottoes and Slogans) หมายถึง กลุ่มคำ วลีหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพหรือคุณภาพของสินค้า

ลิขสิทธิ์ (Copy Right) หมายถึง การรับรองสิทธิทางกฎหมายของผลงานสร้างสรรค์ทางวรรณกรรมและศิลปกรรม

วงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ (Product life Cycle-PLC) หมายถึง ขั้นตอนที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณขายสินค้ากับระยะเวลาตั้งแต่เริ่มต้นนำสินค้าชนิดหนึ่งซึ่งออกจำหน่ายจนกระทั่งนำสินค้าออกจากตลาด ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน

1. ขั้นแนะนำสู่ตลาด (Introduction Stage) เป็นขั้นตอนที่ธุรกิจนำผลิตภัณฑ์ใหม่ออกสู่ตลาด ปริมาณขายต่ำมากเนื่องจากผู้ซื้อยังไม่รู้จักสินค้า ทำให้ธุรกิจมักขาดทุนเนื่องจากการจัดจำหน่ายอยู่ในขอบเขตที่จำกัด

2. **ขั้นการเจริญเติบโต (Growth Stage)** เป็นขั้นที่ปริมาณขายและกำไรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากผู้ซื้อเริ่มใช้ และเคยใช้สินค้าแล้วต้นทุนการผลิตมีแนวโน้มสูงขึ้น

3. **ขั้นการเจริญเติบโตเต็มที่ (Maturity Stage)** เป็นขั้นที่ปริมาณขายของธุรกิจเพิ่มขึ้นเข้าสู่จุดสูงสุดและมีอัตราที่ลดลง การแข่งขันของกลุ่มที่อยู่ในระยะเจริญเติบโตจะทวีความรุนแรงมากขึ้น ต้นทุนการผลิตและต้นทุนการส่งเสริมการตลาดสูงขึ้น

4. **ขั้นตกต่ำหรือขั้นถดถอย (Decline Stage)** เป็นขั้นที่ปริมาณขายและกำไรลดลงอย่างมาก ธุรกิจต้องตัดสินใจว่าจะอยู่ในตลาดหรือถอนตัวออกจากตลาด การโฆษณาและการส่งเสริมการขายลดลง

ด้านราคา (Price)

ราคา หมายถึง จำนวนเงินที่บุคคลต้องจ่ายเพื่อตอบแทนกับการได้รับกรรมสิทธิ์ สิทธิ ความสะดวกสบายและความพอใจในผลิตภัณฑ์นั้นให้กับเจ้าของเดิม หรือในอีกความหมายหนึ่ง คือ สื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการในรูปเงินตรา

ลักษณะทั่วไปของราคา

การแลกเปลี่ยนระหว่างสินค้ากับสินค้าที่กระทำกันในขณะที่การตลาดยังไม่ได้รับการพัฒนานั้นมักเกิดขึ้นมากมาย เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว มนุษย์จึงหันมาใช้ในการแลกเปลี่ยนโดยอาศัยเงินเป็นสื่อกลาง การใช้เงินเป็นสื่อกลางนี้จำเป็นต้องมีการกำหนดจำนวนเงินหรือราคาสำหรับสินค้าแต่ละชนิดขึ้นเพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการแลกเปลี่ยน

วัตถุประสงค์ในการตั้งราคา

1. การตั้งราคาเพื่อมุ่งผลตอบแทนหรือกำไร
2. การตั้งราคาเพื่อให้ได้ยอดขายมากขึ้น
3. การตั้งราคาเพื่อวัตถุประสงค์อื่นๆประกอบด้วย 2 กรณี คือ
  - 3.1 การตั้งราคาเพื่อเผชิญการแข่งขัน
  - 3.2 การตั้งราคาเพื่อรักษาเสถียรภาพของการตั้งราคา

ปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งราคา

1. การกำหนดราคาโดยคำนึงถึงต้นทุนการผลิตและต้นทุนการตลาด
2. การกำหนดราคาโดยคำนึงถึงบทบาทของราคา

3. การกำหนดราคาโดยคำนึงถึงลักษณะประเภทสินค้าที่ขาย สินค้าฟุ่มเฟือย สินค้าที่ใช้สินอื่นทดแทนกัน ได้ควรกำหนดราคาที่ต่ำ สินค้าที่ใช้ประกอบกันกับสินค้าชนิดอื่นควรตั้งราคาใกล้เคียงกับสินค้านั้น

4. การกำหนดราคาโดยคำนึงถึงส่วนประสมการตลาดอื่นของธุรกิจ

5. การกำหนดราคาโดยคำนึงถึงภาวะเศรษฐกิจ

6. การกำหนดราคาโดยคำนึงถึงราคาสินค้าของธุรกิจคู่แข่ง ถ้าธุรกิจคู่แข่งขึ้นตั้งราคา สินค้าต่ำธุรกิจเราจะต้องตั้งราคาต่ำด้วยหากไม่ต้องการเผชิญสงครามราคา

7. การกำหนดราคาโดยคำนึงถึงวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ ในขั้นเจริญเติบโตธุรกิจอาจเปลี่ยนแปลงบรรจุภัณฑ์ใหม่พร้อมกับการกำหนดราคาที่สูงขึ้น ซึ่งอาจสูงใกล้เคียงกับธุรกิจคู่แข่งเพื่อรักษาเสถียรภาพของราคา

8. การกำหนดราคาโดยคำนึงถึงตำแหน่งผลิตภัณฑ์ ต้องใกล้เคียงกับคุณภาพสินค้าและสินค้าที่อยู่ในตำแหน่งเดียวกัน

9. การกำหนดราคาโดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของธุรกิจ การกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ต้องกำหนดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้

10. การกำหนดราคาโดยคำนึงถึงความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคา (Price Elasticity of Demand) ซึ่งหมายถึง อัตราส่วนร้อยละของการเปลี่ยนแปลงปริมาณอุปสงค์ที่ได้รับผลกระทบร้อยละของการเปลี่ยนแปลงระดับราคา

การกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ด้านราคา

1. การตั้งราคาตามแนวภูมิศาสตร์ (Geographical pricing) เป็นการตั้งราคาโดยใช้เขตภูมิศาสตร์เป็นเกณฑ์ เนื่องจากผู้บริโภคระบายกันอยู่ทั่วประเทศ การนำสินค้าไปขายยังเขตต่างๆ จะมีค่าขนส่ง ซึ่งเป็นต้นทุนของสินค้าซึ่งมีผลกระทบต่อราคา ดังนี้

1.1 การตั้งราคาสินค้าแบบ F.O.B. ณ จุดผลิต เป็นการตั้งราคาที่ไม่รวมค่าขนส่ง

1.2 การตั้งราคาส่งมอบราคาเดียว (Uniform delivered pricing) เป็นการตั้งราคาสินค้าเท่ากันสำหรับผู้ซื้อทุกรายจะรวมค่าขนส่งไว้กับราคาสินค้าแล้ว

1.3 การตั้งราคาตามเขต (Zone delivered pricing) เป็นการตั้งราคาสินค้าให้แตกต่างกันตามเขตภูมิศาสตร์ ถ้าสินค้าอยู่ในเขตเดียวกันราคาเหมือนกัน ถ้าขายในเขตต่างกันราคาสินค้าก็ต่างกันไป

1.4 การตั้งราคาแบบผู้ขายรับภาระค่าขนส่ง ผู้ขายจะยอมให้ลูกค้าหักค่าขนส่งจากใบเสร็จรับเงิน เพื่อขยายตลาดสู่พื้นที่ใหม่

1.5 การตั้งราคาจากจุดฐานที่กำหนด (Basing point pricing) บริษัทจะกำหนดเป็นจุดฐานส่วนใหญ่การตั้งราคาวิธีนี้ใช้กับสินค้าประเภทซีเมนต์ ไม้ น้ำตาล

2. การตั้งราคาให้แตกต่างกัน (Discrimination pricing) เป็นการตั้งราคาให้แตกต่างกันตามลักษณะของลูกค้าหรือความต้องการซื้อของลูกค้า

2.1 การตั้งราคาตามกลุ่มลูกค้า

2.2 การตั้งราคาตามรูปแบบผลิตภัณฑ์

2.3 การตั้งราคาตามภาพลักษณ์

2.4 การตั้งราคาตามสถานที่หรือทำเลที่ตั้ง

2.5 การตั้งราคาตามเวลา

3. กลยุทธ์การตั้งราคาตามหลักจิตวิทยา (Psychological pricing) เป็นการวิเคราะห์การตั้งราคาที่มีผลถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้ซื้อ

3.1 การตั้งราคาตามความเคยชิน (Customary pricing)

3.2 การตั้งราคาเลขคี่หรือเลขคู่ (Odd or even pricing)

3.3 การตั้งราคาสินค้าที่มีชื่อเสียง (Prestige goods pricing)

4. การตั้งราคาสำหรับสินค้าใหม่ (New product pricing) สินค้าใหม่อาจเป็นสินค้าแบบริเริ่มหรือเป็นสินค้าใหม่แบบปรับปรุงบริษัทมีทางเลือกในการตั้งราคาสินค้าใหม่ดังนี้

4.1 การตั้งราคาระดับสูง (Market skimming pricing) เป็นการตั้งราคาในระยะเริ่มแรกที่ผลิตภัณฑ์ใหม่วางตลาด เพื่อตัดดวงกำไรไว้ก่อน

4.2 การตั้งราคาเพื่อเจาะตลาด เป็นการตั้งราคาสินค้าใหม่ในระดับต่ำ ซึ่งเป็นช่วงแนะนำผลิตภัณฑ์ใหม่สู่ตลาด การตั้งราคาในระดับต่ำจะทำให้ตลาดทดลองซื้อใช้และยอมรับสินค้าอย่างรวดเร็ว

5. การตั้งราคาสินค้าที่เสื่อมความนิยม (Declining product pricing) สินค้าที่เสื่อมความนิยมเป็นสินค้าซึ่งอยู่ในวงจรชีวิตขั้นสุดท้าย บริษัทมีทางเลือกในการตั้งราคาที่เสื่อมความนิยม คือ รักษาระดับราคาเดิมไว้ให้อยู่ในตลาดนานที่สุด อาจขายโดยมีของแถมเพื่อจูงใจให้ซื้อลดราคาลงอีก หรือเปลี่ยนตำแหน่งตราสินค้าเสียใหม่และขึ้นราคาสินค้านั้น

6. การตั้งราคาส่วนประสมผลิตภัณฑ์ (Product mix pricing) เป็นการตั้งราคาให้ผู้ผลิตมีสินค้าหลายชนิด ซึ่งจะต้องคำนึงถึงให้มีกำไรรวมสูงสุด บริษัทมีทางเลือกในการตั้งราคา ดังนี้

6.1 การตั้งราคาสำหรับสายผลิตภัณฑ์ (Product mix pricing) เป็นการตั้งราคาแตกต่างกันในแต่ละสายผลิตภัณฑ์

6.2 การตั้งราคาสินค้าที่เลือกซื้อประกอบหรือไม่ซื้อก็ได้ (Optional feature pricing) สินค้าที่เลือกซื้อประกอบจะมีราคาเฉพาะเป็นการให้โอกาสลูกค้าซื้อสินค้าหลัก อันเลือกซื้อสินค้าประกอบได้ตามที่ต้องการ

6.3 การตั้งราคาสินค้าเป็นสองส่วน (Two part pricing) เป็นการตั้งราคาสำหรับธุรกิจบริการ

6.4 การตั้งราคาสินค้าที่ขายรวมห่อ (Product-bounding pricing) ได้แก่ มีดโกน มีสินค้าประกอบใบมีดโกน กล้องถ่ายรูปมีสินค้าประกอบเป็นฟิล์มถ่ายรูป

7. การตั้งราคาเพื่อส่งเสริมการตลาด (Promotion pricing) เป็นการตั้งราคาเพื่อให้ผู้บริโภคซื้อสินค้าจากพ่อค้าปลีกมากขึ้น

7.1 การตั้งราคาล่อใจ (Loss – event pricing)

7.2 การตั้งราคาในเทศกาลพิเศษ (Special – event pricing)

7.3 การขายเชื่อแบบคิดดอกเบี้ยต่ำ (Low – interest financing) ซึ่งทำการขายสินค้าแบบผ่อนเป็นงวดๆ

7.4 การให้ส่วนลดตามหลักจิตวิทยา (Psychological discounting) เป็นการขายสินค้าโดยลดราคาอีกและลงท้ายด้วยเลข 9

7.5 การลดราคาเพื่อส่งเสริมการขาย (Cent – off promotion) เป็นการตั้งราคาของพ่อค้าปลีกซึ่งขายโดยลดราคาลงอีก จากราคาขายที่กำหนดโดยผู้ผลิต

7.6 การคืนเงิน (Cash rebates) เป็นกลยุทธ์การตั้งราคาเพื่อส่งเสริมการขายผู้บริโภคจะได้รับเงินคืนจำนวนหนึ่งจากการซื้อสินค้าตามช่วงเวลาที่กำหนดไว้

8. นโยบายการให้ส่วนลดและส่วนยอมให้ (Discount and allowances) ในการตั้งราคาสินค้า บริษัทจะพิจารณาจัดให้มีส่วนลดและส่วนยอมให้ในบางช่วงเวลาของการขายส่วนลด เป็นจำนวนเงินที่ผู้ขายลดให้จากราคาที่กำหนดไว้ในรายการเพื่อจูงใจให้ผู้ซื้อตัดสินใจซื้อทันทีและซื้อเพิ่มส่วนยอมให้ คือส่วนที่ผู้ขายชดเชยให้กับผู้ซื้อเหมือนทำให้ผู้ซื้อได้ลดราคาลง

9. นโยบายระดับราคา (The level of price policy) ผู้ผลิตจะตั้งราคาสินค้าของธุรกิจ ถ้ามีคู่แข่งดังต่อไปนี้

9.1 การตั้งราคา ณ ระดับราคาตลาด

9.2 การตั้งราคา ณ ระดับที่สูงกว่าตลาด

9.3 การตั้งราคา ณ ระดับราคาที่ต่ำกว่าราคาตลาด

10. นโยบายราคาเดียวกันกับนโยบายหลายราคา (One price policy and variable price policy)

10.1 นโยบายราคาเดียว เป็นการที่ผู้ผลิตกำหนดราคาขายสินค้าชนิดหนึ่งสำหรับลูกค้าทุกราย

10.2 นโยบายหลายราคา เป็นการตั้งราคาสินค้าบางชนิดไว้แล้ว แต่การขายให้กับลูกค้าแต่ละรายได้ด้วยราคาไม่เท่ากันขึ้นกับความสามารถของผู้ซื้อในการต่อรองราคา

11. นโยบายแนวระดับราคา (Price lining policy) เป็นนโยบายในการผลิตสินค้าประเภทเดียวกัน แต่มีระดับคุณภาพแตกต่างกัน ขายให้กับผู้ซื้อโดยตั้งราคาในระดับต่างๆ

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place)

การจัดจำหน่าย หมายถึง การเคลื่อนย้ายสินค้าที่เป็นการเคลื่อนย้ายทางกายภาพและการเคลื่อนย้าย กรรมสิทธิ์ในสินค้าจากผู้ผลิตหรือผู้ขายไปยังตลาดเป้าหมายด้วยช่องทางและสถาบันการตลาดที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ หลักของการเลือกวิธีการกระจายสินค้านั้นไม่ใช่ขายมากสถานที่ที่สุด ขึ้นอยู่กับว่าสินค้าคืออะไร และกลุ่มเป้าหมายคือใคร เช่นของใช้ระดับบน ควรจะจำกัดการขายไม่มีมากเกินไป เพราะอาจจะทำให้เสียภาพลักษณ์ สิ่งที่เราควรคำนึงอีกอย่างของวิธีการกระจายสินค้าคือต้นทุนการกระจายสินค้า

จำนวนระดับของช่องทางการจัดจำหน่าย

1. ช่องทางการจัดจำหน่ายโดยตรง (Direct Channel) หมายถึงการขายผลิตภัณฑ์จากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภคหรือผู้ใช้ทางอุตสาหกรรม โดยพนักงานขายของบริษัทเองแต่ไม่ผ่านคนกลาง

2. ช่องทางการจัดจำหน่ายสองระดับ (Two Level Channel) ประกอบด้วย คนกลางในช่องทางการจำหน่ายสองฝ่ายในตลาดผู้บริโภค ประกอบด้วย ผู้ค้าส่ง และผู้ค้าปลีก ในตลาดอุตสาหกรรม

3. ช่องทางการจำหน่ายสามระดับ (Three Level Channel) ประกอบด้วย คนกลางสามฝ่ายในตลาดผู้บริโภค ประกอบด้วยผู้ค้าส่ง ผู้ค้าอิสระและผู้ค้าปลีก ผู้ค้าส่งอิสระทำหน้าที่ซื้อสินค้าจากผู้ค้าส่งและขายต่อให้ผู้ค้าปลีกขายย่อย

4. ช่องทางการจำหน่ายมากกว่าสามระดับ (Higher – three – level distribution channel) เกิดขึ้นกรณีที่มีการนำสินค้าผ่านผู้ค้าส่ง ผู้ค้าอิสระและผู้ค้าปลีก ซึ่งแต่ละกลุ่มย่อยช่วยดำเนินการปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดระดับของช่องทางการจัดจำหน่าย

1. การพิจารณาด้านตัวผลิตภัณฑ์ (Product Considerations)
2. การพิจารณาด้านตลาด (Market Considerations)

3. การพิจารณาด้านคู่แข่ง (Competition Considerations)
4. พิจารณาคณกลาง (Middlemen Considerations)
5. การพิจารณาทางด้านบริษัท (Company Considerations)

ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion)

การส่งเสริมการตลาด เป็นส่วนประสมทางการตลาดตัวหนึ่งของกิจการที่นอกเหนือจากผลิตภัณฑ์ ราคาและการจำหน่ายที่ใช้เพื่อการติดต่อสื่อสารทางการตลาดกับผู้มุ่งหวัง ทั้งในตลาดอุตสาหกรรมและตลาดผู้บริโภคเพื่อแจ้งข่าวสาร ชูใจ และเตือนความทรงจำให้เกิดความเชื่อถือนหรือเพื่อสร้างเจตคติ การรับรู้ การเรียนรู้ การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์และเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่กิจการ

ส่วนประสมการส่งเสริมการตลาด

1. การโฆษณา (Advertising) เป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ขายสินค้ากับผู้ซื้อสินค้า โดยผ่านสื่อต่างๆ ได้แก่ สิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ป้ายโฆษณา การโฆษณาในโรงภาพยนตร์ ฯลฯ ทั้งนี้เจ้าของสินค้าหรือผู้อุปถัมภ์รายการต้องเสียค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการโฆษณาเอง

2. การขายโดยใช้พนักงานขาย เป็นการติดต่อสื่อสารข้อมูลโดยใช้บุคคลเพื่อจูงใจให้ซื้อบางสิ่ง เป็นการเสนอการขายโดยตรงแบบเผชิญหน้าเป็นการติดต่อสื่อสารแบบ 2 ทาง เป็นการกระตุ้นให้ลูกค้าเกิดความต้องการซื้อสินค้าที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด วิธีนี้ใช้ได้ระยะที่นำผลิตภัณฑ์เข้าสู่ตลาด

3. การส่งเสริมการขาย หมายถึง การใช้เครื่องมือต่างๆ ในการตลาดด้วยจุดมุ่งหมายที่จะเชิญชวนให้ซื้อสินค้าและบริการ โดยสามารถกระตุ้นความสนใจการทดลองใช้หรือการซื้อของลูกค้าขั้นสุดท้ายหรือบุคคลอื่นในช่องทาง การส่งเสริมการขายต้องใช้ร่วมกับการโฆษณาหรือการขายโดยใช้พนักงาน

4. การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การติดต่อสื่อสารที่จะมีอิทธิพลต่อเจตคติที่ดีต่อองค์กร กลุ่มต่างๆ อาจเป็นลูกค้า ผู้ถือหุ้น พนักงาน กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม รัฐบาล ประชาชนในท้องถิ่นหรือกลุ่มอื่นๆ ในสังคม

ความสำคัญของทฤษฎีการสื่อสาร

ทฤษฎีการสื่อสารโดยรวมจัดว่าเป็นแก่นหรือองค์ความรู้ในทางนิเทศศาสตร์ที่ใช้เป็นหลักในการศึกษาวิจัย และการปฏิบัติงานทางด้านนิเทศศาสตร์โดยตรง หรือโดยทางอ้อม

โดยทางตรง อาทิ การสื่อสารมวลชน การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ โดยทางอ้อม อาทิ การสื่อสารภายในบุคคล (จิตวิทยา) การสื่อสารระหว่างบุคคล (จิตวิทยาและสังคมวิทยา) การสื่อสารภายในองค์กร (การบริหารองค์กร) การสื่อสารของประเทศ (รัฐศาสตร์)

เราอาจแยกแยะให้เห็นความสำคัญของทฤษฎีการสื่อสารแนวต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ทฤษฎีแนวปฏิบัติ (Operational theory) ใช้เป็นหลักในการบริหาร และปฏิบัติงานสื่อสารทุกประเภทในสาขานิเทศศาสตร์ และสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาสร้างเป็นกลยุทธ์ เพื่อการเพิ่มประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการสื่อสารมวลชน การสื่อสารพัฒนาการ การสื่อสารการเมืองหรือการสื่อสารธุรกิจ

ทฤษฎีการสื่อสารแนวปฏิบัติสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งในด้านการศึกษา การพัฒนาอารมณ์ และจิตใจ รวมทั้งการพัฒนาพฤติกรรม อาทิ การใช้สื่อเพื่อการเรียนรู้ ความเพลิดเพลิน ความบันเทิงหรือจิตบำบัด นอกจากนี้ยังจะเป็นประโยชน์ต่อการสื่อสาร เพื่อการพัฒนาการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

วิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรปริญญาตรี สาขานิเทศศาสตร์ จัดว่าเป็นการรวมทฤษฎีแนวปฏิบัติไว้เพื่อสะดวกแก่การศึกษาทั้งในเชิงองค์รวมและเชิงแยกส่วน เชิงองค์รวมอยู่ในวิชาแกนบังคับร่วมเชิงแยกส่วนอยู่ในวิชาเอกบังคับสาขาต่าง ๆ อาทิ สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ ภาพยนตร์ การโฆษณา การประชาสัมพันธ์

2. ทฤษฎีแนววิพากษ์ (Critical theory) ใช้เป็นหลักในการศึกษาวิจัย และวิพากษ์วิจารณ์การสื่อสารภายในองค์กร การสื่อสารสาธารณะ การสื่อสารมวลชน การสื่อสารระหว่างประเทศ หรือการสื่อสารของโลก สามารถใช้เป็นพื้นฐานความคิดของการสร้างสมมติฐานในงานวิจัยและการแสวงหาแนวหรือประเด็นในการวิพากษ์วิจารณ์สื่อหรือการสื่อสาร โดยนักวิชาการ หรือนักวิจารณ์สื่อ (media critics)

การศึกษาทฤษฎีแนววิพากษ์ ควรอยู่ในวิชาปีสูงของระดับปริญญาตรี หรือในวิชาส่วนใหญ่ของระดับปริญญาโท

3. ทฤษฎีแนวปรัชญาวิทยาศาสตร์ (Scientific-philosophical theory) ใช้เป็นหลักในการแสวงหา (searching) หรือพิสูจน์ (proving) ข้อเท็จจริง หรือสัจจะ ในเชิงวิทยาศาสตร์ เพื่อนำไปเป็นพื้นฐานหลักเพื่อการพัฒนาการบริหารหรือการปฏิบัติงานการสื่อสารทุกประเภท รวมทั้งใช้เป็นหลักในการปรับปรุงวิพากษ์วิจารณ์สื่อ หรือการสื่อสารให้มีคุณค่าในเชิงสร้างสรรค์ ปรัชญาในที่นี้มีได้หมายถึงวิชาปรัชญาทั่วไป (general philosophy) แต่หมายถึงแนวคิดลึกซึ้งและกว้างขวางบน

พื้นฐานการวิจัยเชิงวิทยาศาสตร์ สามารถนำมาใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างสมมติฐานของการวิจัย และการอ้างอิงในการศึกษาวิจัยทางนิเทศศาสตร์

ทฤษฎีการสื่อสารแนวปรัชญาวิทยาศาสตร์เปิดโอกาสให้เพิ่มขยายขอบเขตของนิเทศศาสตร์ออกไปทั้งในแนวดิ่งและแนวราบ แนวดิ่ง ได้แก่ การศึกษาค้นคว้าลึกซึ่งในความหมายปรัชญา วัตถุประสงค์บทบาทหน้าที่ สิทธิเสรีภาพ และความรับผิดชอบของการสื่อสารประเภทต่าง ๆ

แนวราบ ได้แก่ การศึกษาความสัมพันธ์เกี่ยวโยงระหว่างนิเทศศาสตร์กับศาสตร์อื่นๆ อาทิ จิตวิทยา สังคมวิทยา สังคมศาสตร์แขนงต่างๆ รวมทั้งวิทยาศาสตร์กายภาพ วิทยาศาสตร์ชีวภาพ (Life sciences) พืชศาสตร์ (Earth sciences)

นอกจากนั้น ยังอาจนำไปสู่การปฏิรูปหรือการปฏิวัติวิชาการและวิชาชีพนิเทศศาสตร์ ให้มีคุณประโยชน์ยิ่งขึ้นต่อชีวิตและโลก ก่อให้เกิดความคุ้มค่าคุ้มทุนในการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในประเทศต่าง ๆ และในโลกมนุษย์โดยรวม

ทฤษฎีไซเบอร์เนติกส์ของนอร์เบิร์ต วินเนอร์ และทฤษฎีสารเวลาของสมควร กวียะ (เสนอที่ประชุมราชบัณฑิตยสถาน เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2545) เป็นตัวอย่างของทฤษฎีแนวปรัชญาวิทยาศาสตร์ที่ขยายขอบเขตของนิเทศศาสตร์ออกไปบูรณาการกับศาสตร์ทุกแขนงทั้งในทางมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์

ส่วนทฤษฎีปทัสถานซึ่งเริ่มต้นโดยวิลเบอร์ชราวม์แสดงให้เห็นถึงการศึกษาลึกลงไปในบทบาทหน้าที่หรือภารกิจของสื่อในบริบทของประเทศต่าง ๆ ที่มีปทัสถานทางการเมืองและเศรษฐกิจแตกต่างกัน ได้แก่ เสรีนิยม อำนาจนิยม เบ็ดเสร็จนิยม และทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคม

โดยสรุป ทฤษฎีการสื่อสารทุกแนวและทุกระดับมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาทางนิเทศศาสตร์ที่จำเป็นต่อการทำงานและการวิจัยที่เกี่ยวกับการสื่อสาร เช่นเดียวกับทฤษฎีในศาสตร์ทุกแขนง

กระบวนการติดต่อสื่อสาร (The communication process)

กระบวนการติดต่อสื่อสารเป็นขั้นตอนในการสื่อสารระหว่างแหล่งข่าวสาร(Source) และผู้รับข่าวสาร (Receiver) มีด้วยกัน 7 ขั้นตอน

1. แหล่งข่าวสาร (Source) หรือผู้ส่งข่าวสาร (Sender) ผู้ส่งข่าวสารที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้ 1) ทักษะ (Skill) 2) ทศนคติ (Attitudes) 3) ความรู้ (Know ledges) 4) ระบบวัฒนธรรมทางสังคมของผู้ส่ง (Social – cultural system) ความสำเร็จของผู้ส่งข่าวสาร ในการ

ติดต่อสื่อสารกับผู้รับข่าวสารขึ้นอยู่กับทักษะด้านต่างๆ ได้แก่ การพูด การฟัง การอ่าน การเขียน และทักษะการใช้เหตุผลที่ดี

2. การใส่รหัส (Encoding) คือ การเปลี่ยนใจความที่จะสื่อสาร (Message) เป็นรูปของสัญลักษณ์ (ภาษาพูด ภาษาเขียน สัญลักษณ์ต่างๆ) ซึ่งการใส่รหัสจะต้องอาศัยทักษะ ทักษะคิด ความรู้ และระบบวัฒนธรรมของสังคม

3. ข่าวสาร (Message) เกิดจากแหล่งข่าวสารอาจจะอยู่ในลักษณะคำพูด ตัวอักษร รูปภาพ ลักษณะท่าทาง ข่าสารของบุคคลใช้เพื่อโยกย้ายความหมาย

4. ช่องทางข่าวสาร (Channel) คือ เครื่องมือ (สื่อ) ซึ่งนำข่าวสารไปยังผู้รับประกอบด้วยช่องทางที่เป็นทางการ (Formal channel) และช่องทางที่ไม่เป็นทางการ (Informal channel) ช่องทางข่าวสารอาจจะใช้คนหรือสื่อก็ได้

5. การถอดรหัส (Decoding) คือการแปลสัญลักษณ์ในข่าวสาร ซึ่งการแปลข่าวสารจะถูกจำกัดด้วยทักษะ ทักษะคิด ความรู้ และระบบวัฒนธรรมของสังคมทั้งผู้ส่งข่าวสารและผู้รับข่าวสาร

6. ผู้รับข่าวสาร (Receiver) คือ บุคคล หรือกลุ่มคนซึ่งเป็นผู้รับข่าวสาร (Message) โดยการแปลรหัสออกมา (Decoding) ซึ่งจะถูกลimitด้วยทักษะ ทักษะคิด ความรู้ และระบบวัฒนธรรมของผู้รับ

7. การป้อนกลับข้อมูล (Feedback loop) เป็นการตรวจสอบถึงความสำเร็จในการโยกย้ายข่าวสารของบุคคลว่าตรงกับความต้องการหรือไม่

ลักษณะพื้นฐานของการติดต่อสื่อสาร (Communication fundamentals)

ลักษณะของการติดต่อสื่อสารประกอบด้วย 1) การติดต่อสื่อสารแบบเป็นทางการกับการติดต่อสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ 2) ความสำคัญของการติดต่อสื่อสารแบบใช้สัญลักษณ์ 3) เข้าใจถึงวิธีการที่บุคคลเลือกช่องทาง (สื่อ) ในการติดต่อสื่อสาร 4) อุปสรรคสำคัญของการติดต่อสื่อสาร ทิศทางของการติดต่อสื่อสาร (Direction of communication)

การติดต่อสื่อสารทำได้ทั้งทางแนวดิ่งและแนวนอน ประกอบด้วย

1. การสื่อสารจากบนลงล่าง (Downward) คือการติดต่อสื่อสารจากระดับหนึ่งไปสู่ระดับที่ต่ำกว่าในกลุ่มหรือองค์กร

2. การติดต่อจากล่างขึ้นบน (Upward) คือการติดต่อสื่อสารจากระดับหนึ่งไปยังระดับที่สูงกว่าในกลุ่มหรือองค์กร

3. การสื่อสารระดับเดียวกัน (Lateral) คือการติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกของกลุ่มงานเดียวกันในระดับเดียวกัน

การจัดการด้านการเงิน (รัฐันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร, 2559)

หน้าที่ทางการเงินของธุรกิจ การตอบสนองต่อเป้าหมายทางการเงินโดยเน้นที่การหาต้นทุนเงินที่ต่ำมาใช้ให้เกิดผลตอบแทนที่สูงกว่าต้นทุนเงินหรือการใช้เงินลงทุนให้ได้ประโยชน์สูงสุด ซึ่งหมายถึงหน้าที่ทางการเงินของธุรกิจ ซึ่งหน้าที่การเงินของธุรกิจมีดังนี้

1. หน้าที่ในการวางแผนทางการเงิน (Financial Planning) เป็นการวางแผนและการพยากรณ์ทางการเงินของธุรกิจ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวตลอดจนวางแผนด้านรายรับและรายจ่าย โดยอาศัยข้อมูลที่ได้มาอย่างมีระบบและมีหลักเกณฑ์ ความเชื่อถือได้ของข้อมูลเพื่อส่งผลต่อการวางแผนการเงินที่ดีจะนำธุรกิจดำเนินไปสู่เป้าหมายทางการเงิน ที่ได้วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. หน้าที่ในการจัดสรรการใช้เงินทุน (Management of Assets) เป็นหน้าที่ทางการเงินในการจัดสรรเงินทุนและสินทรัพย์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ (Profitable Asset) รวมถึงในการเลือกโครงการลงทุนที่เหมาะสม

การจัดสรรการใช้เงินทุนมีผลกระทบต่อความอยู่รอดของธุรกิจ กล่าวได้ว่าการจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สิน เพื่อความสามารถในการหากำไร (Profitability) จากการลงทุนในสินทรัพย์ที่มากพอที่จะชำระหนี้และส่วนที่เหลือจะจ่ายเป็นเงินปันผลตอบแทนแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อความอยู่รอดและการขยายของธุรกิจในอนาคต แต่ถ้าจัดการไม่ดีก็จะส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องในการชำระหนี้ (Liquidity) ดังนั้นการจัดการใช้เงินทุนจากแหล่งต่างๆ จะต้องตัดสินใจลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียนและสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน ซึ่งจะต้องให้ความสำคัญต่อสภาพคล่องและความสามารถในการหากำไร ดังนี้

2.1 การลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียน ซึ่งหมายถึง สินทรัพย์ที่สามารถเปลี่ยนแปลงเป็นเงินสดหรืออายุการใช้งานไม่เกิน 1 ปี เช่น ลูกหนี้การค้า สินค้าคงเหลือ เงินลงทุนระยะสั้น ผู้บริหารทางการเงินต้องตัดสินใจเกี่ยวกับลงทุนแต่ละรายการในปริมาณเท่าใด เพื่อให้เกิดผลตอบแทนที่ต้องการและมีสภาพคล่อง หากธุรกิจมีลูกหนี้และสินค้าคงเหลือมากเกินไปจะส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องของกิจการ สืบเนื่องมาจากถ้ามีลูกหนี้ไม่สามารถเก็บหนี้ได้ทันต่อการชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้หรือสินค้าคงเหลือ หรือถ้ามีสินค้าคงเหลือมากเกินไปจะจำหน่ายได้เนื่องจากสินค้าล้าสมัยหรือไม่เป็นที่ต้องการของตลาด

2.2 การลงทุนในสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน ซึ่งหมายถึงสินทรัพย์เป็นอสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์ที่มีอายุการใช้งานเกินกว่า 1 ปีและเป็นสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด (Profitable Asset) เช่น ที่ดิน รถยนต์ อาคาร เครื่องจักรอุปกรณ์ ซึ่งสินทรัพย์ดังกล่าวเป็นสินทรัพย์ที่ต้องใช้เงินลงทุนเป็นจำนวนมากและมีผูกพันกับธุรกิจเป็นระยะเวลานาน ดังนั้นผู้บริหารการเงินของธุรกิจต้องวางแผนอย่างรอบคอบในการลงทุนในสินทรัพย์ดังกล่าว หากตัดสินใจผิดพลาดจะส่งผลกระทบต่อธุรกิจในปัจจุบันและอนาคตได้

3. หน้าที่ในการจัดหาเงินทุน (Raising Funds) หมายถึงการจัดทำงบประมาณเงินสดสำหรับงวดหน้า ถ้าเงินสดรับน้อยกว่าเงินสดที่จะจ่ายจริง ธุรกิจจำเป็นต้องจัดหาเงินทุนจากแหล่งเงินทุนต่างๆ จากภายนอกมาชดเชยส่วนที่ขาด โดยการออกหุ้นกู้หรือพันธบัตร การกู้ยืมจากธนาคาร การออกหุ้นทุน ซึ่งการหาเงินทุนจากแต่ละแหล่งย่อมมีความแตกต่างกันตามระยะเวลาการชำระหนี้เงื่อนไขในการชำระดอกเบี้ยและเงินต้น ดังนั้นในการที่จะตัดสินใจเลือกหาเงินทุนจากแหล่งใด ผู้จัดการทางการเงินของธุรกิจต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์การจัดหาเงินทุนจากแหล่งใดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและธุรกิจเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด ซึ่งการจัดสัดส่วนระหว่างเงินทุนของเจ้าของธุรกิจกับแหล่งเงินทุนภายนอกได้อย่างเหมาะสม การจัดหาเงินทุนควรมีหลักสำคัญในการพิจารณาอยู่ 2 ประการคือ ก) พิจารณาจากรายจ่ายในการจัดหาทุน เช่น กรณีในการกู้ยืมเงินจะต้องพิจารณาที่ดอกเบี้ย หากออกหุ้นต้องพิจารณาที่ค่าใช้จ่ายในการออกหุ้น ควรให้รายจ่ายดังกล่าวมีจำนวนต่ำ ข) พิจารณาเงื่อนไขของเจ้าหนี้ คือ จะต้องพยายามหาเจ้าหนี้ที่มีเงื่อนไขน้อยที่สุดและไม่อุปสรรคต่อการดำเนินงาน การจัดการเงินทุนสามารถจำแนกตามระยะเวลาในการจัดหาเงินทุนได้เป็น 3 ประเภทคือ

3.1 การจัดหาเงินทุนระยะสั้น หมายถึง เงินทุนที่มีกำหนดเวลาการชำระคืนภายในระยะเวลา 1 ปีเช่น สินเชื่อการค้า ตราสารพาณิชย์ เงินกู้ระยะสั้น ฯลฯ

3.2 การจัดหาเงินทุนระยะปานกลาง หมายถึง เงินทุนที่มีระยะเวลาการชำระคืนเกินกว่า 1 ปี แต่เกิน 5 ปี เช่น การกู้ยืมระยะปานกลาง การเช่า ฯลฯ

3.3 การจัดการเงินทุนระยะยาว หมายถึง เงินทุนที่มีระยะเวลาชำระคืนเกินกว่า 5 ปี เช่น การกู้ยืมระยะยาว การออกหุ้นกู้ หุ้นสามัญ ฯลฯ

4. หน้าที่ในการควบคุมทางการเงิน (Financial Controlling) เป็นหน้าที่ในการจัดทำงบประมาณและควบคุมให้จ่ายเงินเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ เพราะการจัดทำงบประมาณจะต้องจัดเตรียมการใช้จ่ายเงินที่เป็นไปตามแผนที่กำหนด ผู้จัดการทางการเงินของธุรกิจต้องคอยตรวจสอบผลการปฏิบัติงานอยู่ตลอดเวลา เกี่ยวกับการดำเนินงานหรือการใช้จ่ายของเงินมีความคลาดเคลื่อนไปจากแผนที่วางไว้หรือไม่อย่างไร เพื่อหาข้อผิดพลาด อุปสรรคของการดำเนินงานของธุรกิจ

เพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไขหรือป้องกัน ความผิดพลาดให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งในด้านเวลา เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลตามเป้าหมายที่ธุรกิจได้กำหนดไว้

การออม

การออม คือ การใช้ทรัพยากรที่มีค่า และมีคุณสมบัติประโยชน์ทั้งหลายด้วยความระมัดระวัง และมีเหตุมีผล เพื่อการได้มาซึ่งประโยชน์ส่วนตนและต่อสังคม พยายามรักษาและพัฒนาให้มีอยู่อย่างยั่งยืน ในขณะที่เดียวกัน ทรัพย์สินเงินทอง สินทรัพย์ต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยในการดำรงชีพ ก็ต้องให้ความสำคัญ ต้องรู้จักเก็บและใช้ให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด จะเห็นได้ว่า การออมมิได้มุ่งในการออมเงินเพียงอย่างเดียว แต่หมายถึง ปัจจัยในการดำรงชีพทุกอย่าง รวมทั้งการศึกษา การพัฒนาชีวิตของบุคคลในลักษณะหนึ่ง คือ การฝึกให้รู้ ให้คิด และให้ทำในสิ่งดีมีประโยชน์ ได้แก่ ออมเงิน ออมทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ แหล่งน้ำ แหล่งดิน

ต้นทุน

วันทนีย์ วงศ์ยัง (2547 : 235-236) ได้แบ่งข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเชิงปริมาณ (Quantitative Information) ข้อมูลที่สามารถวัดได้เป็นตัวเลข ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึกทางการบัญชี เช่น ผลกำไรขาดทุน รายได้ ค่าใช้จ่าย จำนวนชั่วโมงการทำงาน เป็นต้น
2. ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเชิงคุณภาพ (Qualitative Information) ข้อมูลที่มีลักษณะเป็นการบรรยายข้อความ ความคิดเห็น ซึ่งไม่สามารถวัดค่าเป็นตัวเลขได้ เช่น ความสามารถและความร่วมมือของพนักงาน ความสัมพันธ์ระหว่างกิจการกับลูกค้า ความสัมพันธ์ระหว่างกิจการกับผู้ขาย สภาพของคู่แข่ง คุณภาพของผลิตภัณฑ์ สภาพแวดล้อมในการทำงาน การเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ เป็นต้น

สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และดวงมณี โกมารทัต (2540 : 2-3) ได้แบ่งแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ใช้เพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารออกเป็น 2 แหล่งใหญ่ คือ

1. ข้อมูลจากภายในองค์กร (Internal Information) ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจที่ผู้บริหารสามารถที่จะเก็บรวบรวมได้จากภายในกิจการ เช่น ข้อมูลทางบัญชี ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิต ข้อมูลเกี่ยวกับการตลาด ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากร ที่จัดเก็บรวบรวมได้จากภายในกิจการ เป็นต้น
2. ข้อมูลจากภายนอกองค์กร (External Information) ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจที่ผู้บริหารควรพิจารณาจากภายนอกกิจการ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะทางเศรษฐกิจทั้งในและต่างประเทศ

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี กฎหมาย วัฒนธรรม การเมืองและสังคม ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับคู่แข่ง

ข้อมูลต้นทุนที่มีประโยชน์ในการตัดสินใจจะต้องมีลักษณะ 2 อย่างคือ (วันทนีย์ วงศ์ยัง 2547 : 237)

1. ต้นทุนหรือผลประโยชน์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต กล่าวคือ เป็นต้นทุนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เนื่องจากการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งทำให้กระทบกระเทือนต่อต้นทุนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ในการคาดคะเนต้นทุนในอนาคตเป็นสิ่งที่ทำได้ยากเนื่องจากจะต้องพิจารณาจากต้นทุนที่เกิดขึ้นแล้วในอดีต
2. ต้นทุนหรือผลประโยชน์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นนั้นจะต้องแตกต่างระหว่างทางเลือก ลักษณะของต้นทุนลักษณะนี้จะเป็นต้นทุนที่ไม่เหมือนกันหรือไม่เท่ากัน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างทางเลือก

ต้นทุนที่ไม่มีความหมายต่อการตัดสินใจ (วันทนีย์ วงศ์ยัง 2547 : 240)

1. ต้นทุนที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ Unavoidable Cost หมายถึง กิจกรรมหรือการกระทำนั้นจะมีอยู่หรือยกเลิกก็ตาม ต้นทุนนี้ก็ยังคงเกิดขึ้น เช่น ต้นทุนร่วม ซึ่งเป็นต้นทุนที่เข้าร่วมกันของหลายๆแผนก
2. ต้นทุนจม Sunk Cost หรือต้นทุนเดิม History Cost หมายถึง ต้นทุนที่เกิดขึ้นแล้วในอดีตไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ ไม่ว่าการตัดสินใจนั้นจะกระทำในปัจจุบันหรือในอนาคตก็ตาม จะไม่แตกต่างกันในระหว่างทางเลือกแต่ละทางเลือก

ต้นทุนสามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ (ควงมณี โกมารทัต และคณะ, 2545)

1. ต้นทุนผันแปร คือ ต้นทุนที่เปลี่ยนแปลงทั้งจำนวนในทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงของระดับกิจกรรม กิจกรรมอาจเป็นจำนวนสินค้าสำเร็จรูปที่ผลิต จำนวนสินค้าสำเร็จรูปที่ขาย จำนวนกิโลเมตรที่ขับ จำนวนชั่วโมงที่ทำงาน ตัวอย่างที่ดีของต้นทุนผันแปรคือ ต้นทุนวัตถุดิบทางตรงโดยรวมที่ใช้ในการผลิตแต่ละงวดผันแปรไปตามจำนวนสินค้าที่ผลิต
2. ต้นทุนคงที่ คือ ไม่ว่าระดับกิจกรรมจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรซึ่งไม่เหมือนกับต้นทุนผันแปร ต้นทุนคงที่ไม่ถูกกระทบเหมือนผันแปรไปตามการเปลี่ยนแปลงของกิจกรรม ดังนั้นไม่ว่าระดับกิจกรรมที่ทำมากหรือน้อย ต้นทุนคงที่รวมจะไม่เปลี่ยนแปลงเลย ถ้าไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากภาวะแวดล้อม โดยทั่วไปเวลาที่เรารู้ว่าต้นทุนคงที่ เราหมายถึง คงที่ในช่วงใดช่วงหนึ่งเท่านั้น

ตัวอย่างต้นทุนคงที่คือ ค่าเสื่อมราคาคิดตามเส้นตรง ค่าเบี้ยประกัน ค่าภาษีโรงเรือน เงินเดือน พนักงาน เงินเดือนฝ่ายบริหารและค่าโฆษณา

ตำบลแม่เจดีย์ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

ตำบลแม่เจดีย์ ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ประกอบไปด้วย 16 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านแม่จะจาน หมู่ที่ 2 บ้านจันทอม หมู่ที่ 3 บ้านสา หมู่ที่ 4 บ้านสัน กู่หมู่ที่ 5 บ้านป่าแจะ หมู่ที่ 6 บ้านสันมานะ หมู่ที่ 7 บ้านทุ่งยาว หมู่ที่ 8 บ้านปางมะกาด หมู่ที่ 9 บ้าน ห้วยทราย หมู่ที่ 10 บ้านหนองบัว หมู่ที่ 11 บ้านสันตีสข หมู่ที่ 12 บ้านใหม่พัฒนา หมู่ที่ 13 บ้านห้วย น้ำกิน หมู่ที่ 14 บ้านกู่ทอง หมู่ที่ 15 บ้านป่าซางพัฒนา และหมู่ที่ 16 บ้านสาเจริญ พื้นที่

มีเนื้อที่ 158 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 112,500 ไร่ มีภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขา ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 78 ของพื้นที่ทั้งหมด หรือประมาณ 87,750 ไร่ ที่เหลือเป็นพื้นที่ราบคิดเป็น ร้อย ละ 20 หรือประมาณ 22,500 ไร่ และพื้นที่ที่เป็นแม่น้ำห้วย หนอง คลองบึง คิดเป็นร้อยละ 2 หรือ ประมาณ 2,250 ไร่

เขตพื้นที่

ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลเวียงกาหลง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

ทิศใต้ ติดกับ ตำบลแม่เจดีย์ใหม่ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลวังเหนือ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลแม่เจดีย์ใหม่ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย และ ตำบลโหลงขอด อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

อาชีพหลักส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ร้อยละ 90 อาชีพรับจ้าง ร้อยละ 5 อาชีพค้าขายและรับราชการ ร้อยละ 5 ของประชากรในพื้นที่

สาธารณูปโภค

จำนวนครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้ในเขต อบต. 1,614 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 90.37 จำนวน บ้านที่มีโทรศัพท์ 750 หลังคาเรือน คิดเป็นร้อยละ 38.00 ของจำนวนหลังคาเรือน

การเดินทาง

เดินทางจากตัวจังหวัดเชียงรายมาตามเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 118 สายเชียงใหม่ - เชียงราย จนถึงสามแยกวงแหวน ระยะทางประมาณ 100 กม. การคมนาคม ถนนสายหลักที่ติดต่อกับอำเภอลาดยางแล้วทั้งหมด,ถนนภายในหมู่บ้านลาดยางแล้ว 50 เปอร์เซนต์ แยกเป็น

1. ถนนคอนกรีตจำนวน 22 สาย รวมระยะทาง 4,691 กิโลเมตร
2. ถนนลาดยาง จำนวน 5 สาย รวมระยะทาง 4.7 กิโลเมตร
3. ถนนลูกรัง จำนวน 52 สาย รวมระยะทาง 58,379 กิโลเมตร
4. สะพาน คสล. จำนวน 11 แห่ง และสะพานไม้ จำนวน 18 แห่ง

ผลิตภัณฑ์

ชา กาแฟ เมี่ยง ไม้แกะสลัก-ชาหยดน้ำค้าง-ชาน้ำตกเลาตี-เครื่องปั้นดินเผา

การทบทวนวรรณกรรม/สารสนเทศ (Information) ที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยด้านการท่องเที่ยวได้มีการศึกษาทั้งในประเทศ (ชิตินทร์ จารักษ์ 2550; กมล รัตนวิระกุล 2549) และต่างประเทศ (Lourenço,1989; Butter, 1980) อย่างแพร่หลาย เช่น การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ อู้มผาง (ชิตินทร์ จารักษ์ 2550) หรือ การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน (กมล รัตนวิระกุล 2549) โดยได้กล่าวถึงความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community – based Tourism) ว่าเป็นทางเลือกในการจัดการท่องเที่ยวที่ชุมชนเข้ามำกำหนดทิศทางของการท่องเที่ยว บนฐานคิดที่ว่าชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากรและมีส่วนได้เสียจากการท่องเที่ยว โดยการนำเอาทรัพยากรในท้องถิ่นต่าง ๆ ที่มีอยู่ ไม่ว่าจะเป็น ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ ประเพณี วิถีชีวิต และ วิถีการผลิตของชุมชน มาใช้เป็นต้นทุน หรือปัจจัยในการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนให้มีความรู้ และบทบาทที่สำคัญ ในการดำเนินงาน ตั้งแต่ การตัดสินใจ การวางแผน การดำเนินงาน การสรุปบทเรียน และมุ่งเน้นให้เกิดความยั่งยืนสู่รุ่นลูกหลาน และเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น โดยคำนึงความสามารถในการรองรับของธรรมชาติเป็นสำคัญ (กมล รัตนวิระกุล 2549)

หรือการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย(จุลสารการท่องเที่ยว 2538 หน้า 14) ได้กล่าวถึงการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ว่า เป็นการท่องเที่ยว รวมถึงการจัดบริการอื่นๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยต้องดำเนินการภายใต้ขีดความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว ต้องตระหนักต่อการมีส่วนร่วมของประชากร ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว รวมถึงต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วนได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่า

เทียมกัน และต้องชี้ นำภายใต้ความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยว นั้นๆ ซึ่งงานวิจัยนี้ได้ให้ความหมายดังที่กล่าวมาแล้ว อีกทั้ง งานวิจัยด้านการท่องเที่ยวได้มีการศึกษาทั้งในประเทศ (ธิตินทร์ จารักษ์ 2550; กมล รัตนวิระกุล 2549) และต่างประเทศ (Lourenço,1989; Butter, 1980) อย่างแพร่หลาย เช่น การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ อู่มผาง (ธิตินทร์ จารักษ์ 2550) หรือ การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน (กมล รัตนวิระกุล 2549) โดยได้กล่าวถึงความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community – based Tourism) ว่าเป็นทางเลือกในการจัดการท่องเที่ยวที่ชุมชนเข้ามากำหนดทิศทางของการท่องเที่ยว บนฐานคิดที่ว่า ชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากรและมีส่วนได้เสียจากการท่องเที่ยว โดยการนำเอาทรัพยากรในท้องถิ่นต่าง ๆ ที่มีอยู่ ไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ ประเพณี วิถีชีวิต และ วิถีการผลิตของชุมชนมาใช้เป็นต้นทุน หรือปัจจัยในการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนให้มีความรู้ และบทบาทที่สำคัญ ในการดำเนินงาน ตั้งแต่ การตัดสินใจ การวางแผน การดำเนินงาน การสรุปบทเรียน และมุ่งเน้นให้เกิดความยั่งยืนสู่รุ่นลูกหลาน และเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น โดยคำนึง ความสามารถในการรองรับของธรรมชาติเป็นสำคัญ (กมล รัตนวิระกุล 2549)

หรือการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย(จุลสารการท่องเที่ยว 2538 หน้า 14) ได้กล่าวถึงการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ว่า เป็นการท่องเที่ยว รวมถึงการจัดบริการอื่นๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยต้องดำเนินการภายใต้ขีดความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว ต้องตระหนักดีต่อการมีส่วนร่วมของประชากร ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว รวมถึงต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วนได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน และต้องชี้ นำภายใต้ความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยว นั้นๆ ซึ่งงานวิจัยนี้ได้ให้ความหมายดังที่กล่าวมาแล้ว อีกทั้ง

อีกทั้งงานวิจัยลักษณะนี้ Thechatakermg (2009) ได้อธิบายความสำคัญต่อการประกอบการ และการเป็นผู้ประกอบการ ลักษณะของผู้ประกอบการ และการทำให้ผู้ประกอบการประสบความสำเร็จด้านรายได้ด้วยการนำกลยุทธ์นวัตกรรมมาใช้ในธุรกิจของผู้ประกอบการ ซึ่งสามารถนำมาปรับให้เข้ากับ การประกอบการชุมชนซึ่งสร้างผลแก่ตนเองและคนในชุมชน และเป็นการนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์ อย่างมีคุณค่าเชิงอนุรักษ์ (Anitinori & Bray, 2004) จากวิจัยต่างๆที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ทำให้เห็นว่าในการวิจัยลักษณะนี้ทฤษฎีที่เหมาะสมแก่การทำวิจัยชนิดนี้ได้แก่ ทฤษฎีการจัดการท่องเที่ยวชุมชน รวมถึงทฤษฎีผู้ประกอบการ จะทำให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย

อมรรัตน์ เตชะนอก, 2555 ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา: หาดบางแสน 2 ตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่าหาดบางแสน 2 มีธรรมชาติที่เหมาะสมต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวศึกษาเชิงนิเวศ โดยรอบหาดบางแสน 2 มีสถานที่ท่องเที่ยวที่สมบูรณ์ทุกๆ ด้านของการให้บริการท่องเที่ยวที่เหมาะสมแก่การเดินทางมาท่องเที่ยวพักผ่อน ประเด็นปัญหาต่างๆ ในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยว พบอยู่หลายประเด็น 1. ขาดยุทธศาสตร์ในการจัดทำกรท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 2. การดำเนินงานขาดการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3. งบประมาณในการปรับปรุง 4. ในฤดูฝนหาดบางแสน 2 ไม่สามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้ 5. การขาดจิตสำนึกของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว แนวทางในการพัฒนาโดยมีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้ 1. การระดมทรัพยากรภายในและภายนอกชุมชน เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว ให้เกิดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกันในการพัฒนา 2. การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว 3. การสร้างโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภคให้เพียงพอต่อความต้องการ 4. การปลูกจิตสำนึกให้รักษาสิ่งแวดล้อม และให้มีการรณรงค์หวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้มีการเรียนรู้และทราบถึงกระบวนการรักษาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

อีกทั้งการตลาดท่องเที่ยว เช่น อารยา อินคชสาร, 2554 ศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินศักยภาพของตลาดน้ำวัดกลางคูเวียงเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผลการศึกษาการประเมินศักยภาพของตลาดน้ำวัดกลางคูเวียงเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยคำนวณคะแนนค่าถ่วงน้ำหนักวัดศักยภาพเจ็ดด้าน ได้แก่ด้านจุดดึงดูดการท่องเที่ยวและเรียนรู้แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวกด้านความหลากหลายของกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ด้านบริการนักท่องเที่ยวและด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นพบว่าตลาดน้ำวัดกลางคูเวียงมีค่าคะแนนศักยภาพเท่ากับ 2.75 คะแนน นั่นคือตลาดน้ำวัดกลางคูเวียงมีศักยภาพในแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เกี่ยวกับเชิงศาสนาและวัฒนธรรมเช่นการทำบุญการปิดทองลูกนิมิต การปิดทองเบ็ยกั เป็นต้น และด้านแนวทางในการพัฒนาตลาดน้ำวัดกลางคูเวียงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศผลการศึกษาในส่วนนี้เป็นการศึกษาข้อมูลที่ได้จากการสังเกตของผู้วิจัย

และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งหมด 4 กลุ่ม ได้แก่เจ้าอาวาสวัดกลางคูเวียงเจ้าหน้าที่ของวัดที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลสัมปทวน เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการจังหวัดนครปฐมผลการศึกษาสรุปได้ว่า 1 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมีการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกไว้รองรับนักท่องเที่ยวได้แก่ความเพียงพอและความสะอาดของห้องน้ำที่นั่งพักของนักท่องเที่ยวตามจุดต่างๆ จุดจอดเรือที่สะดวกปลอดภัยความเพียงพอของลาน

จอตลอด ถึงขยะป้ายสื่อความหมายน้อยและไม่มีบริการตู้กดเงินอัตโนมัติ สำหรับแนวทางการพัฒนา คือเป็นหน่วยงานหลักในการดูแลบำรุงรักษาความสะอาดต่างๆ จัดหาเพิ่มเติมตามกำลังทรัพย์ของ วัด 2. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวจากการศึกษาสรุปได้ว่าหน้าที่รักษา ความปลอดภัยเจ้าหน้าที่ของวัดคอยดูแลความเรียบร้อยและให้ความดูแลช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยว แต่ไม่มีการติดตั้งสัญญาณเตือนภัยป้ายฉุกเฉินและเครื่องมือบรรเทาสาธารณภัยสำหรับแนวทางการ พัฒนาคือการเพิ่มมาตรการในการรักษาความปลอดภัยเช่นจัดทำป้ายและติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันภัย ต่างๆการเพิ่มเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยและการสนับสนุนจากองค์กรภาครัฐในพื้นที่ 3. ด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสรุปได้ว่าการเพิ่มเที่ยวรถโดยสารแต่ละประเภท ให้มากขึ้นการปรับปรุงและติดตั้งป้ายบอกทางให้แก่นักท่องเที่ยวเพิ่มเติม 4. ด้านบริการท่องเที่ยว การจัดทำโครงการฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย โดยการสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนตำบล การจัดหาผู้ประกอบการร้านค้าเพิ่มเติมเพื่อให้มีสินค้าและบริการที่รักษาหลายจัดทำแผ่นพับและป้าย ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องทั่วถึงในทุกสื่อ

ทั้งงานวิจัยลักษณะนี้ Thechatakermg (2009) ได้อธิบายความสำคัญต่อการประกอบการ และการเป็นผู้ประกอบการ ลักษณะของผู้ประกอบการ และการทำให้ผู้ประกอบการประสบความสำเร็จด้านรายได้ด้วยการนำกลยุทธ์นวัตกรรมมาใช้ในธุรกิจของผู้ประกอบการ ซึ่งสามารถ นำมาปรับให้เข้ากับ การประกอบการชุมชนซึ่งสร้างผลแก่ตนเองและคนในชุมชน และเป็นการนำ ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์ อย่างมีคุณค่าเชิงอนุรักษ์ (Anitinioti & Bray, 2004)

นอกจากนี้งานวิจัยเกี่ยวกับด้านการเงิน เช่น ธนรักษ์ เมฆฉาย และคณะ (2555) การศึกษา การจัดการฟาร์มเกษตรอินทรีย์ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรใน อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า 1) เกษตรกรสมาชิกกลุ่มเกษตรอินทรีย์และสมาชิกในครอบครัวของ เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้นอกภาคเกษตรสูงสมาชิกในครอบครัวไม่ถึงครั้งที่ทำงานในการปลูก พืชอินทรีย์ 2) กลุ่มเกษตรอินทรีย์ส่วนใหญ่มีเงินลงทุนของตนเองมีเพียงส่วนน้อยที่กู้ยืมมาจาก ภายนอกกลุ่มเกษตรอินทรีย์ ทรัพย์สินสำหรับใช้ในการทำเกษตรอินทรีย์ 438,677 บาทต้นทุนคงที่ และต้นทุนผันแปร 740,355 บาทรายได้จากการขาย 915,464 บาทและรายได้มากกว่าค่าใช้จ่าย 175,109 บาท จากการวิเคราะห์ทางการเงินกลุ่มเกษตรอินทรีย์มีศักยภาพสูงในการผลิตเกษตร อินทรีย์หากร่วมกันดำเนินการกลุ่มอย่างต่อเนื่องจะสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกได้เพิ่มขึ้นและยังช่วย สร้างประโยชน์ให้แก่ผู้บริโภคโดยรวมอีกด้วย 3) ปัญหาที่สมาชิกกลุ่มเกษตรอินทรีย์ประสบมาก ที่สุดคือการดูแลและการบริหารจัดการแปลงพืชอินทรีย์เนื่องจากการรบกวนจากโรคและแมลง ศัตรูพืชและสมาชิกขาดกำลังใจในการทำการผลิตเนื่องจากต้นทุนสูงและค่อนข้างใช้เวลามากใน การบริหารจัดการเงิน

กฤษฎา สังขมณี (2558) ศึกษาถึงระดับความสำคัญของปัจจัยในการลงทุนของผู้ประกอบการธุรกิจที่พักในจังหวัดสมุทรสงคราม ศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการลงทุนของผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก และสร้างรูปแบบการลงทุนที่เหมาะสมสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก พบว่า รูปแบบการลงทุนไม่มีความสัมพันธ์กับที่ตั้งของสถานประกอบการ ประเภทของสถานประกอบการ ลักษณะการดำเนินธุรกิจของสถานประกอบการ เพราะผู้ประกอบการในสมุทรสงครามต้องการลงทุนเอง ไม่ต้องการร่วมทุน และให้ความสำคัญระดับมากต่อสินทรัพย์ที่ถือครอง สถาปนามิศาสตร์ และการบริหารงานภายในกิจการ ไม่ต้องการร่วมทุน และถ้ากู้ยืมก็ทำเท่าที่จำเป็นจัดเป็นการทำธุรกิจที่พอเพียงและมีความยั่งยืน มีอัตลักษณ์ท้องถิ่นที่ชัดเจนในการเป็นอิสระ ถือได้ว่าเป็นรูปแบบของสมุทรสงคราม

ปิยะ เพชรสงค์ (2543) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาต้นทุนและรายได้ของเกษตรกรผู้ทำการผลิตผัก โดยใช้สารธรรมชาติและสารเคมีในจังหวัดเชียงใหม่ ปีการผลิต 2540 และ 2541 โดยทำการศึกษา ต้นทุน รายได้ กำไรสุทธิ และการเปรียบเทียบว่าการผลิตแบบใดจะส่งผลให้เกษตรกรมีต้นทุนรายได้และกำไรที่ดีกว่ากัน พบว่าการผลิตที่ใช้สารธรรมชาติแบบกางมุ้งมีกำไรสุทธิรวบสูงสุดรองลงมาก็คือ การผลิตที่ใช้สารธรรมชาติแบบไม่กางมุ้ง และการผลิตที่ใช้สารเคมี ตามลำดับผลการศึกษาในส่วนของการเปรียบเทียบพบว่า เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตที่แตกต่างกันที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ส่วนรายได้ และกำไรสุทธิที่เกษตรกรได้รับจากการทำการผลิต พืชผักพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

ศิริกุล ตูลาสมบัติ (2549) ศึกษาการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางการเงินของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรกรอินทรีย์อย่างยั่งยืนของอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าด้านการบริหารการเงินยังขาดการวางแผนทางการเงิน การจัดหาเงินทุนมาจากการกู้ยืมและเงินทุนส่วนตัว การจัดสรรเงินทุนนำไปใช้ในการลงทุนเริ่มแรกและเงินทุนหมุนเวียน และไม่มีการควบคุมทางการเงิน ด้านความต้องการทางการเงินส่วนใหญ่มีความต้องการเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน ส่วนปัญหาและอุปสรรคทางการเงินคือ ขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียนจากการศึกษาวิจัยทำให้ได้สร้างเครื่องมือการเงินคือ แบบฟอร์มบันทึกข้อมูล เพื่อใช้วางแผนทางการเงินและควบคุมเงินสดของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรกรอินทรีย์

ศิริกุล ตูลาสมบัติ (2559) การจัดการทางการเงินของธุรกิจเกษตรกรอินทรีย์ขนาดกลางและขนาดย่อมในเชียงใหม่ พบว่าข้อมูลส่วนตัวของผู้ประกอบการ SMEs เกษตรกรอินทรีย์ ได้แก่ อายุ ระดับ และระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ ส่วนโครงสร้างเงินทุนของ SMEs เกษตรกรอินทรีย์ ศึกษาข้อมูลการจัดหาเงินทุนจากการกู้ยืม และเงินทุนส่วนตัว การระยะเวลากู้ยืมระยะสั้น ระยะปานกลาง หรือระยะยาว นโยบายการซื้อขายสินค้าการซื้อขายสินค้าเป็นเงินสดหรือเงินเชื่อ ด้านความเสี่ยงจาก

สภาพคล่องในเงินทุนหมุนเวียน ความเสี่ยงด้านการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ย สู้ค่าข่ายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการการเงิน ได้แก่ การวางแผนการเงิน การจัดหาเงินทุน โครงสร้างเงินทุน ปัญหาการจัดการจัดหาเงินทุน และปัญหาการควบคุมทางการเงินกับการจัดสรรเงินทุน โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ที่ $\text{Alpha} = 0.954$ คือระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95.4 ค่า $R^2 = 0.645$ แสดงว่าความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการการเงินกับตัวแปรการจัดการสรรเงินทุนถึงร้อยละ 64.5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการการเงินมีผลต่อการลงทุนประกอบด้วย การจัดหาเงินทุน การวางแผนการเงิน ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการจัดสรรเงินทุนคือ โครงสร้างเงินทุน ปัญหาปัญหาการควบคุมทางการเงิน และปัญหาการจัดการจัดหาเงินทุน

วิจัยต่างๆ ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ทำให้เห็นว่าการวิจัยลักษณะนี้ทฤษฎีที่เหมาะสมแก่การทำวิจัยชนิดนี้ ได้แก่ ทฤษฎีการจัดการท่องเที่ยว ทฤษฎีผู้ประกอบการ การตลาดและการเงิน จะทำให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในตำบลแม่เจดีย์ศรีวและนักท่องเที่ยวที่เข้าไปเที่ยวในตำบล

กลุ่มตัวอย่าง

ในงานวิจัยนี้แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่มใหญ่

กลุ่มแรก เป็นตัวแทนที่ใช้เก็บข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนโดยวิธีการจัดการชุมชนเพื่อนำมาสู่เข้าใจและสามารถบูรณาการทรัพยากรทางการเกษตร การอนุรักษ์ธรรมชาติ วัฒนธรรมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบครบวงจร โดยมุ่งไปที่ตัวแทนของ แต่ละหมู่บ้าน ซึ่งแต่ละครัวเรือนจะทำการเลือกกลุ่มผู้นำเอง กลุ่มผู้นำ (กลุ่มละ 18-20 คน) ของ แต่ละหมู่บ้าน

ประกอบไปด้วย 16 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านแม่จะจาน หมู่ที่ 2 บ้านขันหอม หมู่ที่ 3 บ้านสา หมู่ที่ 4 บ้านสันกู่ หมู่ที่ 5 บ้านป่าแจะ หมู่ที่ 6 บ้านสันมานะ หมู่ที่ 7 บ้านทุ่งยาว หมู่ที่ 8 บ้านปางมะกาด หมู่ที่ 9 บ้านห้วยทราย หมู่ที่ 10 บ้านหนองบัว หมู่ที่ 11 บ้านสันติสุข หมู่ที่ 12 บ้านใหม่พัฒนา หมู่ที่ 13 บ้านห้วยน้ำกิน หมู่ที่ 14 บ้านกู่ทอง หมู่ที่ 15 บ้านป่าข้างพัฒนา และหมู่ที่ 16 บ้านสาเจริญ ซึ่งเป็นผู้ประกอบการท่องเที่ยว ในตำบลแม่เจดีย์ (Infinite population) หรือกลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่และผู้ที่มีแนวโน้มจะเป็นผู้ประกอบการ ดังนั้นการกำหนดขนาดตัวอย่างสามารถคำนวณได้จากสูตรไม่ทราบขนาดตัวอย่างของ W.G.Cochran โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 จึงใช้จำนวนตัวอย่าง 300 คน

กลุ่มสอง เป็นตัวแทนที่ใช้เก็บข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อพัฒนาระบบสื่อความหมายและการตลาดท่องเที่ยวโดยเน้นการมีส่วนร่วมให้บุคลากรในชุมชนได้พัฒนาศักยภาพ และระดมความคิด/แก้ไขปัญหาของชุมชน รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างชุมชนในท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา ในลักษณะพหุภาคี โดยมุ่งไปที่ ตัวแทนของ แต่ละหมู่บ้าน ซึ่งแต่ละครัวเรือนจะทำการเลือกกลุ่มผู้นำเอง กลุ่มผู้นำ (กลุ่มละ 18-20 คน) ของ แต่ละหมู่บ้าน จำนวน 300 ราย นักท่องเที่ยว 300 ราย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 10 ราย

กลุ่มที่สาม เป็นตัวแทนที่ใช้เก็บข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาวิธีการบริหารการเงินในรูปแบบธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์แบบครบวงจรเพื่อสร้างความเข้มแข็งทาง

การเงินแก่ชุมชนโดยมุ่งไปที่ ตัวแทนของ แต่ละหมู่บ้าน ซึ่งแต่ละครัวเรือนจะทำการเลือกกลุ่มผู้นำเอง กลุ่มผู้นำ (กลุ่มละ 18-20 คน) ของ แต่ละหมู่บ้าน โดยกลุ่มเป้าหมายเป็นเกษตรกรและผู้ประกอบการท่องเที่ยว จำนวน 300 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

จากนั้นกลุ่มตัวอย่างทุกคนได้ถูกแบ่งกลุ่มออกเป็น 16 กลุ่ม ตามหมู่บ้านของตนเอง ผู้วิจัยใช้การสนทนากลุ่ม และได้ใช้คำถาม ในการเริ่มต้นสนทนากลุ่มเพื่อเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ยินดีให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มแรก ตามที่แบ่งกลุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์

1. ใช้วิธีการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์ โดย ใช้คำถามนำในการสนทนากลุ่ม โดยเป็นคำถามที่กระตุ้นให้เป้าหมายเกิดความคิดประเด็นคำถามที่ได้กำหนดไว้อย่างกว้างๆไว้ล่วงหน้า ผู้วิจัยสามารถตัดทอนเพิ่มเติมหรือปรับเปลี่ยนประเด็นคำถามใหม่ได้ตามสถานการณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกโดยทำการสนทนากลุ่ม ทั้งนี้ในวิธีดังกล่าวก็อยู่ในกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับนักวิจัยชุมชนเช่นกันเพื่อให้เข้าใจในบริบทและจัดการข้อมูลเพื่อตั้งคำถาม ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลสภาพบริบทชุมชนและความเป็นมาลักษณะลักษณะภูมิประเทศและการตั้งถิ่นฐานชุมชน การคมนาคม ลักษณะภูมิอากาศ โครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคและวัฒนธรรม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ ได้แก่

1. ด้านการบริหารจัดการ
2. ด้านศักยภาพของแหล่งชุมชน
3. ด้านการมีส่วนร่วม

ส่วนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีการแจกแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้เข้าร่วมโครงการ

กลุ่มที่สอง ตามที่แบ่งกลุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์

1. สัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่รัฐ นายกอบต. ตัวแทนภาคเอกชน ตัวแทนภาคประชาชน
2. สนทนากลุ่ม กับกลุ่มผู้ประกอบการ เกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกและภายใน ปัญหา แนวทางการพัฒนาตลาดท่องเที่ยว

3. แบบสอบถาม แก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในตำบลแม่เจดีย์
กลุ่มที่สาม ตามที่แบ่งกลุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์

1. วิธีการสนทนากลุ่ม โดยเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารการเงินด้านการท่องเที่ยวเกษตร
เชิงอนุรักษ์ ได้แก่ การวางแผนทางการเงิน การจัดหาเงินทุน การจัดสรรเงินทุน และ
การควบคุมทางการเงิน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติ จากการใช้โปรแกรม SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้

ส่วนของงานวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การจับทึมและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ส่วนของงานวิจัย เชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงพรรณนา เป็นการใช้อัตราแจกแจง
ความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนการเก็บข้อมูลจากภาคสนามที่ได้ลงปฏิบัติงานจริง ได้ทำการลงพื้นที่
ปฏิบัติงานสัมภาษณ์ การสังเกต การสนทนาและจดบันทึกในแต่ละกระบวนการ เพื่อการวิเคราะห์
กิจกรรมตามที่เกิดขึ้นจริง

อีกทั้งในส่วนองแบบสอบถามที่ใช้กับผู้บริโภค จะใช้วิธีการวิเคราะห์ในลักษณะ
เดียวกับกับที่ได้อธิบายข้างต้น

ระยะเวลาการวิจัย

ระยะเวลาโครงการ 1 ปี 0 เดือน

วันที่เริ่มต้น 1 ตุลาคม 2561 วันที่สิ้นสุด 30 กันยายน 2562

สถานที่ทำการวิจัย

ในประเทศ/ ต่างประเทศ	ชื่อประเทศ/ จังหวัด	พื้นที่ที่ทำ วิจัย	ชื่อสถานที่
ในประเทศ	ตำบลแม่เจดีย์	เกษตร อินทรีย์	ประกอบด้วย 16 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านแม่จะจาน หมู่ที่ 2 บ้านชันหอม หมู่ที่ 3 บ้านสา หมู่ที่ 4 บ้านสันกู่ หมู่ที่ 5 บ้านป่าแะ หมู่ที่ 6 บ้านสันมานะ หมู่ที่ 7 บ้านทุ่งยาว หมู่ที่ 8 บ้านปางมะกาด หมู่ที่ 9 บ้านห้วยทราย หมู่ที่ 10 บ้านหนองบัว หมู่ที่ 11 บ้านสันติสุข หมู่ที่ 12 บ้านใหม่พัฒนา หมู่ที่ 13 บ้านห้วยน้ำกิน หมู่ที่ 14 บ้านกู่ทอง หมู่ที่ 15 บ้านป่าช้างพัฒนา และหมู่ที่ 16 บ้านสาเจริญ

บทที่ 4

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การจัดการท่องเที่ยวชุมชนเชิงเกษตรอินทรีย์แบบครบวงจรตำบลแม่เจดีย์ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ 1. เพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน โดยวิธีการจัดการชุมชนเพื่อนำมาสู่เข้าใจและสามารถบูรณาการทรัพยากรทางการเกษตร การอนุรักษ์ธรรมชาติ วัฒนธรรมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบครบวงจร 2. เพื่อพัฒนาระบบสื่อความหมายและการตลาดท่องเที่ยว โดยเน้นการมีส่วนร่วมให้บุคลากรในชุมชนได้พัฒนาศักยภาพ และระดมความคิด/แก้ไขปัญหาของชุมชน รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างชุมชนในท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา ในลักษณะพหุภาคี 3. เพื่อศึกษาวิธีการบริหารการเงินในรูปแบบธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์แบบครบวงจรเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางการเงินแก่ชุมชน 4. สร้างเส้นทางท่องเที่ยวสายใหม่เชิงอนุรักษ์ ของตำบลแม่เจดีย์ ตำบลเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และการทำสัมภาษณ์กลุ่ม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ในตำบลแม่เจดีย์ จังหวัดเชียงราย ซึ่งผลการวิจัยได้นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยายตามวัตถุประสงค์ตามลำดับ

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนโดยวิธีการจัดการชุมชนเพื่อนำมาสู่เข้าใจและสามารถบูรณาการทรัพยากรทางการเกษตร การอนุรักษ์ธรรมชาติ วัฒนธรรมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบครบวงจร

1. วิธีการจัดการชุมชนเพื่อความเข้มแข็งนำมาสู่การอนุรักษ์ธรรมชาติ วัฒนธรรมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์

ในส่วนนี้ทีมผู้วิจัยได้ใช้แนวทางให้ธรรมชาติรักษาธรรมชาติ ด้วยจิตสำนึกร่วมกัน มากกว่าวิธีการใช้อำนาจบังคับ และใช้การรวมกลุ่มประชาชนเพื่อแก้ไขปัญหาหลักของชุมชนชนบท ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาพึ่งตนเอง โดยกระตุ้นให้เกิดการรวมตัวกันในรูปแบบต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่ชุมชนเผชิญอยู่ร่วมกัน หรือเพื่อให้การทำมาหากินของชุมชน โดยส่วนรวมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัด และกระตุ้นผู้นำชุมชนให้เป็นผู้ดำเนินการพัฒนา ซึ่งสอดคล้อง

กับการจัดการชุมชนของ Bartley (2008) และ TPDCO (2005) ดังนั้นในการตั้งกลุ่มโดยวิธีการจัดการชุมชน ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการ ดังนี้

ทีมวิจัย ใช้วิธีการให้ชุมชนเลือกกลุ่มผู้นำ กลุ่มละ 18-20 คน กันเองตามความพอใจของคนในแต่ละหมู่บ้าน โดยทีมผู้วิจัย นักวิจัยท้องถิ่นและ เครือข่ายองค์กรภาครัฐ เป็นผู้ประสานงาน และทำความเข้าใจ หลังจากที่ได้ กลุ่มผู้นำทั้ง 16 หมู่บ้านแล้ว ทีมผู้วิจัยและนักวิจัยท้องถิ่น จัดประชุมทำความเข้าใจ จากนั้น ทีมวิจัยได้จัดประชุมกลุ่มผู้นำทั้ง 16 หมู่บ้าน (หลังจากที่ได้มีการคัดเลือกจากชาวบ้านในแต่ละหมู่บ้านแล้ว) รวม 300 คน

2. การประเมินศักยภาพพื้นที่ ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว

ในด้านนี้ได้ประเมินเป็นสามส่วน ส่วนแรก เป็นการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายใน ส่วนที่สอง เป็นด้านสภาพแวดล้อมภายนอก และส่วนที่สามสิ่งแวดล้อมภายนอกดำเนินงาน

สรุปได้ดังนี้ การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายใน

ผลจากการวิเคราะห์ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายใน แบ่งเป็น 8 ด้าน ได้แก่ด้านการบริหารจัดการ การตลาด การเงิน ด้านการปฏิบัติการ ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ สภาวะแวดล้อมธรรมชาติ พื้นที่เกษตร/ความสมบูรณ์ของชุมชน สถานที่ท่องเที่ยวของชุมชนและประเพณี/ภูมิปัญญาพื้นบ้าน

- ด้านการบริหารจัดการ พบว่าจุดอ่อน เป็นการที่ชุมชน หรือวิสาหกิจมีความรู้ในการบริหารจัดการ ความรู้ในด้านการบริหาร พื้นที่ การบูรณาการ ร้านค้าชุมชน ทำให้ได้รายได้ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

- การตลาดท่องเที่ยว จุดแข็ง ในพื้นที่ยังมีนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างประเทศเข้าไปท่องเที่ยวอยู่บ้างถึงแม้จะเป็นช่วงโรคระบาด ไม่เป็นที่รู้จักมากนัก แต่ก็ยังมีอยู่ ในขณะที่จุดอ่อนพบว่าผู้ประกอบการขาดความรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ การบูรณาการแผนการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ขาดการตลาดผลิตภัณฑ์ ขาดการสร้างแบรนด์สินค้าและขาดการประชาสัมพันธ์ สื่อสารต่างๆ แก่นักท่องเที่ยว

- ด้านการเงิน จุดอ่อนพบว่า มีความรู้ด้านการบริหารการเงินจำกัด ขาดเงินทุนหมุนเวียน

- ด้านการปฏิบัติการ จพบว่ามีจุดเด่นที่น่าสนใจ ด้านการปฏิบัติการดังนี้ การผลิตน้ำผึ้งธรรมชาติ มีการผลิต และการบริการด้านต่างๆ เช่น การปลูกกาแฟ ชา นวดแผนไทย การเลี้ยงผึ้งธรรมชาติ ผักเสริมสุขภาพ ในขณะที่เดียวกันด้านจุดอ่อนพบว่า ผู้ประกอบการใช้ภาษาอังกฤษได้จำกัด การแปรรูป และเครื่องมือแปรรูปผลิตภัณฑ์ ความรู้ด้านการแปรรูปโดยใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในพื้นที่ในรูปแบบต่างๆ ยังจำกัด

- ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ มีกลุ่มประชาชนในพื้นที่ มีกลุ่มที่มีความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่เกี่ยวกับ การเพาะปลูกพืชชนิดต่างๆ เป็นอย่างดี ชีพที่มีองค์ความรู้ด้านสมุนไพร การนวดพื้นบ้าน หัตถกรรม และประเพณีพื้นบ้าน และได้มีการหมุนเวียนช่วยกันจัดการ จุดอ่อน พบว่ายังไม่มีการจัดการที่เป็นระบบ

- สภาวะแวดล้อมธรรมชาติ/ความสมบูรณ์ของชุมชน ป่าไม้อุดมสมบูรณ์ ด้านจุดแข็ง มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เช่นเส้นทางศึกษาธรรมชาติ สัตว์ธรรมชาติ

- สถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน พบจุดเด่น วัตถุประสงค์ อ่างเก็บน้ำ ที่เป็นสถานที่ที่มีความเป็นมาที่น่าสนใจและเป็นจุดดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว จุดอ่อน พบว่าขาดการพัฒนาเส้นทาง ขาดป้ายบอกเส้นทางท่องเที่ยว คนในชุมชนที่มีความรู้ด้านภาษาอังกฤษ ขาดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

- ประเพณี/ภูมิปัญญาพื้นบ้าน พบว่ามีจุดแข็งที่น่าสนใจดังนี้ ภูมิปัญญาด้านอาหารท้องถิ่น การเพาะปลูกดั้งเดิม หัตถกรรมสมุนไพรพื้นบ้าน นวดแผนโบราณ ประเพณีพื้นบ้านเช่นบวชป่าต้นน้ำ อาหารพื้นเมือง ผักพื้นบ้าน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า เด็กรุ่นหลังสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นวัฒนธรรมและประเพณีจำกัด

- การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายนอกทั่วไป

การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกได้ใช้ตัวแปรดังต่อไปนี้ ด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี กฎหมาย/การเมือง โครงสร้างพื้นฐาน สังคม/วัฒนธรรมและกายภาพ

- ด้านเศรษฐกิจ พบโอกาสที่จะทำให้เกิดการสร้างรายได้เพราะตำบลแม่เจดีย์ อยู่บนเส้นทางท่องเที่ยวในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และสถานที่ตั้งอยู่ใกล้เชียงใหม่ประมาณ 80 กม. ซึ่งเป็นเป็นแหล่งเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยวที่สำคัญของภูมิภาค นอกจากนี้ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศยังมีโอกาสเนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ

- เทคโนโลยี มีอุปสรรคทางด้านนี้โดยเฉพาะบางพื้นที่ ของหมู่บ้าน โดยเฉพาะพื้นที่ ดอย สัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ยังไม่ครอบคลุม

- กฎหมาย/การเมือง มีโอกาสด้านรัฐบาลมีนโยบายให้การสนับสนุนเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ

- โครงสร้างพื้นฐาน มีถนนเข้าถึงบางจุด แต่อุปสรรคที่สำคัญคือการที่เส้นทางคมนาคมแคบ ผู้พั่งไม่สามารถขยายได้ ทำให้ขาดความสะดวก และปลอดภัยในการเดินทาง

- สังคม/วัฒนธรรม พฤติกรรมของคนในสังคม นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อการท่องเที่ยวธรรมชาติเชิงเกษตรอินทรีย์

- กายภาพ มีโอกาสเนื่องจากนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มขึ้น การเกษตรอินทรีย์

- การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายนอกดำเนินงาน

ในส่วนนี้ได้ใช้ตัวแปรด้าน ผู้เกี่ยวข้อง (Stake Hoder) ได้แก่ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการในพื้นที่และบริษัทเอกชน/องค์การพัฒนาเอกชนในพื้นที่ และคู่แข่งชั้น ปัจจุบัน (Industrial competitors) ในการวิเคราะห์

- ด้านผู้เกี่ยวข้อง (Stake Hoder)

- o หน่วยงานราชการในพื้นที่และกิจการเอกชนในพื้นที่ พบว่าจุดเด่นคือหน่วยงานราชการให้การสนับสนุนการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่นการเลี้ยงผึ้งธรรมชาติ สนับสนุนการทำแนวป้องกันไฟฟ้า สร้างฝายคั้นน้ำ กลุ่มเอกชนและหน่วยงานรัฐส่งเสริมและรับซื้อผลผลิตพืชเศรษฐกิจ เช่น ถั่วแระ กาแฟ และผลผลิตการเกษตรอื่นๆ

- o องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น จากการวิเคราะห์จุดแข็งพบว่า ตำบลแม่เจดีย์ สนับสนุนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เช่นการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ เลี้ยงผึ้ง กลุ่มปุ๋ยหมัก และมีการให้การสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน สำหรับจุดอ่อนคือการที่อบต.มีงบประมาณที่จำกัด

- o บริษัทเอกชน/องค์การพัฒนาเอกชนในพื้นที่ มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้กลุ่มอนุรักษ์ผึ้งธรรมชาติ นอกจากนี้ผู้ประกอบการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้การสนับสนุนผู้ประกอบการตลอดจนบุคลากรในพื้นที่

- o คู่แข่งขัน คู่แข่งทางตรงที่ทีมวิจัยได้วิจัยทำการวิเคราะห์ได้แก่บ้านแม่กำปอง

อำเภอสันกำแพง มีจุดแข็งด้านความมีชื่อเสียงด้านโฮมสเตย์ มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ใกล้เคียงกับตำบลแม่เจดีย์อย่างมาก พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการท่องเที่ยว ก่อนตำบลแม่เจดีย์ เช่นที่จอดรถนักท่องเที่ยว และบ้านก๊อช้าง อำเภอแม่แตง ซึ่งจุดแข็งด้านทำการตลาดท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก่อน และจุดอ่อนด้านทรัพยากรธรรมชาติเริ่มถูกทำลาย

3. วิเคราะห์พื้นที่ราบและพื้นที่คอย

สรุปพื้นที่ราบและพื้นที่คอย โดยพื้นที่ราบส่วนใหญ่เป็นพื้นที่สวนทำไร่ ทำการเกษตร ทั้งปีจะมีวิวทัศน์ที่เกี่ยวกับการเกษตรที่เหมาะสม ตั้งแต่การเริ่มลงมือเพาะปลูก รวมถึงการเก็บเกี่ยว สามารถขั้บรถชมได้ตลอดทั้งปี ผู้ประกอบการหลายคนในชุมชนได้หันมาทำเกษตรปลอดภัย ไร้สารเคมีเชิงท่องเที่ยวและให้บริการอาหารที่น่าสนใจ โดยวัตถุดิบที่นำมาประกอบอาหารหรือเครื่องดื่ม มาจากผลผลิตในชุมชนเอง เช่น ผัก ถั่วแระ เมล็ดแมคคาเดเมีย กาแฟ พืชผลอื่น ผลไม้เนื้อสัตว์ ตัวอย่างผู้ประกอบการร้านกาแฟ นำเมล็ดกาแฟ ในชุมชนมาใช้ในการผลิต กาแฟดื่ม นำเมล็ดแมคคาเดเมียมาเป็นส่วนประกอบในการแปรรูปอาหารที่น่าสนใจ เช่น เต็มแมคคาเดเมีย เป็นต้น มีความพร้อมในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกเพราะอยู่ใกล้ชุมชนและเป็นเส้นทางผ่านไปหลาย

จังหวัดเช่น ตัวเมืองเชียงราย พะเยา ลำปาง ถนนหนทางเข้าถึงสะดวก สบาย แต่เนื่องจากเป็นทางผ่าน ทำให้ นักท่องเที่ยวมักจะผ่านไป

พื้นที่คอย ประกอบไปด้วยวิวคอย สวนผลไม้ พืช ป่า ที่ได้เปรียบในเรื่องความเป็นธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เส้นทางท่องเที่ยวธรรมชาติ ชาร์สี/สมุนไพรร คอยหมด/ป่าต้นน้ำ/จุดชมวิวดอยกุด ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ/คูนกหลากสี/จักจั่นหลากสี/สะลาเวนเดอร์ (กึ่งกาพนปี) ทำให้หมู่บ้านบนพื้นที่คอยได้เปรียบในเรื่อง สิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ มีโฮมสเตย์ที่น่าสนใจ แต่พบข้อจำกัดเรื่องความพร้อมในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เช่นร้านอาหาร ตู้เอทีเอ็ม เรื่องการเข้าถึงเช่น ถนนทางขึ้นคอย ต้องใช้รถโฟร์วีล และเป็นทางชันอันตราย ต้องใช้บริการของผู้ประกอบการที่มีอยู่เพียง ผู้ประกอบการผู้นั้น ในขณะที่ผู้ประกอบการอื่นที่อยู่บนพื้นที่คอยไม่มีรถบริการ ทำให้ขาดโอกาสด้านรายได้ อีกทั้งเรื่องการสื่อสารต่างๆที่จำกัด ทำให้นักท่องเที่ยวไม่ทราบวิธีขึ้นคอยหรือติดต่อทางไหนกับผู้ประกอบการใด นอกจากหน่วยงานราชการทำให้ ขาดโอกาส

4. ศึกษาความสามารถของชาวบ้านในการจัดการชุมชนเชิงเกษตรอนุรักษ์ธรรมชาติ เพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนโดยวิธีการจัดการชุมชนเพื่อนำมาสู่การทำเกษตรอินทรีย์ อนุรักษ์ธรรมชาติ วัฒนธรรมและบูรณาการการท่องเที่ยว เพื่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์

การศึกษาความสามารถของชาวบ้านแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ด้านบุคคล ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรม และด้าน โครงการภาครัฐ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจและความสามารถของชาวบ้านในการอนุรักษ์ธรรมชาติเป็นอย่างดี โดย เช่น ด้านบุคคล ประชาชนในตำบลมีความรู้ความสามารถในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การทำการเกษตร เช่นถ้าใช้ปุ๋ยเคมีจะใช้ในระดับที่ปลอดภัย นอกจากนี้เกษตรกร ได้มีการทำเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น และปัจจุบันใช้ปุ๋ยชีวภาพทดแทนปุ๋ยเคมีเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ชาวบ้านจัดทำเขตอนุรักษ์น้ำตั้งแต่บริเวณฝายทดน้ำเพื่อทำประปาหมู่บ้าน โดยเพิ่มการใช้พลังงานทางเลือก เช่นแสงอาทิตย์ ขึ้นไปตามลำน้ำ ในเขตอนุรักษ์น้ำนี้ทุกคนทำตามกฎหมู่บ้านอย่างเคร่งครัดเชิงอนุรักษ์ เช่น อาบน้ำและล้างเท้า การทิ้งขยะที่อยู่ในจุดที่ปลอดภัยต่อแหล่งน้ำ

ประชาชนในพื้นที่มีความเข้าใจในเรื่องการที่จะไม่ตัดไม้ทำลายป่า และเข้าใจว่าป่าที่สมบูรณ์ยังให้เกิดประโยชน์อีกหลายด้าน สามารถเพิ่มรายได้เชิงบูรณาการกับการท่องเที่ยว มีการแจ้งข่าวให้เจ้าหน้าที่หากพบเห็นการตัด ไม้ทำลายป่า ด้านสังคม ร่วมกันทำจัดทำแนวป้องกันไฟป่า ในเพื่อกันไม่ให้ไฟป่าเข้ามาในเขตเพาะปลูกของ และน้ำ ร่วมกันทำฝายชะลอน้ำทำให้ป่าชุ่มชื้น ได้จัดตั้งและมอบหมายให้กรรมการหมู่บ้านทำหน้าที่ดูแลและควบคุมการตัดไม้ในเขตหมู่บ้าน การตัดไม้ในเขตป่า และในเขตที่ดินทำกินที่มีเอกสารสิทธิ์ ไม่อนุญาตให้ปลูกบ้านที่สะสมไม้รอขาย

ประชาชนแบ่งกันรับผิดชอบพื้นที่ป่า และพื้นที่ทำกินของหมู่บ้านตนเอง ประชาชนใช้น้ำในลำห้วยร่วมกัน ชุมชนจึงสร้างกฎระเบียบ ด้านเศรษฐกิจ ประชาชนมีอาชีพหลักคือการทำเกษตรปลูกพืชเศรษฐกิจ กาแฟ ชา ดังนั้นประชาชนจึงร่วมกันอนุรักษ์ป่าไม้ ด้านวัฒนธรรม การเกษตรอื่น ๆ มีการส่งสอนคนรุ่นต่อมาให้ทำตาม ผลทำให้ปัจจุบันประชาชนชาวบ้านทำการเกษตรในลักษณะการอนุรักษ์ และด้านโครงการภาครัฐ ชาวบ้านได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยเช่น อบต. โครงการหลวง และให้งบประมาณสนับสนุนการป้องกันการ และการเสริมสร้างการอนุรักษ์ป่า และทรัพยากรธรรมชาติ ชาวบ้านได้รับการส่งเสริมจากกระทรวงมหาดไทยให้พัฒนากฎระเบียบหมู่บ้าน และกฎระเบียบในการรักษาป่า

5. สร้างผู้ประกอบการชุมชน ให้มีความสามารถในการแข่งขันได้

ภาพรวมคุณลักษณะเด่นของผู้ประกอบการในตำบลแม่เจดีย์ คุณลักษณะของกลุ่มเป้าหมายเพื่อเตรียมพร้อมเป็นผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่ามีคุณลักษณะที่อยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยมีด้านการตระหนักในความเป็นไปได้ของอัตราผลตอบแทนของการลงทุน รองลงมา ความเป็นอิสระ ส่วนด้านอำนาจการตัดสินใจและด้านการเข้าใจตนเองอยู่ในระดับมาเท่ากันตามด้วยด้านความมุ่งมั่นอดสาหัส และด้านการเข้าใจการตลาดอย่างลึกซึ้ง ตามลำดับ

โดยในด้านการตระหนักในความเป็นไปได้ของอัตราผลตอบแทนของการลงทุน ในรายชื่อพบว่ากลุ่มเป้าหมายมีคุณลักษณะก่อนที่จะลงมือทำธุรกิจหรือขยายธุรกิจจะคิดถึงการลงทุน และผลตอบแทนก่อนเสมอ รองลงมาถึงเห็นถึงผลประโยชน์จากสิ่งที่มีการวางแผนที่จะลงทุน รวมถึงจะคิดอย่างถี่ถ้วนก่อนที่จะตัดสินใจลงทรัพยากรอย่างคุ้มค่าที่สุดและสามารถควบคุมรายจ่ายได้

ด้านความเป็นอิสระ โดยมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองและทำงานได้ดี เมื่อรู้สึกว่ามีอิสระในการทำงานสูงที่สุด

ส่วนด้านอำนาจการตัดสินใจ กลุ่มเป้าหมายมีตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่รอบตัวและสามารถตัดสินใจได้ด้วยตัวเองและเร็วค่อนข้างสูง และด้านการเข้าใจตนเอง มีความเด่นในด้านเรียนรู้จากการทำงานร่วมกับคนอื่น

ในขณะที่การเข้าใจการตลาดอย่างลึกซึ้ง มีความเด่นในรายย่อยด้านสามารถคัดสรรอาหารหรือผลิตภัณฑ์ บริการ มีคุณภาพ มาตรฐานเหมาะสม ที่ใช้ในการดูแลเป็นพิเศษ เพื่อตอบสนองให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า สามารถทำให้คนอื่นรู้สึกตื่นเต้นกับแนวคิด และสามารถวิเคราะห์ข้อมูลจากการใช้บริการของลูกค้าเพื่อที่จะนำเสนอสินค้าหรือให้บริการที่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้า ถึงแม้คุณลักษณะในข้อนี้ของกลุ่มเป้าหมายจะอยู่ในระดับมาก แต่ก็อ่อนที่สุดในตัวแปรของคุณลักษณะผู้ประกอบการ

ปัจจัยด้านโอกาสของผู้ประกอบการการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า โอกาสด้านแนวคิดธุรกิจของกลุ่มเป้าหมายเกิดขึ้นจากการพูดคุยกับผู้คน รองลงมาคือเบื้องหลังแนวคิดของธุรกิจมาจากการค้นหาแนวคิดอย่างอิสระ แนวคิดธุรกิจของกลุ่มเป้าหมายมีพื้นฐานมาจากความต้องการของตลาด ตามลำดับ

การสร้างผู้ประกอบการที่มีอยู่แล้วให้เข้มแข็งและสร้างผู้ประกอบการใหม่

ในส่วนนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้การสัมภาษณ์ อบรมและจัดทำประชุมกลุ่ม โดยในได้ใช้กลุ่มเป้าหมายจากจำนวนผู้ประกอบการในแต่ละหมู่บ้าน ที่ได้ทำการเก็บข้อมูลมาจำนวน 112 คน ทีมวิจัยได้ผู้ที่มีแนวโน้มเป็นผู้ประกอบการและต้องการเปลี่ยนหรือขยายไปทำกิจการใหม่ ให้เข้าร่วมอบรมกับทีมวิจัยเป็นจำนวน 300 คน โดย ทีมวิจัยได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลจากการทำวิจัย เป็น 2 ด้านใหญ่ๆดังนี้ สังเคราะห์โครงการธุรกิจของกลุ่มเป้าหมาย การแบ่งปันความรู้ด้านการจัดตั้งธุรกิจและการดำเนินการธุรกิจเบื้องต้น ผลจากการวิจัยเป็นดังนี้

รวมถึงการประเมินสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่เพื่อเป็นส่วนประกอบที่มีผลต่อการดึงดูดนักท่องเที่ยวในอนาคตจะเข้ามา ผลการประเมินแสดงให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายมีแนวโน้มที่จะประกอบการโครงการธุรกิจ เพื่อชุมชน (เกษตรท่องเที่ยวรองลงมาคือแปรรูปผลผลิต เช่นที่ดิน ร้อย เกษตรอินทรีย์ โสมสเคย์ ปลูกข้าวไร่และปลูกกาแฟในสวนยาง และทำเกษตรผสมผสานและ ฟาร์ม ไข่

การแบ่งปันความรู้ด้านการจัดตั้งธุรกิจและการดำเนินการธุรกิจเบื้องต้น

การแบ่งปันความรู้ด้านการจัดตั้งธุรกิจ

หลังจากการวิเคราะห์เบื้องต้นและได้โครงการแนวโน้มที่จะมีการประกอบการ ทีมวิจัยได้ใช้วิธีการให้ความรู้เบื้องต้นในด้านที่เกี่ยวกับการจัดตั้งธุรกิจ ในโครงการที่เหมาะสมหลังจากที่กลุ่มเป้าหมายได้ทำการประเมิน โดยใช้วิธีการประเมินดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ทีมวิจัยได้ให้ความรู้ในด้าน การจัดตั้งธุรกิจดังเนื้อหา ดังนี้

-การปลูกจิตวิญญาณความเป็นผู้ประกอบการ

-รูปแบบธุรกิจผ่าน 9 องค์ประกอบ

-การสร้างธุรกิจใหม่

ทีมวิจัยและผู้เชี่ยวชาญ ให้ความรู้ในด้านการลดความเสี่ยงในการสร้างหรือเริ่มต้นกิจการ ดังนี้ ในด้านสินค้าและบริการที่จะนำเสนอแก่ลูกค้าสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าเป้าหมายได้จริง และขนาดของตลาดใหญ่พอที่จะลงทุนแล้วมีกำไรอยู่รอดได้ อัตรากำไรจากการดำเนินงานมีมากพอสมควรแก่การลงทุน ธุรกิจที่ก่อตั้งขึ้นมาใหม่จะต้องมีความได้เปรียบเชิงแข่งขัน

(Competitive Advantage)เหนือกว่าคู่แข่งที่มีอยู่ การบริหารงานแบบเป็นทีม ซึ่งแต่ละคนในทีมมีความสามารถเฉพาะด้านมากพอที่จะจัดการกิจการอย่างถูกต้องตามหลักการ เช่นจัดตั้งแบบห้างหุ้นส่วน หรือ บริษัทจำกัด ผู้บริหารธุรกิจที่ก่อตั้งขึ้นมาใหม่ควรเป็นผู้มีประสบการณ์ในสิ่งที่ต้องทำบ้าง หรืออาจเป็นผู้ที่เคยก่อตั้งธุรกิจอื่นมาก่อน มีเงินทุนดำเนินงานที่พอเพียง ลักษณะของการดำเนินงานเป็นแบบพึ่งพาอาศัยกับธุรกิจอื่น หรือเป็นพันธมิตรซึ่งกันและกันที่จะสามารถร่วมมือกันผลิตสินค้าและบริการ แล้วขยายตลาด ให้อกว้างไกลกว่าท้องถิ่นเดิม และธุรกิจกับผู้ประกอบการมีความเหมาะสมกัน

การดำเนินการธุรกิจเบื้องต้นและการประกอบการการธุรกิจขึ้นมาใหม่

ให้แนวคิดการวิเคราะห์ตลาด ความต้องการของตลาด ความต้องการของลูกค้า การวิเคราะห์จุดเด่นของธุรกิจเพื่อการแข่งขัน โดยที่จุดเด่นต้องชัดเจนและมีคุณค่าสำหรับกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย กำหนดต้นทุนการก่อตั้งและแสวงหาเงินทุนมาใช้ดำเนินการเริ่มต้นธุรกิจ รวมถึงการให้แนวคิดเบื้องต้นแก่ผู้ประกอบการด้านสภาพคล่องของกิจการในระยะเริ่มต้นให้ถี่ถ้วน ค่าใช้จ่ายในการเริ่มต้นก่อตั้งธุรกิจ เลือกรูปแบบของการก่อตั้งทางกฎหมายที่เหมาะสมจะจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลหรือไม่ ในรูปแบบธุรกิจเจ้าของคนเดียว ห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทจำกัด นอกจากนี้ ทีมวิจัยได้ให้แนวคิดที่สำคัญด้าน การเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม และการขายโดยใช้ พาณิชนัยอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงแนวคิดเบื้องต้นด้าน วางแผนการธุรกิจ ซึ่งรวมถึงการวางแผนทั้งสี่ด้าน เช่น การตลาด การจัดการองค์กรธุรกิจ การผลิตและการเงิน

ทั้งนี้โดยทางทีมวิจัยได้มีการจัดทำสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ ในด้านต่างๆ เช่น ศักยภาพพื้นที่ การเป็นผู้ประกอบการ รูปแบบธุรกิจ การตลาด การเงิน ปัญหา กิจกรรมใหม่ๆ เพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จากผลการวิจัยในบทที่ 4 ได้อภิปรายตามประเด็นวัตถุประสงค์การวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วย ศักยภาพและทรัพยากรของพื้นที่ การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว สร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนโดยวิธีการจัดการชุมชนเพื่อนำมาสู่เข้าใจและสามารถบูรณาการทรัพยากรทางการเกษตร การอนุรักษ์ธรรมชาติ วัฒนธรรมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบครบวงจร รวมถึงสร้างผู้ประกอบการชุมชนใหม่และที่มีอยู่ ให้มีความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้

ผลวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2. เพื่อพัฒนาระบบสื่อความหมายและการตลาดท่องเที่ยวโดยเน้นการมีส่วนร่วมให้บุคลากรในชุมชนได้พัฒนาศักยภาพ และระดมความคิด/แก้ไขปัญหาของชุมชน รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างชุมชนในท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา ในลักษณะพหุภาคี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ระหว่าง 51–60 ปี มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น หรือต่ำกว่า มีอาชีพเกษตรกรกรรม มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง ต่ำกว่า 10,000 บาท มีสถานภาพสมรส

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแนวการพัฒนาตลาดท่องเที่ยวชุมชนเชิงเกษตรแบบครบวงจรในตำบลแม่เจดีย์ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบครบวงจร ของผู้ให้ข้อมูล พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เห็นควรให้พัฒนาด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้สวยงาม และน่าสนใจมากขึ้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่มีความคิดเห็นเพิ่มเติมด้านการเกษตร

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านส่วนประสมทางการตลาดต่อนักท่องเที่ยวต่อแนวการพัฒนาตลาดท่องเที่ยวชุมชนเชิงเกษตรแบบครบวงจรในตำบลแม่เจดีย์ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านส่วนประสมทางการตลาดต่อนักท่องเที่ยวใน การพัฒนาตลาดท่องเที่ยวชุมชนเชิงเกษตรแบบครบวงจร ในตำบลแม่เจดีย์ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ด้านผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Product) สิ่งดึงดูดใจ พบว่า โดยภาพรวม ด้านผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Product) ด้านผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Product) ที่พักแรม พบว่า โดยภาพรวมด้านผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Product) ที่พักแรม อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบย่อย ด้านผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Product) กิจกรรม โดยภาพรวมด้านผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Product) กิจกรรม อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบย่อย โดยให้ความสำคัญด้านผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Product) ด้านผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Product) สิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า โดยภาพรวม ด้านผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Product) ด้านผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Product) การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว พบว่า โดยภาพรวมด้านผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Product) การให้บริการ ของแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญด้านผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Product) ด้านราคา พบว่า โดยภาพรวมด้านราคา อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายทางการท่องเที่ยว (Place/Process of Delivery) พบว่า โดยภาพรวมด้าน

ช่องทางการจัดจำหน่ายทาง การท่องเที่ยว (Place/Process of Delivery) อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบย่อย ลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence) อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence) คือ บ้ายสวดคล้องกับแหล่งท่องเที่ยว ด้านกระบวนการซื้อทางการท่องเที่ยว (Purchasing Process) พบว่า โดยภาพรวมด้านกระบวนการซื้อทางการท่องเที่ยว (Purchasing Process) อยู่ในระดับมาก ด้านผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Packaging) พบว่า โดยภาพรวมด้านการรวมผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Packaging) อยู่ในระดับมาก ด้านบุคลากร (People) พบว่า โดยภาพรวมด้านบุคลากร (People) อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบย่อย

ชื่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ชื่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของผู้ให้ข้อมูล พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ชื่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ พระธาตุม่อนพระเจ้าหลาย รongลงมา ห้วยน้ำกิน เขื่อนคอยงู วัดเวียงกาหลง คอยผาโง้ม วัดพระธาตุแม่เจดีย์ น้ำตกขุนแจ และชุมชนเมืองเย็น วัดปางมะภาค และโป่งน้ำร้อน เตหาเขาเครื่องปั้นดินเผา บ้านสมจิตร อ่างเก็บน้ำห่ม 6 และวังมัจฉา และไร่ชา

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรกับแหล่งท่องเที่ยว ของผู้ให้ข้อมูล พบว่า กระจุกกระจา เครื่องปั้นดินเผา เกษตรแปรรูป และทำมีด ทำเจียง ตามลำดับ

ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่แตกต่างจากแหล่งอื่น ของผู้ให้ข้อมูล พบว่า ผู้ให้ชาหญ้าหวาน พืชหมูนเวียน และลวดลายเป็น ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่แตกต่างจากแหล่งอื่น ของผู้ให้ข้อมูล เกษตรอินทรีย์ แหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งดึงดูดใจ ของผู้ให้ข้อมูล พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เลือกทิวทัศน์หรือทัศนียภาพที่สวยงามตามธรรมชาติ การเดินทางเข้าถึง (Accessibility) เส้นทางเดินทางสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เลือกการเข้าถึงสะดวกสบาย การเดินทางเข้าถึง (Accessibility) ลักษณะถนนจากเส้นหลักเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เลือกถนนลาดยาง / คอนกรีตตลอดเส้นทาง สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) มีการจัดทำป้ายสื่อความหมาย ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการจัดทำป้ายสื่อความหมาย สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) มีร้านอาหาร สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) มีร้านขายสินค้าที่ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เลือกมีร้านขายสินค้าที่ สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) มีบริการอินเทอร์เน็ต ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เลือกมีบริการอินเทอร์เน็ต สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้พิการ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เลือกไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้พิการ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์การประชุมกลุ่มย่อยเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ตำบลแม่เจดีย์ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

การประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน สามารถสรุปประเด็นได้ดังนี้

3.1 จุดแข็ง

3.1.1 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอำเภอเวียงป่าเป้า เป็นมรดกทางธรรมชาติ สภาพอากาศที่ดี เป็นแหล่งโอโซนที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทยอากาศเย็นสบายตลอดทั้งปี เปรียบเสมือนสวิสเซอร์แลนด์ของเมืองไทย

3.1.2 สภาพพื้นที่เหมาะแก่การปลูกไม้ยืนต้นและไม้ผล มีผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่มีคุณภาพและหลากหลาย

3.1.4 มีการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจช่วยเหลือชุมชนให้สร้างรายได้ สร้างอาชีพลดการบุกรุกป่า

3.1.5 เป็นแหล่งที่เพาะปลูกชาและกาแฟ ดีที่สุดเพราะอากาศเย็น

3.2 จุดอ่อน

3.2.1 กิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรไม่หลากหลาย

3.2.2 บุคลากรไม่มีเวลาในการให้บริการอบรมทำให้ขาดความรู้และขาดทักษะทางการให้บริการท่องเที่ยว

3.2.3 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยวไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวและขาดการเอาใจใส่ในด้านความสะอาด

3.2.4 ปัญหาทางด้านมลภาวะ ไม่ว่าจะเป็นทางเสียง ขยะ ปัญหาการกำจัดขยะ

3.2.5 ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรบางชนิดออกบางฤดู ทำให้ไม่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว

3.2.6 ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและไม่ทั่วถึง

3.2.7 ราคาที่พักแรมค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับมาตรฐานและบริการนักท่องเที่ยวได้รับ

3.3 โอกาส

3.3.1 หน่วยงานเกษตรตำบลแม่เจดีย์ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงรายให้การสนับสนุนด้านการจัดการท่องเที่ยว

3.3.2 หน่วยงานด้านการเกษตรส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกรในการจัดหาพันธุ์พืชผัก เช่น กาแฟ ข้าวหอมมะลิ

3.3.3 หน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยว

3.4 อุปสรรค

3.4.1 จากการข่าวการบุกรุกป่า ตำบลแม่เจดีย์ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ทำให้การท่องเที่ยวชะงักงันและชะงัก หน่วยงานภาครัฐไม่สามารถเข้ามาช่วยเหลือทางการท่องเที่ยวได้เนื่องจากปัญหาการครอบครองที่ดิน ที่ไม่มีโฉนด

3.4.2 สภาพเส้นทางการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวไม่ดีเท่าที่ควร เกิดการชำรุดทรุดโทรมเป็นหลุม ทำให้เข้าถึงได้ค่อนข้างลำบาก

3.4.3 ขาดงบประมาณทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว
สรุปปัญหาของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

- 1) ปัญหาความสะอาดภายในแหล่งท่องเที่ยว
  - 2) ที่พักแรมบางแห่งไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกบริการนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุและผู้พิการ
  - 3) กิจกรรมภายในแหล่งเที่ยวน้อยเกินไป
  - 4) ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
  - 5) สิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ห้องน้ำ ชุมนักผ่อน
  - 6) ไม่มีป้ายแก้ไขให้บริการนักท่องเที่ยว
  - 7) การจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไม่ทั่วถึง
  - 8) ด้านปัญหาการตัดไม้ทำลายป่า
  - 9) การนำสินค้าจากแหล่งอื่นมาจำหน่ายทดแทนสินค้าของชุมชน
  - 10) ปัญหาราคาที่พักแรมมีราคาสูงเกินไปเมื่อเทียบกับการบริการ
  - 11) เส้นทางการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวค่อนข้างลำบาก
  - 12) ไม่มีรถบริการสาธารณะภายในอำเภอ
  - 13) การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง
- ศูนย์บริการ

14) บุคลากรขาดทักษะทางด้านการบริการ

15) แลกความสามัคคีภายในชุมชน

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาวิธีการบริหารการเงินในรูปแบบธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์แบบครบวงจรเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางการเงินแก่ชุมชน 4. สร้างเส้นทางท่องเที่ยวสายใหม่เชิงอนุรักษ์ ของตำบลแม่เจดีย์ ตำบลเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยเกษตรกรและผู้ประกอบการ จำนวนทั้งหมด 16 หมู่บ้านในตำบลแม่เจดีย์ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย พบว่าแต่ละหมู่บ้านมีประวัติความเป็นมา และประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมที่สืบทอดกันมา ซึ่งสามารถเป็นจุดขายดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีสถานท่องเที่ยวที่สำคัญ ๆ หลายแห่ง ลักษณะภูมิประเทศและการตั้งถิ่นฐานชุมชน ส่วนใหญ่สภาพภูมิอากาศในช่วงฤดูหนาวจะมีอากาศเย็นเหมาะแก่การท่องเที่ยว ยกเว้นบ้านห้วยน้ำกั้นจะมีอากาศหนาวเย็นตลอดทั้งปี ลักษณะการคมนาคมจากทางถนนทางลงเส้นใหญ่จะเข้าถึงสะดวก แต่มีบางหมู่บ้าน เช่น บ้านห้วยน้ำกั้นที่เป็นหุบเขา ไปมาไม่สะดวก โครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคในหมู่บ้านมีความสะดวก มีสาธารณูปโภคพร้อม ข้อมูลการเงินและการบริหารการเงินของเกษตรกรและผู้ประกอบการ รายได้ส่วนใหญ่จากการขายสินค้าเกษตรต่างๆ รายได้จากนักท่องเที่ยวที่มาพักโฮมสเตย์ และรายได้จากการขายสินค้าเกษตรแปรรูป ค่าใช้จ่ายต่างๆ ได้แก่ ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าน้ำมัน ค่าแรง ค่าแก๊ส ค่าขนส่ง และค่าซ่อมบำรุง รวมถึง ค่าเครื่องมือ ค่าวัตถุดิบอุปกรณ์ต่างๆ เกษตรกรยังไม่มีการจัดทำบัญชีที่ชัดเจน มีการจดบันทึกข้อมูลเพียงบางรายการเท่านั้น ส่วนด้านการบริหารการเงิน ได้แก่ 1) การวางแผนการเงิน เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่มีการวางแผนการเงินทั้งหมด มีเพียงการวางแผนการผลิต การวางแผนการระดมเงินทุน การวางแผนการจัดสรรเงินทุน ใช้วิธีการคาดคะเนประมาณการ 2) การจัดหาเงินทุน เป็นการจัดหาเงินทุนจากเงินทุนส่วนตัว การกู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้าน และการกู้ยืมธนาคาร 3) การจัดสรรเงินทุน เกษตรกรมีการจัดสรรเงินทุนไปใช้ในการซื้อสินทรัพย์ประเภทเครื่องมือ และอุปกรณ์การผลิตสินค้าเกษตร 4) การควบคุมทางการเงิน เกษตรกรยังไม่มีการนำข้อมูลที่วางแผนไปเปรียบเทียบกับข้อมูลจริงที่เกิดขึ้น แต่มีการวางแผนโดยการประมาณการคาดคะเนยอดซื้อขายและผลกำไรที่จะได้รับเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่เท่านั้น ด้านปัญหาและอุปสรรคขาดแคลนเครื่องมือเครื่องจักรในการผลิต ราคาพืชตกต่ำ ขาดแคลนเงินทุนที่ใช้ในการลงทุน ขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียน เกษตรกรมีการเงินกู้ยืมในระบบ ขาดตลาดรองรับสินค้าที่จะขาย การเพาะปลูกไม่เป็น

ตามเป้าหมาย การคมนาคมไม่สะดวกถนนไม่ดี ขาดความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการ และข้อเสนอแนะของหมู่บ้านส่วนใหญ่ ต้องการงบประมาณในการส่งเสริมอาชีพกลุ่มแม่บ้านในหมู่บ้าน ต้องการงบประมาณในการซ่อมแซมพัฒนาหมู่บ้านและสนับสนุนประเพณีต่างๆ ต้องการให้มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาหมู่บ้านให้มีรายได้เพิ่มขึ้นได้ ต้องการให้มีการส่งเสริมอาชีพให้กลุ่มแม่บ้าน ต้องการการส่งเสริมให้เกษตรกรในหมู่บ้านรายได้ มีงานทำเพิ่มขึ้น

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

จากการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากเกษตรกรและผู้ประกอบการจำนวน 300 ราย และนำวิเคราะห์แจกแจงความถี่ ร้อยละ และฐานนิยม มีรายละเอียดข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามเป็นชาย 177 ราย คิดเป็นร้อยละ 59 และเป็นหญิง 123 ราย คิดเป็นร้อยละ 41 อายุของเกษตรกรและผู้ประกอบการตั้งแต่ 26 ถึง 68 ปี ช่วงอายุมากที่สุดอยู่ที่ 50-55 ปี มีจำนวน 72 ราย คิดเป็นร้อยละ 24 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 46-50 ปี มีจำนวน 60 ราย คิดเป็นร้อยละ 20 และช่วงอายุ 56-60 ปี มีจำนวน 45 ราย คิดเป็นร้อยละ 15 ตามลำดับ ประสบการณ์ของเกษตรกรและผู้ประกอบการมีตั้งแต่ 0 - 50 ปี จำนวนประสบการณ์ที่มากที่สุดคือ 0-10 ปี มีจำนวน 129 ราย คิดเป็นร้อยละ 43 รองลงมาคือ 11-20 ปี มีจำนวน 87 ราย คิดเป็นร้อยละ 29 และ 21-30 ปี มีจำนวน 60 ราย คิดเป็นร้อยละ 20 ตามลำดับ พื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกรและผู้ประกอบการจำนวนพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุดคือ 1-5 ไร่ มีจำนวน 111 ราย คิดเป็นร้อยละ 37 รองลงมาคือ 5-10 ไร่ มีจำนวน 69 รายคิดเป็นร้อยละ 23 และ 15-20 ไร่ มีจำนวน 30 ราย คิดเป็นร้อยละ 10 ตามลำดับ ส่วนที่ไม่มีพื้นที่เพาะปลูกเป็นผู้ประกอบการและบางส่วนเช่าพื้นที่เพาะปลูก มีจำนวน 42 ราย คิดเป็นร้อยละ 14 พื้นที่เช่าเพาะปลูกของเกษตรกรและผู้ประกอบการมีจำนวน 72 ราย คิดเป็นร้อยละ 24 มีพื้นที่เช่าเพาะปลูก 1 ถึง 20 ไร่ จำนวนพื้นที่เช่าเพาะปลูกมากที่สุดคือ 1-5 ไร่ มีจำนวน 49 ราย คิดเป็นร้อยละ 54 รองลงมาคือ 6-10 ไร่ มีจำนวน 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 29 และ 11-15 ไร่ มีจำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 13 ตามลำดับ ประเภทสินค้าเกษตรของเกษตรกรและผู้ประกอบการ ได้แก่ ข้าว มันฝรั่ง มะขามหวาน สับประรด ผักกาดขาว ข้าวโพด ไข่ และอื่นๆ สินค้าเกษตรที่ปลูกมากที่สุด คือ ข้าว มีจำนวน 105 ราย คิดเป็นร้อยละ 35 รองลงมาคือ ไข่ มีจำนวน 57 ราย คิดเป็นร้อยละ 19 มีจำนวน และ ข้าวโพด 53 ราย คิดเป็นร้อยละ 18 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมี สินค้าเกษตรแปรรูปให้นำท่องเที่ยว 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 7

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทางการเงิน

รายได้จากการขายสินค้าแต่ละประเภทของเกษตรกรและผู้ประกอบการมีจำนวน 5,000 บาท ถึง มากกว่า 100,000 จำนวนผู้ปลูกมากที่สุด คือ ข้าว มีจำนวนทั้งหมด 105 ราย รายได้จากการขายข้าวมากที่สุดคือ 5,000-20,000 บาท มีจำนวน 48 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.60 รองลงมาคือ 30,001-40,000 บาท มีจำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.14 และ 20,001-30,000 บาท มีจำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.57 ตามลำดับ รองลงมาคือ ชา มีจำนวนทั้งหมด 57 ราย รายได้จากการขายชามากที่สุดคือ 90,001-100,000 บาท มีจำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.05 รองลงมาคือ 5,000-10,000 บาท และ 40,001-50,000 บาท มีจำนวน 9 ราย เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 15.79 และ 20,001-30,000 บาท และ > 100,000 บาท มีจำนวน 6 ราย เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 10.58 ตามลำดับ และ ข้าวโพด มีจำนวนทั้งหมด 53 ราย รายได้จากการขายข้าวโพดมากที่สุดคือ 20,001-30,000 บาท มีจำนวน 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.30 รองลงมาคือ 10,001-20,000 บาท มีจำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.64 และ 5,000-10,000 บาท และ 40,001-50,000 บาท มีจำนวน 6 ราย เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 11.32 ตามลำดับ

ค่าใช้จ่ายต่างๆ ต่อเดือนของเกษตรกรและผู้ประกอบการได้แก่ ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าน้ำมัน และค่าแรงงาน ค่าเมล็ดพันธุ์มีค่าใช้จ่ายมากที่สุด คือ 1,001-2,000 บาท มีจำนวน 57 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.39 รองลงมาคือ 9,001-10,000 บาท และ >10,000 มีจำนวน 33 ราย เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 15.28 และ 2,001-3,000 บาท มีจำนวน 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.72 ตามลำดับ ค่าน้ำมันมีค่าใช้จ่ายมากที่สุด 1,001-2,000 บาท มีจำนวน 57 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.39 รองลงมาคือ 501-1,000 บาท มีจำนวน 48 ราย เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 22.22 และ 2,001-3,000 บาท มีจำนวน 42 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.44 ตามลำดับ ค่าแรงมีค่าใช้จ่ายมากที่สุด 501-1,000 บาท มีจำนวน 42 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.42 รองลงมาคือ 2,001-3,000 บาท มีจำนวน 33 ราย เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 20.75 และ >10,000 บาท มีจำนวน 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 31.21 ตามลำดับ ค่าเครื่องมือการเกษตรได้แก่ พลับ จอบ พรวน และมิดเสียม ซึ่งมีมูลค่ารวมมากที่สุดคือราคาไม่เกิน 600 บาท พลับมีมูลค่ารวมมากที่สุดคือ 101-200 บาท และ 201-301 บาท มีจำนวน 25 ราย เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 34.72 จอบมีมูลค่ารวมมากที่สุดคือ 101-200 บาท มีจำนวน 92 ราย เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 66.67 พรวนมีมูลค่ารวมมากที่สุดคือ 101-200 บาท มีจำนวน 39 ราย เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 40.63 มิดเสียมมีมูลค่ารวมมากที่สุดคือ <100 บาท และ 101-200 มีจำนวน 63 ราย เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 46.67

ส่วนค่าเช่าที่ดินเพาะปลูกต่อปีของเกษตรกรและผู้ประกอบการมีจำนวน 58 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.33 มีค่าเช่าที่ดินสำหรับเพาะปลูกมากที่สุดคือ 10,001-20,000 บาท มีจำนวน 27 ราย คิดเป็นร้อยละ 47 รองลงมาคือ 1,000-5,000 บาท มีจำนวน 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 36 และ 20,001-30,000

บาท มีจำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 31 ตามลำดับ ค่าใช้จ่ายรวมและกำไรจากการเกษตรของเกษตรกรและผู้ประกอบการมี มีค่าใช้จ่ายรวมมากที่สุดคือ <5,000 บาท มีจำนวน 79 ราย คิดเป็นร้อยละ 35.59 รองลงมาคือ 10,001-20,000 มีจำนวน 56 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.23 และ 20,001-30,000 บาท มีจำนวน 39 ราย เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 13.51 ตามลำดับ กำไรจากการเกษตรมากที่สุดคือ 10,001-20,000 บาท มีจำนวน 46 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.88 รองลงมาคือ <5,000 และ 5,001-10,000 บาท มีจำนวน 24 ราย เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 14.55 และ 20,001-30,000 บาท มีจำนวน 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.33 ตามลำดับ

สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน ของเกษตรกรและผู้ประกอบการประกอบไปด้วย บ้านมีมูลค่ารวมมากที่สุดคือ 100,001-200,000 บาท มีจำนวน 721 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.92 โรงเรือนมีมูลค่ารวมมากที่สุดคือ <50,000 บาท และ 10,001-20,000 บาท มีจำนวน 9 ราย เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 40.91 รถยนต์ มีมูลค่ารวมมากที่สุดคือ 700,001-800,000 บาท มีจำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.08 แทรกเตอร์มีมูลค่ารวมมากที่สุดคือ ราคาต่ำกว่า 50,000 บาท มีจำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.22 รถไถมีมูลค่ารวมมากที่สุดคือ ราคาต่ำกว่า 50,000 บาท มีจำนวน 30 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.67 รถบรรทุกมีมูลค่ารวมมากที่สุดคือ 900,001-1,000,000 และมากกว่า 1,000,000 บาท มีจำนวน 3 ราย เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50 รถกระบะมีมูลค่ารวมมากที่สุดคือ 100,001-200,000 บาท มีจำนวน 39 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.14 รถมอเตอร์ไซด์มีมูลค่ารวมมากที่สุดคือ < 50,000 บาท มีจำนวน 123 ราย เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 78.85 เครื่องสูบน้ำมีมูลค่ารวมมากที่สุดคือ < 50,000 บาท มีจำนวน 87 ราย เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 90.63 อุปกรณ์ส่งน้ำมีมูลค่ารวมมากที่สุดคือ < 50,000 บาท มีจำนวน 51 ราย คิดเป็นร้อยละ 94.44 รองลงมาคือ 50,001-100,000 บาท มีจำนวน 3 ราย เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 5.56 ตามลำดับ หนี้สินของเกษตรกรและผู้ประกอบการ มีจำนวนเงินกู้ยืมธนาคาร มากที่สุดคือ <50,000 บาท มีจำนวน 56 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.45 รองลงมาคือ 100,001-200,000 บาท มีจำนวน 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.92 และ 50,001-100,000 บาท มีจำนวน 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.92 ตามลำดับ ส่วนระยะเวลาการกู้ยืมเงิน มีจำนวนระยะเวลาการกู้ยืมมากที่สุดคือ 1 ปี มีจำนวน 39 ราย คิดเป็นร้อยละ 13 รองลงมาคือ 5 ปี มีจำนวน 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 5 และ 10 ปี มีจำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 4 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 การจัดการการเงินของเกษตรกรและผู้ประกอบการ

การจัดการการเงินของเกษตรกรและผู้ประกอบการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับกลางถึงมาก ประกอบด้วยการวางแผนการเงิน มีค่าเฉลี่ย 3.61 อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางถึงมาก และมีค่านิยมเฉลี่ย 3.91 อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 41 การจัดหาเงินทุน เฉลี่ยมีค่า 3.46 ฐานนิยมเฉลี่ย 3.75 คิดเป็นร้อยละ 32.50 การจัดสรรเงินทุนเกษตรกรและผู้ประกอบการมีการ

จัดสรรเงินทุน ค่าเฉลี่ย 3.08 ฐานนิยมเฉลี่ย 3.40 คิดเป็นร้อยละ 36.20 และ การควบคุมทางการเงิน มีค่าเฉลี่ย 3.26 ฐานนิยมเฉลี่ย 3.3 คิดเป็นร้อยละ 42.7 มีรายละเอียดผลวิจัยดังนี้

การวางแผนการเงิน มีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับปานกลางถึงมาก ประกอบด้วย 1. การวางแผนการจัดการเงินทุน ประกอบด้วย (1.1) การวางแผนการกู้ยืมเงิน เพื่อนำไปใช้ใน (1.2) การวางแผนการลงทุน โดยนำเงินทุนตนเองมาใช้ในการทำธุรกิจ (1.3) การกำหนดรายได้ ค่าใช้จ่าย และกำไร 2. การวางแผนการจัดสรรเงินทุน ประกอบด้วย (2.1) การวางแผนการซื้อสินทรัพย์ต่างๆ เช่น เครื่องมือ อุปกรณ์ เครื่องจักร (2.2) การวางแผนการใช้เงินที่มีอยู่อย่างชัดเจน (2.3) ต้องการการวางแผนสำรองเงินสดไว้ใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในกิจการ 3. การวางแผนการควบคุมทางการเงิน ประกอบด้วย (2.1) การวางแผนการตรวจสอบสินทรัพย์ เงินสด เครื่องมือ เครื่องจักร (2.2) การวางแผนการตรวจสอบหนี้สิน เงินกู้ยืม การซื้อสินค้าเป็นเงินสด (2.3) การวางแผนการตรวจสอบเงินทุนที่ลงทุน (2.4) การวางแผนการตรวจรายได้ (2.5) การวางแผนการตรวจสอบค่าใช้จ่าย

การจัดการเงินทุน อยู่ในระดับปานกลาง ประกอบด้วย (1) การกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์ทำได้ยาก (2) ควรลงทุนเองทั้งจำนวนไม่ควรกู้ยืมจากธนาคาร (3) การกู้ยืมเงินจากธนาคารทำให้เกิดความเสี่ยงในการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ย (4) การลงทุนด้วยตนเองจะมีความเสี่ยงต่ำเนื่องจากไม่ต้องชำระคืนเงินต้น และไม่มีดอกเบี้ย

การจัดสรรเงินทุน อยู่ในระดับปานกลาง ประกอบด้วย (1) การสำรองเงินสดไว้ใช้ในการดำเนินงานเพียงพอ (2) มีเงินสดไม่เพียงพอในการดำเนินงาน (3) มีการนำเงินสดที่มีอยู่ไปลงทุนรูปแบบอื่นที่ไม่ใช่การเกษตร (4) มีสินทรัพย์ที่ใช้ในการดำเนินงานเพียงพอ เช่น ที่ดิน โรงเรือน รถยนต์ (5) ท่านมีการขายสินค้าเป็นเงินสด อยู่ในระดับน้อย

การควบคุมทางการเงิน อยู่ในระดับปานกลาง ประกอบด้วย 1) การควบคุมด้านการจัดการเงินทุน ได้แก่ (1.1) การตรวจสอบจำนวนหนี้สินมีอยู่กับข้อมูลที่บันทึกไว้ (1.2) มีการตรวจสอบจำนวนทุนมีอยู่กับข้อมูลที่บันทึกไว้ (1.3) การตรวจสอบจำนวนรายได้มีอยู่กับข้อมูลที่บันทึกไว้ (1.4) การตรวจสอบจำนวนค่าใช้จ่ายมีอยู่กับข้อมูลที่บันทึกไว้ 2) การควบคุมด้านการจัดสรรเงินทุน คือ การตรวจสอบจำนวนสินทรัพย์ที่มีอยู่กับข้อมูลที่บันทึกไว้ 3) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ (3.1) การเปรียบเทียบข้อมูลบันทึกไว้ กับแผนงานที่กำหนด (3.2) การวิเคราะห์รายได้ และค่าใช้จ่าย สาเหตุว่าทำไมไม่ได้ตามที่กำหนด (3.3) การวิเคราะห์สินทรัพย์ที่มีขาด หรือเกิดความต้องการ ควรจะซื้อเพิ่มหรือขายออกไป (4.4) การวิเคราะห์กำไรที่ได้เทียบกับจำนวนที่ได้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ (5.5) การวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลทางการเงินที่เกิดขึ้นเทียบกับข้อมูลในอดีตการสำรองเงินสดไว้ใช้ในการดำเนินงานเพียงพอ

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 4 สร้างเส้นทางท่องเที่ยวสายใหม่เชิงอนุรักษ์ ของตำบลแม่เจดีย์ ตำบลเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

ส่วนที่หนึ่ง จากการสำรวจเส้นทางจากทีมวิจัยและจากการทำสนทนากลุ่มทีมวิจัยสามารถแปลผลจากทรัพยากรที่มีอยู่และเสนอกิจกรรมใหม่เพื่อดึงดูดการท่องเที่ยว ดังนี้

กิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนเชิงเกษตรอินทรีย์แบบครบวงจร

จากข้อมูลการวิเคราะห์ทั้งในหมู่บ้านต่างๆและปัจจัยภายนอกปัจจุบันนี้งานวิจัยนี้ได้แนะนำกิจกรรมท่องเที่ยว โดยแบ่งเป็นพื้นที่ราบ และพื้นที่ดอย พื้นที่ราบ ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆครบ การเข้าถึงได้สะดวกสบายง่าย ลักษณะทางกายภาพพื้นที่ราบ ทำนา ทำสวน ทำไร่ ตั้งแต่เพาะปลูก จนถึงลงมือเก็บเกี่ยว งานวิจัยนี้เสนอ ตัวอย่าง กิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่เพื่อเพิ่มรายได้ ดังนี้

1. ทริป ครึ่งวัน ชมธรรมชาติ คีบและทานอาหาร ก่อนที่จะขับ ไปจังหวัดอื่น ทางรถยนต์หรือจักรยานยนต์ หรือเช่าจักรยาน ชม ไร่ นา สวน สูดอากาศชมธรรมชาติในพื้นที่เกษตรในหมู่บ้านต่างๆ จากนั้น แวะคิมกาแฟ เปิดใหม่ และใช้วัตถุดิบท้องถิ่น เช่น เมล็ดกาแฟ เด็กเม็ดคาเดเมีย ช็อคโกแลตท้องถิ่น เช่น แหนมห่อใบตอง หลังจากนั้น แวะสวนผักออแกนิก เพื่อรับประทานอาหารพร้อมชมสวน ทางเชื่อมต่อไปพะเยา

2. ทริปกิจกรรม 1 วัน 1 คืน เช้า เรียนรู้ ลงมือ รับประทานอาหารท้องถิ่น พักโฮมสเตย์และเดินชมวัฒนธรรมท้องถิ่น โดย เมื่อนักท่องเที่ยวมาถึง ให้ความรู้เรื่องพืชเศรษฐกิจ ที่สามารถจะลงมือปลูกในช่วงนั้น ให้ความรู้เรื่องการเพาะปลูก เริ่มตั้งแต่เตรียมพื้นที่ ดิน ต่างๆ การปลูก หลังจากนั้น ปลูก ในช่วงเช้า รับประทานอาหารกลางวันที่วัตถุดิบมาจากท้องถิ่น อาหารท้องถิ่น หลังจากนั้น ชมศูนย์เรียนรู้ที่สาธิตวิธีการ เช่น เลี้ยงผึ้ง และเก็บเกี่ยวผลผลิต หรืออื่นๆ

3. ทริปกิจกรรม 1 วัน 1 คืน ขับรถแค้นปี๊ป๊อง กางเต็นค้ำคิน บนอ่างเก็บน้ำ

4. ทริปกิจกรรม 1 วัน 1 คืน การเรียนรู้ประสบการณ์การทำเกษตรอินทรีย์จากผู้ประกอบการ

5. ทริป กิจกรรม 1 วัน เช่น การทำแหนมใบตองดั้งเดิมของท้องถิ่น ตั้งแต่การเลือกวัตถุดิบกรรมวิธีการผลิต แบบดั้งเดิมเป็นต้น

6. ทริป 1 วัน การผลิตอาหารเครื่องคิมต่างๆ โดยใช้ผลผลิตจากการทำเกษตรอินทรีย์อย่างที่เราเห็นหลายๆร้านที่ ใช้กาแฟในชุมชน หรือ ใช้เมล็ดคาเดเมียในการทำเค้ก หรือขนมปัง Homemadeจากข้าวสารีรวมถึงเต้าหู้อินทรีย์ ส่วนประกอบอื่นๆที่ผู้ประกอบการ เพาะปลูกเอง รวมถึงการเพิ่มผลิตภัณฑ์ที่ทำจากถั่วแระญี่ปุ่นที่พบว่าปลูกมากในพื้นที่

7. ทริป 1 วัน สอนเกี่ยวกับพืชสมุนไพรและการใช้พืชสมุนไพรต่างๆที่สามารถหาได้ในหมู่บ้านมาให้บริการด้านการนวดเพื่อสุขภาพและความงาม

พื้นที่คอย ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆจำกัด การเข้าถึงได้ยาก แต่ลักษณะทางกายภาพเป็นคอย ทำสวนกาแฟ ชา ต่างๆ ทำไร่ ป่า ตั้งแต่เพาะปลูก จนถึงลงมือเก็บเกี่ยว งานวิจัยนี้เสนอตัวอย่าง กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มรายได้ ดังนี้

1. ทริป 1 วัน 1 คืน กิจกรรมเรียนรู้เกี่ยวกับชา 5 สี รวมถึงวิธีเลือก เพื่อนำมาปรุงหรือผลิตน้ำชาขงคิม กลางคืนนอนเต็นท์หรือเลือกพักที่โฮมสเตย์ ที่มีอยู่หลายที่
2. ทริป 1 วัน 1 คืน จัดทริปเดินป่า หรือส่องนก
3. ทริป 1 วัน 1 คืน ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ/คูนกหลากหลาย/จักจั่นหลากหลาย/สะลาเวนเดอร์ (กิ่งกาพันปี)
4. ทริป 1 วัน 1 คืน ท่องเที่ยวไร่ชาไร่กาแฟ หรือกาแฟอินทรีย์ที่มีอยู่พื้นที่
5. ทริป 1 วัน 1 คืน การขี่รถ ATV, มอเตอร์ไซด์ ขึ้นไปหมู่บ้านพื้นที่คอย แบบผจญภัย

สรุปภาพรวมกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยว สามารถ ทำได้ ในครึ่งวัน, 1 วัน เข้า เย็นกลับ , ค้างคืน บนคอย และร่วมกิจกรรมลงมือทำ หัดชงกาแฟ ชา คอย หรือกิจกรรมปลูกผัก เก็บเกี่ยวพืชพันธ์ต่างๆ เช่น ถั่วแระ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ทีมวิจัยได้สรุปผลตามประเด็นวัตถุประสงค์การวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วย 1. เพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน โดยวิธีการจัดการชุมชนเพื่อนำมาสู่เข้าใจและสามารถบูรณาการทรัพยากรทางการเกษตร การอนุรักษ์ธรรมชาติ วัฒนธรรมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบครบวงจร 2. เพื่อพัฒนาระบบสื่อความหมายและการตลาดท่องเที่ยวโดยเน้นการมีส่วนร่วมให้บุคลากรในชุมชนได้พัฒนาศักยภาพ และระดมความคิด/แก้ไขปัญหาของชุมชน รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างชุมชนในท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา ในลักษณะพหุภาคี 3. เพื่อศึกษาวิธีการบริหารการเงินในรูปแบบธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์แบบครบวงจรเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางการเงินแก่ชุมชน 4. สร้างเส้นทางท่องเที่ยวสายใหม่เชิงอนุรักษ์ ของตำบลแม่เจดีย์ ตำบลเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และการทำสัมภาษณ์กลุ่ม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ในตำบลแม่เจดีย์ จังหวัดเชียงราย ซึ่งผลการวิจัยได้นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยายตามวัตถุประสงค์ตามลำดับ

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนโดยวิธีการจัดการชุมชนเพื่อนำมาสู่เข้าใจและสามารถบูรณาการทรัพยากรทางการเกษตร การอนุรักษ์ธรรมชาติ วัฒนธรรมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบครบวงจร

1. วิธีการจัดการชุมชนเพื่อความเข้มแข็งนำมาสู่การอนุรักษ์ธรรมชาติ วัฒนธรรมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์ โดยใช้แนวทางให้ธรรมชาติรักษาธรรมชาติ ด้วยจิตสำนึกร่วมกัน มากกว่าวิธีการใช้อำนาจบังคับ และใช้การรวมกลุ่มประชาชนเพื่อแก้ไขปัญหาหลักของชุมชนชนบท ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาพึ่งตนเอง โดยกระตุ้นให้เกิดการรวมตัวกันในรูปแบบต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่ชุมชนเผชิญอยู่ร่วมกัน หรือเพื่อให้การทำมาหากินของชุมชนโดยส่วนรวมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัด และกระตุ้นผู้นำชุมชนให้เป็นผู้นำในการพัฒนา ดังนั้นในการตั้งกลุ่มโดยวิธีการจัดการชุมชน ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการ ดังนี้ ทีมวิจัยใช้วิธีการให้ชุมชนเลือกกลุ่มผู้นำ กลุ่มละ 18-20 คน กันเองตามความพอใจของคนในแต่ละหมู่บ้าน โดยทีมผู้วิจัย นักวิจัยท้องถิ่นและ เครือข่ายองค์กรภาครัฐ เป็นผู้ประสานงาน และทำความเข้าใจหลังจากที่ได้กลุ่มผู้นำทั้ง 16 หมู่บ้านแล้ว ทีมผู้วิจัยและนักวิจัยท้องถิ่น จัดประชุม ทำความเข้าใจ

จากนั้น ทีมวิจัยได้จัดประชุมกลุ่มผู้นำทั้ง 16 หมู่บ้าน (หลังจากที่ได้มีการคัดเลือกจากชาวบ้านในแต่ละหมู่บ้านแล้ว) รวม 300 คน

2. ศักยภาพพื้นที่ ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว

ในด้านนี้ได้ประเมินเป็นสามส่วน ส่วนแรก เป็นการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายใน ส่วนที่สอง เป็นด้านสภาพแวดล้อมภายนอก.และส่วนที่สามสิ่งแวดล้อมภายนอกดำเนินงานสรุปได้ดังนี้ การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายใน

ผลจากการวิเคราะห์ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายใน แบ่งเป็น 8 ด้าน ได้แก่ด้านการบริหารจัดการ การตลาด การเงิน ด้านการปฏิบัติการ ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ สภาวะแวดล้อมธรรมชาติ พื้นที่เกษตร/ความสมบูรณ์ของชุมชน สถานที่ท่องเที่ยวของชุมชนและประเพณี/ภูมิปัญญาพื้นบ้าน

- ด้านการบริหารจัดการ พบว่าจุดอ่อน เป็นการที่ชุมชน หรือวิสาหกิจมีความรู้ในการบริหารจัดการ ความรู้ในด้านการบริหาร พื้นที่ การบูรณาการ ร้านค้าชุมชน ทำให้ได้รายได้ไม่เป็นที่ไปตามเป้าหมาย

- การตลาดท่องเที่ยว จุดแข็ง ในพื้นที่ยังมีนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างประเทศเข้าไปท่องเที่ยวอยู่บ้างถึงแม้จะเป็นช่วง โรคระบาด ไม่เป็นที่รู้จักมากนัก แต่ก็ยังมีอยู่ ในขณะที่จุดอ่อนพบว่าผู้ประกอบการขาดความรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ การบูรณาการแผนการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ขาดการตลาดผลิตภัณฑ์ ขาดการสร้างแบรนด์สินค้าและขาดการประชาสัมพันธ์ สื่อสารต่างๆ แก่นักท่องเที่ยว

- ด้านการเงิน จุดอ่อนพบว่า มีความรู้ด้านการบริหารการเงินจำกัด ขาดเงินทุนหมุนเวียน

- ด้านการปฏิบัติการ พบว่ามีจุดเด่นที่น่าสนใจ ด้านการปฏิบัติการดังนี้ การผลิตน้ำผึ้งธรรมชาติ มีการผลิต และการบริการด้านต่างๆ เช่น การปลูกกาแฟ ชา นวดแผนไทย การเลี้ยงผึ้งธรรมชาติ ผักเศรษฐกิจ ในขณะที่เดียวกันด้านจุดอ่อนพบว่า ผู้ประกอบการใช้ภาษาอังกฤษได้จำกัด การแปรรูป และเครื่องมือแปรรูปผลิตภัณฑ์ ความรู้ด้านการแปรรูป โดยใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในพื้นที่ในรูปแบบต่างๆ ยังจำกัด

- ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ มีกลุ่มประชาชนในพื้นที่ มีกลุ่มที่มีความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่เกี่ยวกับการเพาะปลูกพืชชนิดต่างๆ เป็นอย่างดี ชีพที่มีองค์ความรู้ด้านสมุนไพร การนวดพื้นบ้าน หัตถกรรม และประเพณีพื้นบ้าน และได้มีการหมุนเวียนช่วยกันจัดการ จุดอ่อนพบว่ายังไม่มีการจัดการที่เป็นระบบ

- สภาวะแวดล้อมธรรมชาติ/ความสมบูรณ์ของชุมชน ป่าไม้/อุดมสมบูรณ์ ด้านจุดแข็ง มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เช่นเส้นทางศึกษาธรรมชาติ สัตว์ธรรมชาติ
- สถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน พบจุดเด่น วัตถุประสงค์ อ่างเก็บน้ำ ที่เป็นสถานที่มีความเป็นมาที่น่าสนใจและเป็นจุดดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว จุดอ่อน พบว่าขาดการพัฒนาเส้นทาง ขาดป้ายบอกเส้นทางท่องเที่ยว คนในชุมชนที่มีความรู้ด้านภาษาอังกฤษ ขาดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- ประเพณี/ภูมิปัญญาพื้นบ้าน พบว่ามีจุดแข็งที่น่าสนใจดังนี้ ภูมิปัญญาด้านทำอาหารท้องถิ่น การเพาะปลูกดั้งเดิม หัตถกรรมสมุนไพรพื้นบ้าน นวดแผนโบราณ ประเพณีพื้นบ้านเช่นบวชป่าต้นน้ำ อาหารพื้นเมือง ผักพื้นบ้าน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า เด็กรุ่นหลังสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นวัฒนธรรมและประเพณีจำกัด
  - การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายนอกทั่วไป
    - การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกได้ใช้ตัวแปรดังต่อไปนี้ ด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี กฎหมาย/การเมือง โครงสร้างพื้นฐาน สังคม/วัฒนธรรมและกายภาพ
    - ด้านเศรษฐกิจ พบโอกาสที่จะทำให้เกิดการสร้างรายได้เพราะตำบลแม่เจดีย์ อยู่บนเส้นทางท่องเที่ยวในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และสถานที่ตั้งอยู่ใกล้เชียงใหม่ประมาณ 80 กม. ซึ่งเป็นเป็นแหล่งเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยวที่สำคัญของภูมิภาค นอกจากนี้ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศยังมีโอกาสเนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ
    - เทคโนโลยี มีอุปสรรคทางด้านนี้โดยเฉพาะบางพื้นที่ ของหมู่บ้าน โดยเฉพาะพื้นที่ดอย สัญญาณ โทรศัพท์เคลื่อนที่ยังไม่ครอบคลุม
    - กฎหมาย/การเมือง มีโอกาสด้านรัฐบาลมีนโยบายให้การสนับสนุนเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ
    - โครงสร้างพื้นฐาน มีถนนเข้าถึงบางจุด แต่อุปสรรคที่สำคัญคือการที่เส้นทางคมนาคมแคบ ผู้พึ่งไม่สามารถขยายได้ ทำให้ขาดความสะดวก และปลอดภัยในการเดินทาง
    - สังคม/วัฒนธรรม พฤติกรรมของคนในสังคม นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อการท่องเที่ยวธรรมชาติเชิงเกษตรอินทรีย์
    - กายภาพ มีโอกาสเนื่องจากนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มขึ้น การเกษตรอินทรีย์
    - การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายนอกดำเนินงาน
      - ในส่วนนี้ได้ใช้ตัวแปรด้าน ผู้เกี่ยวข้อง (Stake Hoder) ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการในพื้นที่และบริษัทเอกชน/องค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่ และคู่แข่งขั้นปัจจุบัน (Industrial competitors) ในการวิเคราะห์

- ด้านผู้เกี่ยวข้อง (Stake Hoder)
  - o หน่วยงานราชการในพื้นที่และกิจการเอกชนในพื้นที่ พบว่าจุดเด่นคือหน่วยงานราชการให้การสนับสนุนการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่นการเลี้ยงผึ้งธรรมชาติ สนับสนุนการทำแนวป้องกันไฟฟ้า สร้างฝายต้นน้ำ กลุ่มเอกชนและหน่วยงานรัฐส่งเสริมและรับซื้อผลผลิตพืชเศรษฐกิจ เช่น ถั่วแระ กาแฟ และผลผลิตการเกษตรอื่นๆ
  - o องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น จากการวิเคราะห์จุดแข็งพบว่า ตำบลแม่เจดีย์ สนับสนุนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เช่นการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ เลี้ยงผึ้ง กลุ่มปุยหมัก และมีการให้การสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน สำหรับจุดอ่อนคือการที่อบต. มีงบประมาณที่จำกัด
  - o บริษัทเอกชน/องค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่ มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้กลุ่มอนุรักษ์ผึ้งธรรมชาติ นอกจากนี้ผู้ประกอบการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้การสนับสนุนผู้ประกอบการตลอดจนบุคลากรในพื้นที่
  - o คู่แข่งขัน คู่แข่งทางตรงที่ทีมวิจัยได้วิจัยทำการวิเคราะห์ได้แก่บ้านแม่กำปอง อำเภอสันกำแพง มีจุดแข็งด้านความมีชื่อเสียงด้านโฮมสเตย์ มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ใกล้เคียงกับตำบลแม่เจดีย์อย่างมาก พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการท่องเที่ยว ก่อนตำบลแม่เจดีย์ เช่นที่จอบครนักรท่องเที่ยว และบ้านก๊ิดช้าง อำเภอแม่แตง ซึ่งจุดแข็งด้านทำการตลาดท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก่อน และจุดอ่อนด้านทรัพยากรธรรมชาติเริ่มถูกทำลาย

3. วิเคราะห์พื้นที่ราบและพื้นที่คอย

สรุปพื้นที่ราบและพื้นที่คอย โดยพื้นที่ราบส่วนใหญ่เป็นพื้นที่สวนทำไร่ ทำการเกษตรทั้งปี จะมีวิวัฒนาการเกี่ยวกับการเกษตรที่เหมาะสมแก่การชม ตั้งแต่การเริ่มลงมือเพาะปลูก รวมถึงการเก็บเกี่ยว สามารถชมธรรมชาติได้ตลอดทั้งปี ผู้ประกอบการหลายคนในชุมชนได้หันมาทำเกษตรปลอดภัย ไร่สารเคมีเชิงท่องเที่ยวและให้บริการอาหารที่น่าสนใจ โดยวัตถุดิบที่นำมาประกอบอาหารหรือเครื่องดื่ม มาจากผลผลิตในชุมชนเอง เช่น ผัก ถั่วแระ เมล็ดแมคคาเดเมีย กาแฟ พืชผลอื่น ผลไม้ เนื้อสัตว์ ตัวอย่างผู้ประกอบการร้านกาแฟ นำเมล็ดกาแฟ ในชุมชนมาใช้ในการผลิตกาแฟดื่ม นำเมล็ดแมคคาเดเมียมาเป็นส่วนประกอบในการแปรรูปอาหารที่น่าสนใจ เช่น เค้กแมคคาเดเมีย เป็นต้น มีความพร้อมในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกเพราะอยู่ใกล้ชุมชนและเป็นเส้นทางผ่านไปหลายจังหวัดเช่น ตัวเมืองเชียงราย พะเยา ลำปาง ถนนหนทางเข้าถึงสะดวกสบาย แต่เนื่องจากเป็นทางผ่านทำให้ นักท่องเที่ยวมักจะผ่านเลยไป

พื้นที่คอย ประกอบไปด้วยวิวคอย สวนผลไม้ พืช ป่า ที่ได้เปรียบในเรื่องความเป็นธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เส้นทางท่องเที่ยวธรรมชาติ ชาร์สี/สมุนไพรร คอยหมด/ป่าต้น

น้ำ/จุดชมวิวดอยกุด ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ/คูนกหลากสี/จักจั่นหลากสี/สะลาเวนเดอร์ (กิ่งกาพันปี) ทำให้หมู่บ้านบนพื้นที่ดอยได้เปรียบในเรื่อง สิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ มีไฮมสเคย์ที่น่าสนใจ แต่พบข้อจำกัดเรื่องความพร้อมในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เช่นร้านอาหาร ตู้เอทีเอ็ม เรื่องการเข้าถึงเช่น ถนนทางขึ้นดอย ต้องใช้รถโฟร์วิล และเป็นทางชันอันตราย ต้องใช้บริการของผู้ประกอบการที่มีอยู่เพียง ผู้ประกอบการผู้นั้น ในขณะที่ผู้ประกอบการอื่นที่อยู่บนพื้นที่ดอยไม่มีรถบริการ ทำให้ขาดโอกาสด้านรายได้ อีกทั้งเรื่องการสื่อสารต่างๆ ที่จำกัด ทำให้นักท่องเที่ยวไม่ทราบวิธีขึ้นดอยหรือติดต่อทางไหนกับผู้ประกอบการใด นอกจากหน่วยงานราชการทำให้ ขาดโอกาส

4. ศึกษาความสามารถของชาวบ้านในการจัดการชุมชนเชิงเกษตรอนุรักษ์ธรรมชาติ เพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน โดยวิธีการจัดการชุมชนเพื่อนำมาสู่การทำเกษตรอินทรีย์ อนุรักษ์ธรรมชาติ วัฒนธรรมและบูรณาการการท่องเที่ยว เพื่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์

การศึกษาความสามารถของชาวบ้านแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ด้านบุคคล ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรม และด้าน โครงการภาครัฐ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจและความสามารถของชาวบ้านในการอนุรักษ์ธรรมชาติเป็นอย่างดี โดย เช่น ด้านบุคคล ประชาชนในตำบลมีความรู้ความสามารถในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การทำการเกษตร เช่นถ้าใช้ปุ๋ยเคมีจะใช้ในระดับที่ปลอดภัย นอกจากนี้เกษตรกร ได้มีการทำเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น และปัจจุบันใช้ปุ๋ยชีวภาพทดแทนปุ๋ยเคมีเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ชาวบ้านจัดทำเขตอนุรักษ์น้ำตั้งแต่บริเวณฝายทดน้ำเพื่อทำประปาหมู่บ้าน โดยเพิ่มการใช้พลังงานทางเลือก เช่นแสงอาทิตย์ ขึ้นไปตามลำน้ำ ในเขตอนุรักษ์น้ำนี้ทุกคนทำตามกฎหมายหมู่บ้านอย่างเคร่งครัดเชิงอนุรักษ์ เช่น อาบน้ำและล้างเท้า การทิ้งขยะที่อยู่ในจุดที่ปลอดภัยต่อแหล่งน้ำ

ประชาชนในพื้นที่มีความเข้าใจในเรื่องการที่จะไม่ตัดไม้ทำลายป่า และเข้าใจว่าป่าที่สมบูรณ์ยังให้เกิดประโยชน์อีกหลายด้าน สามารถเพิ่มรายได้เชิงบูรณาการกับการท่องเที่ยว มีการแจ้งข่าวให้เจ้าหน้าที่หากพบเห็นการตัดไม้ทำลายป่า ด้านสังคม ร่วมกันทำจัดทำแนวป้องกันไฟป่าในเพื่อกันไม่ให้ไฟป่าเข้ามาในเขตเพาะปลูกของ และน้ำ ร่วมกันทำฝายชะลอน้ำทำให้ป่าชุ่มชื้น ได้จัดตั้งและมอบหมายให้กรรมการหมู่บ้านทำหน้าที่ดูแลและควบคุมการตัดไม้ในเขตหมู่บ้าน การตัดไม้ในเขตป่า และในเขตที่ดินทำกินที่มีเอกสารสิทธิ์ ไม่อนุญาตให้ปลูกบ้านที่สะสมไม้รอขาย ประชาชนแบ่งกันรับผิดชอบพื้นที่ป่า และพื้นที่ทำกินของหมู่บ้านตนเอง ประชาชนใช้น้ำในลำห้วยร่วมกัน ชุมชนจึงสร้างกฎระเบียบ ด้านเศรษฐกิจ ประชาชนมีอาชีพหลักคือการทำเกษตร ปลูกพืชเศรษฐกิจ กาแฟ ชา ดังนั้นประชาชนจึงร่วมกันอนุรักษ์ป่าไม้ ด้านวัฒนธรรม การเกษตรอื่น ๆ มีการสั่งสอนคนรุ่นต่อมาให้ทำตาม ผลทำให้ปัจจุบันประชาชนชาวบ้านทำการเกษตรในลักษณะ

การอนุรักษ์ และด้านโครงการภาครัฐ ชาวบ้านได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐหลายหน่วย เช่น อบต. โครงการหลวง และให้งบประมาณสนับสนุนการป้องกัน และการเสริมสร้างการอนุรักษ์ ป่า และทรัพยากรธรรมชาติ ชาวบ้านได้รับการส่งเสริมจากกระทรวงมหาดไทยให้พัฒนา กฎระเบียบหมู่บ้าน และกฎระเบียบในการรักษาป่า

5. สร้างผู้ประกอบการชุมชน ให้มีความสามารถในการแข่งขันได้

ภาพรวมคุณลักษณะเด่นของผู้ประกอบการในตำบลแม่เจดีย์ คุณลักษณะของกลุ่มเป้าหมายเพื่อเตรียมพร้อมเป็นผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่ามีคุณลักษณะที่ดี อยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยมีด้านการตระหนักในความเป็นไปได้ของอัตราผลตอบแทนของการลงทุน รองลงมาความเป็นอิสระ ส่วนด้านอำนาจการตัดสินใจและด้านการเข้าใจตนเองอยู่ในระดับมาเท่ากัน ตามด้วยด้านความมุ่งมั่นอดสาหัส และด้านการเข้าใจการตลาดอย่างลึกซึ้ง ตามลำดับ

โดยในด้านการตระหนักในความเป็นไปได้ของอัตราผลตอบแทนของการลงทุน ในรายข้อพบว่ากลุ่มเป้าหมายมีคุณลักษณะก่อนที่จะลงมือทำธุรกิจหรือขยายธุรกิจจะคิดถึงการลงทุน และผลตอบแทนก่อนเสมอ รองลงมาสังเกตเห็นถึงผลประโยชน์จากสิ่งที่มีการวางแผนที่จะลงทุน รวมถึงจะคิดอย่างถี่ถ้วนก่อนที่จะตัดสินใจลงทุนทรัพยากรอย่างคุ้มค่าที่สุด และสามารถควบคุมรายจ่ายได้

ด้านความเป็นอิสระ โดยมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองและทำงานได้ดี เมื่อรู้สึกว่ามีอิสระในการทำงานสูงที่สุด

ส่วนด้านอำนาจการตัดสินใจ กลุ่มเป้าหมายมีตัดสินใจ โดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่รอบตัวและสามารถตัดสินใจได้ด้วยตัวเองและเร็วค่อนข้างสูง และด้านการเข้าใจตนเอง มีความเด่นในด้านเรียนรู้จากการทำงานร่วมกับคนอื่น

ในขณะที่การเข้าใจการตลาดอย่างลึกซึ้ง มีความเด่นในรายข้อด้านสามารถคัดสรรอาหารหรือผลิตภัณฑ์ บริการ มีคุณภาพ มาตรฐานเหมาะสม ที่ใช้ในการดูแลเป็นพิเศษ เพื่อตอบสนองให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า สามารถทำให้คนอื่นรู้สึกตื่นเต้นกับแนวคิด และสามารถวิเคราะห์ข้อมูลจากการใช้บริการของลูกค้าเพื่อที่จะนำเสนอสินค้าหรือให้บริการที่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้า ถึงแม้คุณลักษณะในข้อนี้ของกลุ่มเป้าหมายจะอยู่ในระดับมาก แต่ก็อ่อนที่สุดในตัวแปรของคุณลักษณะผู้ประกอบการ

ปัจจัยด้าน โอกาสของผู้ประกอบการการ ธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า โอกาสด้านแนวคิดธุรกิจของกลุ่มเป้าหมายเกิดขึ้นจากการพูดคุยกับผู้คน

รองลงมาคือเบื้องหลังแนวคิดของธุรกิจมาจากการค้นหาแนวคิดอย่างอิสระ แนวคิดธุรกิจของกลุ่มเป้าหมายมีพื้นฐานมาจากความต้องการของตลาด ตามลำดับ

การสร้างผู้ประกอบการที่มีอยู่แล้วให้เข้มแข็งและสร้างผู้ประกอบการใหม่

ในส่วนนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้การสัมภาษณ์ อบรมและจัดทำประชุมกลุ่ม โดยในได้ใช้กลุ่มเป้าหมายจากจำนวนผู้ประกอบการในแต่ละหมู่บ้าน ที่ได้ทำการเก็บข้อมูลมาจำนวน 300 คน ทีมวิจัยได้ผู้ที่มีแนวโน้มเป็นผู้ประกอบการและต้องการเปลี่ยนหรือขยายไปทำกิจการใหม่ ให้เข้าร่วมอบรมกับทีมวิจัยเป็นจำนวน 300 คน โดย ทีมวิจัยได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลจากการทำวิจัย เป็น 2 ด้านใหญ่ๆดังนี้ สังเคราะห์โครงการธุรกิจของกลุ่มเป้าหมาย การแบ่งปันความรู้ด้านการจัดตั้งธุรกิจและการดำเนินการธุรกิจเบื้องต้น ผลจากการวิจัยเป็นดังนี้

รวมถึงการประเมินสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่เพื่อเป็นส่วนประกอบที่มีผลต่อการดึงดูดนักท่องเที่ยวในอนาคตที่จะเข้ามา ผลการประเมินแสดงให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายมีแนวโน้มที่จะประกอบการ โครงการธุรกิจ เพื่อชุมชน (เกษตรท่องเที่ยวรองลงมาคือแปรรูปผลผลิต เช่นที่คืน ร้อย เกษตรอินทรีย์ โสมสเคย์ ปลูกข้าวไร่และปลูกกาแฟในสวนยาง และทำเกษตรผสมผสานและ ฟาร์ม ไข่

การแบ่งปันความรู้ด้านการจัดตั้งธุรกิจและการดำเนินการธุรกิจเบื้องต้น

การแบ่งปันความรู้ด้านการจัดตั้งธุรกิจ

หลังจากการวิเคราะห์เบื้องต้นและได้โครงการแนวโน้มที่จะมีการประกอบการ ทีมวิจัยได้ใช้วิธีการให้ความรู้เบื้องต้นในด้านที่เกี่ยวกับการจัดตั้งธุรกิจ ในโครงการที่เหมาะสม หลังจากทีกลุ่มเป้าหมายได้ทำการประเมินโดยใช้วิธีการประเมินดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ทีมวิจัยได้ให้ความรู้ในด้าน การจัดตั้งธุรกิจดังเนื้อหา ดังนี้

- การปลูกจิตวิญญาณความเป็นผู้ประกอบการ
- รูปแบบธุรกิจผ่าน 9 องค์ประกอบ
- การสร้างธุรกิจใหม่

ทีมวิจัยและผู้เชี่ยวชาญ ให้ความรู้ในด้านการลดความเสี่ยงในการสร้างหรือเริ่มต้นกิจการครั้งนี้ ในด้านสินค้าและบริการที่จะนำเสนอแก่ลูกค้าสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าเป้าหมายได้จริง และขนาดของตลาดใหญ่พอที่จะลงทุนแล้วมีกำไรอยู่รอดได้ อัตรากำไรจากการดำเนินงานมีมากพอสมควรแก่การลงทุน ธุรกิจที่ก่อตั้งขึ้นมาใหม่จะต้องมีความได้เปรียบเชิงแข่งขัน (Competitive Advantage)เหนือกว่าคู่แข่งที่มีอยู่ การบริหารงานแบบเป็นทีม ซึ่งแต่ละคนในทีมมีความสามารถเฉพาะด้านมากพอที่จะจัดการกิจการอย่างถูกต้องตามหลักการ เช่นจัดตั้งแบบ ห้างหุ้นส่วน หรือ บริษัทจำกัด ผู้บริหารธุรกิจที่ก่อตั้งขึ้นมาใหม่ควรเป็นผู้มีประสบการณ์ในสิ่งที่

ต้องทำบ้าง หรืออาจเป็นผู้ที่เคยก่อตั้งธุรกิจอื่นมาก่อน มีเงินทุนดำเนินงานที่พอเพียง ลักษณะของการดำเนินงานเป็นแบบพึ่งพาอาศัยกับธุรกิจอื่น หรือเป็นพันธมิตรซึ่งกันและกันที่จะสามารถร่วมมือกันผลิตสินค้าและบริการ แล้วขยายตลาด ให้กว้างไกลกว่าท้องถิ่นเดิม และธุรกิจกับผู้ประกอบการ มีความเหมาะสมกัน

การดำเนินการธุรกิจเบื้องต้นและการประกอบการการธุรกิจขึ้นมาใหม่

ให้แนวคิดการวิเคราะห์ตลาด ความต้องการของตลาด ความต้องการของลูกค้า การวิเคราะห์จุดเด่นของธุรกิจเพื่อการแข่งขัน โดยที่จุดเด่นต้องชัดเจนและมีคุณค่าสำหรับกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย คำนวณต้นทุนการก่อตั้งและแสวงหาเงินทุนมาใช้ดำเนินการเริ่มต้นธุรกิจ รวมถึงการให้แนวคิดเบื้องต้นแก่ผู้ประกอบการด้านสภาพคล่องของกิจการในระยะเริ่มต้น ให้ที่ถนัดกว่าค่าใช้จ่ายในการเริ่มต้นก่อตั้งธุรกิจ เลือกรูปแบบของการก่อตั้งทางกฎหมายที่เหมาะสมจะจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลหรือไม่ ในรูปแบบธุรกิจเจ้าของคนเดียว ห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทจำกัด นอกจากนี้ ทีมวิจัยได้ให้แนวคิดที่สำคัญด้าน การเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม และการขายโดยใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงแนวคิดเบื้องต้นด้าน วางแผนการธุรกิจ ซึ่งรวมถึงการวางแผนทั้งสี่ด้าน เช่น การตลาด การจัดการองค์กรธุรกิจ การผลิตและการเงิน

ทั้งนี้โดยทางทีมวิจัยได้มีการจัดทำสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ ในด้านต่างๆ เช่น ศักยภาพพื้นที่ การเป็นผู้ประกอบการ รูปแบบธุรกิจ การตลาด การเงิน ปัญหา กิจกรรมใหม่ๆ เพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อพัฒนาระบบสื่อความหมายและการตลาดท่องเที่ยวโดยเน้นการมีส่วนร่วมให้บุคลากรในชุมชนได้พัฒนาศักยภาพ และระดมความคิด/แก้ไขปัญหาของชุมชน รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างชุมชนในท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา ในลักษณะพหุภาคี

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบครบวงจร ของผู้ให้ข้อมูล พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เห็นควร ให้พัฒนาด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้สวยงาม และน่าสนใจมากขึ้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่มีความคิดเห็นเพิ่มเติมด้านการเกษตร

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านส่วนประสมทางการตลาดต่อนักท่องเที่ยวต่อแนวทางการพัฒนาตลาดท่องเที่ยวชุมชนเชิงเกษตรแบบครบวงจร ในตำบลแม่เจดีย์ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านส่วนประสมทางการตลาดต่อนักท่องเที่ยวในการพัฒนาตลาดท่องเที่ยวชุมชนเชิงเกษตรแบบครบวงจร ในตำบลแม่เจดีย์ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ด้านผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Product) สิ่งดึงดูดใจ พบว่า โดยภาพรวม

ด้านผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Product) ด้านผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Product) ที่พักผ่อน พบว่า โดยภาพรวมด้านผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Product) ที่พักผ่อน อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบย่อย ด้านผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Product) กิจกรรมโดยภาพรวมด้านผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Product) กิจกรรม อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบย่อย โดยให้ความสำคัญด้านผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Product) ด้านผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Product) สิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า โดยภาพรวม ด้านผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Product) ด้านผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Product) การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว พบว่า โดยภาพรวมด้านผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Product) การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญด้านผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Product) ด้านราคา พบว่า โดยภาพรวมด้านราคา อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายทางการท่องเที่ยว (Place/Process of Delivery) พบว่า โดยภาพรวมด้านช่องทางการจัดจำหน่ายทางการท่องเที่ยว (Place/Process of Delivery) อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบย่อย ลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence) อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence) คือป้ายสอดคล้องกับแหล่งท่องเที่ยว ด้านกระบวนการซื้อทางการท่องเที่ยว (Purchasing Process) พบว่า โดยภาพรวมด้านกระบวนการซื้อทางการท่องเที่ยว (Purchasing Process) อยู่ในระดับมาก ด้านผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Packaging) พบว่า โดยภาพรวมด้านการรวมผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Packaging) อยู่ในระดับมาก ด้านบุคลากร (People) พบว่า โดยภาพรวมด้านบุคลากร (People) อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบย่อย

ชื่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ชื่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของผู้ให้ข้อมูล พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ชื่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ พระธาตุม่อนพระเจ้าหลาย รongลงมา ห้วยน้ำกิน เขื่อนคอยงู วัดเวียงกาหลง คอยผาโง้ม วัดพระธาตุแม่เจดีย์ น้ำตกขุนแจ และชุมชนเมืองเย็น วัดปางมะภาค และโป่งน้ำร้อน เตหาษาเครื่องปั้นดินเผา บ้านสมจิตร อ่างเก็บน้ำห่มุ 6 และวังมัจฉา และไร่ชา

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรกับแหล่งท่องเที่ยว ของผู้ให้ข้อมูล พบว่า กระดุมกะลา เครื่องปั้นดินเผา เกษตรแปรรูป และทำมีด ทำเจียง ตามลำดับ

ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่แตกต่างจากแหล่งอื่น ของผู้ให้ข้อมูล พบว่า ผู้ให้ ชาหญ้าหวาน พืชหมุนเวียน และลวดลายเป็น ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่แตกต่างจากแหล่งอื่นของผู้ให้ข้อมูล เกษตรอินทรีย์ แหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งดึงดูดใจ ของผู้ให้ข้อมูล พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เลือกทิวทัศน์หรือทัศนียภาพที่สวยงามตามธรรมชาติ การเดินทางเข้าถึง (Accessibility) เส้นทางเดินทางสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เลือกการเข้าถึงสะดวกสบาย การเดินทางเข้าถึง (Accessibility) ลักษณะถนนจากเส้นหลักเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เลือกถนนลาดยาง / คอนกรีตตลอดเส้นทาง สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) มีการจัดทำป้ายสื่อความหมาย ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการจัดทำป้ายสื่อความหมาย สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) มีร้านอาหาร สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) มีร้านขายสินค้า ที่ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เลือกมีร้านขายสินค้าที่ สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) มีบริการ อินเทอร์เน็ต ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เลือกมีบริการอินเทอร์เน็ต สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้พิการ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เลือกไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้พิการ

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาวิธีการบริหารการเงินในรูปแบบธุรกิจท่องเที่ยวเชิง เกษตรอินทรีย์แบบครบวงจรเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางการเงินแก่ชุมชน

การจัดการการเงินของเกษตรกรและผู้ประกอบการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับกลางถึงมาก ประกอบด้วยการวางแผนการเงิน มีค่าเฉลี่ย 3.61 อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางถึงมาก และมีค่าฐาน นิยมเฉลี่ย 3.91 อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 41 การจัดหาเงินทุน เฉลี่ยมีค่า 3.46 ฐานนิยม เฉลี่ย 3.75 คิดเป็นร้อยละ 32.50 การจัดสรรเงินทุนเกษตรกรและผู้ประกอบการมีการ จัดสรรเงินทุน ค่าเฉลี่ย 3.08 ฐานนิยมเฉลี่ย 3.40 คิดเป็นร้อยละ 36.20 และ การควบคุมทาง การเงิน มีค่าเฉลี่ย 3.26 ฐานนิยมเฉลี่ย 3.3 คิดเป็นร้อยละ 42.7 มีรายละเอียดผลวิจัยดังนี้

การวางแผนการเงิน มีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับปานกลางถึงมาก ประกอบด้วย 1. การวางแผนการ จัดหาเงินทุน ประกอบด้วย (1.1) การวางแผนการกู้ยืมเงิน เพื่อนำไปใช้ใน (1.2) การวางแผนการ ลงทุนโดยนำเงินทุนตนเองมาใช้ในการทำธุรกิจ (1.3) การกำหนดรายได้ ค่าใช้จ่าย และกำไร 2. การวางแผนการจัดสรรเงินทุน ประกอบด้วย (2.1) การวางแผนการซื้อสินทรัพย์ต่างๆ เช่น เครื่องมือ อุปกรณ์ เครื่องจักร (2.2) การวางแผนการใช้จ่ายเงินที่มีอยู่อย่างชัดเจน (2.3) ต้องการการ วางแผนสำรองเงินสดไว้ใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในกิจการ 3. การวางแผนการควบคุมทางการเงิน ประกอบด้วย (2.1) การวางแผนการตรวจสอบสินทรัพย์ เงินสด เครื่องมือ เครื่องจักร (2.2) การ วางแผนการตรวจสอบหนี้สิน เงินกู้ยืม การซื้อสินค้าเป็นเงินสด (2.3) การวางแผนการตรวจสอบ เงินทุนที่ลงทุน (2.4) การวางแผนการตรวจรายได้ (2.5) การวางแผนการตรวจสอบค่าใช้จ่าย

การจัดหาเงินทุน อยู่ในระดับปานกลาง ประกอบด้วย (1) การกู้ยืมจากธนาคาร พาณิชย์ทำได้ยาก (2) ควรลงทุนเองทั้งจำนวนไม่ควรกู้ยืมจากธนาคาร (3) การกู้ยืมเงินจากธนาคาร ทำให้เกิดความเสี่ยงในการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ย (4) การลงทุนด้วยตนเองจะมีความเสี่ยงต่ำ เนื่องจากไม่ต้องชำระคืนเงินต้น และไม่มีดอกเบี้ย

การจัดสรรเงินทุนเงินทุน อยู่ในระดับปานกลาง ประกอบด้วย (1) การสำรองเงินสดไว้ใช้ในการดำเนินงานเพียงพอ (2) มีเงินสดไม่เพียงพอในการดำเนินงาน (3) มีการนำเงินสดที่มีอยู่ไปลงทุนรูปแบบอื่นที่ไม่ใช่การเกษตร (4) มีสินทรัพย์ที่ใช้ในการดำเนินงานเพียงพอ เช่น ที่ดิน โรงเรือน รถยนต์ (5) ท่านมีการขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ อยู่ในระดับน้อย

การควบคุมทางการเงิน อยู่ในระดับปานกลาง ประกอบด้วย 1) การควบคุมด้านการจัดหาเงินทุน ได้แก่ (1.1) การตรวจสอบจำนวนหนี้สินมีอยู่กับข้อมูลที่บันทึกไว้ (1.2) มีการตรวจสอบจำนวนทุนมีอยู่กับข้อมูลที่บันทึกไว้ (1.3) การตรวจสอบจำนวนรายได้มีอยู่กับข้อมูลที่บันทึกไว้ (1.4) การตรวจสอบจำนวนค่าใช้จ่ายมีอยู่กับข้อมูลที่บันทึกไว้ 2) การควบคุมด้านการจัดสรรเงินทุน คือ การตรวจสอบจำนวนสินทรัพย์ที่มีอยู่กับข้อมูลที่บันทึกไว้ 3) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ (3.1) การเปรียบเทียบข้อมูลบันทึกไว้ กับแผนงานที่กำหนด (3.2) การวิเคราะห์รายได้ และค่าใช้จ่าย สาเหตุว่าทำไมไม่ได้ตามที่กำหนด (3.3) การวิเคราะห์สินทรัพย์ที่มีขาด หรือเกิดความต้องการ ควรจะซื้อเพิ่มหรือขายออกไป (4.4) การวิเคราะห์กำไรที่ได้เทียบกับจำนวนที่ได้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ (5.5) การวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลทางการเงินที่เกิดขึ้นเทียบกับข้อมูลในอดีตการสำรองเงินสดไว้ใช้ในการดำเนินงานเพียงพอ

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 4 สร้างเส้นทางท่องเที่ยวสายใหม่เชิงอนุรักษ์ ของตำบลแม่เจดีย์ ตำบลเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และการทำสัมภาษณ์กลุ่ม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ในตำบลแม่เจดีย์ จังหวัดเชียงราย

จากข้อมูลการวิเคราะห์ทั้งในหมู่บ้านต่างๆ และปัจจัยภายนอกปัจจุบันนี้งานวิจัยนี้ได้เสนอกิจกรรมท่องเที่ยว โดยแบ่งเป็นพื้นที่ราบ และพื้นที่ดอย

พื้นที่ราบ ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ครบ การเข้าถึงได้สะดวกสบายง่าย ลักษณะทางกายภาพพื้นที่ราบ ทำนา ทำสวน ทำไร่ ตั้งแต่เพาะปลูก จนถึงลงมือเก็บเกี่ยว งานวิจัยนี้เสนอตัวอย่าง กิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่เพื่อเพิ่มรายได้ ดังนี้

1. ทริป ครึ่งวัน ชมธรรมชาติ ดื่มและทานอาหาร ก่อนที่จะขับไปจังหวัดอื่นทางรถยนต์หรือจักรยานยนต์ หรือเช่าจักรยาน ชม ไร่ นา สวน สูดอากาศชมธรรมชาติในพื้นที่เกษตรในหมู่บ้านต่างๆ จากนั้น แวะดื่มกาแฟ เปิดใหม่ และใช้วัตถุดิบท้องถิ่น เช่น เมล็ดกาแฟ ถั่วเมล็ดคาเดเมีย ซื้อสินค้าท้องถิ่น เช่น แหนมห่อใบตอง หลังจากนั้น แวะสวนผักออแกนิก เพื่อรับประทานอาหารพร้อมชมสวน ทางเชื่อมต่อไปพะเยา

2. ทริปปักกิจกรรม 1 วัน 1 คืน เช้า เรียนรู้ ลงมือ รับประทานอาหารท้องถิ่น พักโฮมสเตย์และเดินชมวัฒนธรรมท้องถิ่น โดย เมื่อนักท่องเที่ยวมาถึง ให้ความรู้เรื่องพืชเศรษฐกิจ ที่สามารถ

จะลงมือปลูกในช่วงนั้น ให้ความรู้เรื่องการเพาะปลูก เริ่มตั้งแต่เตรียมพื้นที่ ดิน ต่างๆ การปลูก หลังจากนั้น ปลูก ในช่วงเช้า รับประทานอาหารกลางวันที่วัดดูดิบมาจากท้องถิ่น อาหารท้องถิ่น หลังจากนั้น ชมศูนย์เรียนรู้ที่สาธิตวิธีการ เช่น เลี้ยงผึ้ง และเก็บเกี่ยวผลผลิต หรืออื่นๆ

3. ทริปปิกิจกรรม 1 วัน 1 คืน ขับรถแคว้นปีบึง กางเต็นค้างคืน บนอ่างเก็บน้ำ

4. ทริปปิกิจกรรม 1 วัน 1 คืน การเรียนรู้ประสบการณ์การทำเกษตรอินทรีย์

จากผู้ประกอบการ

5. ทริปปิกิจกรรม 1 วัน เช่น การทำหมยมไบโตนึงดั้งเดิมของท้องถิ่น ตั้งแต่การเลือกวัตถุดิบ กรรมวิธีการผลิต แบบดั้งเดิมเป็นต้น

6. ทริปป 1 วัน การผลิตอาหารเครื่องดื่มต่างๆ โดยใช้ผลผลิตจากการทำเกษตรอินทรีย์ อย่างที่เราเห็นหลายๆร้านที่ ใช้กาแฟในชุมชน หรือ ใช้แมคคาเดเมียในการทำเค้ก หรือขนมปัง Homemade จากข้าวสารีรวมถึงเต้าหู้อินทรีย์ ส่วนประกอบอื่นๆ ที่ผู้ประกอบการ เพาะปลูกเอง รวมถึงการเพิ่มผลิตภัณฑ์ที่ทำจากถั่วแระญี่ปุ่นที่พบว่าปลูกมากในพื้นที่

7. ทริปป 1 วัน สอนเกี่ยวกับพืชสมุนไพรและการใช้พืชสมุนไพรต่างๆ ที่สามารถหาได้ในหมู่บ้านมาให้บริการด้านการนวดเพื่อสุขภาพและความงาม

พื้นที่คอย ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ จำกัด การเข้าถึงได้ยาก แต่ลักษณะทางกายภาพเป็นคอย ทำสวนกาแฟ ชา ต่างๆ ทำไร่ ป่า ตั้งแต่เพาะปลูก จนถึงลงมือเก็บเกี่ยว งานวิจัยนี้เสนอ ตัวอย่าง กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มรายได้ ดังนี้

1. ทริปป 1 วัน 1 คืน กิจกรรมเรียนรู้เกี่ยวกับชา 5 สี รวมถึงวิธีเลือก เพื่อนำมาปรุงหรือผลิต น้ำชาขงคีม กลางคืนนอนเต็นท์หรือเลือกพักที่โฮมสเตย์ ที่มีอยู่หลายที่

2. ทริปป 1 วัน 1 คืน จัดทริปปเดินป่า หรือส่องนก

3. ทริปป 1 วัน 1 คืน ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ/ดูนกหลากสี/จักจั่นหลากสี/สะพานวนเคอร์ (กึ่งกาพันปี)

4. ทริปป 1 วัน 1 คืน ท่องเที่ยวไร่ชาไร่กาแฟ หรือกาแฟอินทรีย์ที่มีอยู่พื้นที่

5. ทริปป 1 วัน 1 คืน การขับรถ ATV, มอเตอร์ไซด์ ขึ้นไปหมู่บ้านพื้นที่คอย แบบผจญ

ภัย

สรุปภาพรวมกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยว สามารถ ทำได้ ในครั้งวัน, 1 วัน เข้า เยี่ยมกลับ , ค้างคืน บนคอย และร่วมกิจกรรมลงมือทำ หัดชงกาแฟ ชา คอย หรือกิจกรรมปลูกผัก เก็บเกี่ยวพืชพันธุ์ต่างๆ เช่น ถั่วแระ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการจัดการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตั้งงานวิจัยนี้ได้ค้นพบผลการวิจัยขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ประกอบการ (อำพล ชะโยมชัย 2560 และ วันวิสาข์ โขศพรหมอนันต์ และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ 2558) ได้เข้าถึงผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จต้องมีลักษณะการตระหนักถึงผลตอบแทน ด้านความเป็นตัวของตัวเอง ด้านความมีนวัตกรรม ซึ่งผู้ประกอบการในตำบลแม่เจดีย์ที่มีลักษณะเด่นที่สอดคล้องกับงานวิจัย อีกทั้งผู้ประกอบการมีต้องการความรู้เพิ่มเติมในด้านการตลาด สอดคล้องกับงานวิจัยของอำพล ชะโยมชัย (2560) ที่พบว่า ผู้ที่ประสบความสำเร็จควรมีลักษณะดังกล่าว โดยเฉพาะจุดเด่นของคุณลักษณะของผู้ประกอบการในตำบลแม่เจดีย์ที่มีลักษณะเด่น ดังที่งานวิจัยก่อนหน้านี้ได้เสนอถึงคุณลักษณะผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จของการเป็นผู้ประกอบการซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ(Thechatakemg,2019., Lazear,2003; Bosma& Al.,2000) ที่ได้สรุปคุณลักษณะผู้เข้าร่วมวิจัยกลุ่มเป้าหมาย มีลักษณะผู้ประกอบการในตำบลแม่เจดีย์ ดังนี้ มีการตระหนักในความเป็นไปได้ของอัตราผลตอบแทนของการลงทุนความกล้าเสี่ยง รักความเป็นอิสระ มีเข้าใจตนเองและชอบที่จะมีอำนาจในการตัดสินใจ

สำหรับผู้ประกอบการตำบลแม่เจดีย์มีคุณลักษณะที่ควรจะต้องพัฒนาให้ดีขึ้น คือ การเข้าใจการตลาดอย่างลึกซึ้ง การวางแผนและควบคุมอย่างเป็นระบบ และความมั่นใจในตนเอง ซึ่งงานวิจัยหลาย ๆ เรื่องกลับพบว่า ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีคุณสมบัติในด้านความกล้าเสี่ยง มีความมั่นใจในตนเอง (Ruangkrit and Thechatakemg 2014) ดังนั้นผู้ประกอบการในตำบลแม่เจดีย์ควรได้รับการอบรมอย่างต่อเนื่องในด้านการเป็นผู้ประกอบการ การประกอบการ รวมถึงการบริหารธุรกิจอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความเชื่อมั่น และสามารถใช้ความรู้จากการอบรมเพื่อเพื่อความเข้มแข็งในการประกอบการ

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพเกษตรกรและผู้ประกอบการทั้งหมด 16 หมู่บ้านในตำบลแม่เจดีย์ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย มีประวัติความเป็นมา มีประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมที่สืบต่อกันมา ซึ่งสามารถเป็นจุดขายดึงดูดนักท่องเที่ยวเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษฎา สังขมณี (2558) มีอัตลักษณ์ท้องถิ่นที่ชัดเจนในการเป็นอิสระถือได้ว่าเป็นรูปแบบ เกษตรกรยังไม่มีการจัดทำบัญชีที่ชัดเจน มีการจดบันทึกข้อมูลเพียงบางรายการเท่านั้น ส่วนด้านการบริหารการเงิน ได้แก่ 1) การวางแผนการเงิน เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่มี การวางแผนการเงินทั้งหมด มีเพียงการวางแผนการผลิต ในวัตถุประสงค์โดยการประมาณการ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชมัย เจียรกุลและคณะ (2557) ด้านการดำเนินการผลิต ต้องมีการวางแผนการจัดหาวัตถุดิบที่แม่นยำการวางแผนการระดมเงินทุน การวางแผนการจัดสรรเงินทุน ใช้วิธีการคาดคะเน

การควบคุมทางการเงิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชันยมัย เจียรกุลและคณะ (2557) การกำหนดแผนการดำเนินงานทั้งระยะสั้นและระยะยาว และ ปิยะวดี ยอดนา (2556) ความชัดเจนในการตั้งเป้าหมายของการดำเนินธุรกิจ 2) การจัดหาเงินทุนอยู่ในระดับกลาง ได้แก่ 2.1) การกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์ทำได้ยาก 2.2) ควรลงทุนเองทั้งจำนวนไม่ควรกู้ยืมจากธนาคาร 2.3) การกู้ยืมเงินจากธนาคารทำให้เกิดความเสี่ยงในการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ย 2.4) การลงทุนด้วยตนเองจะมีความเสี่ยงต่ำเนื่องจากไม่ต้องชำระคืนเงินต้น และไม่มีดอกเบี้ย ระดับปานกลางถึงมาก สอดคล้องกับ กฤษฎา สังขมณี (2558) ต้องการลงทุนเอง ไม่ต้องการร่วมทุน และให้ความสำคัญระดับมาก 3) การจัดสรรเงินทุนเงินทุน อยู่ในระดับปานกลาง ประกอบด้วย การจัดสรรสินทรัพย์หมุนเวียน และการซื้อสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน 3) การควบคุมทางการเงิน อยู่ในระดับปานกลาง ประกอบด้วย การควบคุมด้านการจัดหาเงินทุน การควบคุมด้านการจัดสรรเงินทุน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรสา หนองบัว (2544) ลักษณะความเข้มแข็งด้านบริหารการจัดการการเงินถูกต้อง ตรวจสอบได้ และ ยังขาดการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะวดี ยอดนา (2556) ปัญหาด้านการเงินพบว่า มีผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง และ สถาบันพัฒนา SMEs กล่าวถึงการควบคุม เช่น ควบคุมต้นทุนและค่าใช้จ่าย ควบคุมสินค้าคงเหลือ เป็นต้น การตัดสินใจ เช่น การปรับปรุงกิจการ

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้ได้เสนอชี้เสนอแนะให้งานวิจัยให้ชุมชนควรมีการดำเนินการพัฒนาผู้ประกอบการ ตามแนวทางการพัฒนาผู้ประกอบการ ดังนี้

แนวทางในการพัฒนาผู้ประกอบการ

สำหรับแนวทางในการพัฒนาผู้ประกอบการ งานวิจัยนี้ได้เสนอ 2 แนวทาง ได้แก่

1. แนวทางการจัดทำแผนธุรกิจ

หลังจากที่ได้ทำการวิเคราะห์เบื้องต้นจากงานวิจัยนี้ ทีมวิจัยได้เสนอให้ผู้ประกอบการในตำบลเทพเสด็จเข้ารับการอบรมความรู้ด้าน การประกอบการ โดยเริ่มจากการพัฒนาตนเอง โดยตั้งความเป็นผู้ประกอบการออกมา โดยใช้วิธีการอบรมเชิงปฏิบัติคิดแบบเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ แต่ไม่เน้นการจดเลคเชอร์ โดยเริ่มจาก การวิเคราะห์ตัวเอง รู้จักสมรรถนะตัวเองในการทำธุรกิจ โครงการธุรกิจที่สนใจ โดยวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอก หลังจากนั้นเริ่มทำความเข้าใจเกี่ยวกับธุรกิจ ในแต่ละด้าน พร้อมให้ความรู้ ในด้านการจัดการ

การตลาด การผลิตและการเงิน โดยใช้ระยะเวลาปฏิบัติกิจการ 1 เดือน เนื่องจากผู้ประกอบการมีการศึกษา ในระดับไม่สูงมากนัก ทำให้มีปัญหาในเรื่องความเข้าใจในด้านต่างๆ ทำให้ต้องใช้

2. แนวทางในการจัดตั้งธุรกิจ

หลังจากที่ได้อบรมและมั่นใจว่าผู้ประกอบการมีความพร้อมในการจัดตั้งธุรกิจ ทีมวิจัย เสนอ 3 รูปแบบ ในการจัดตั้งกิจการแก่ผู้ประกอบการ โดยจะช่วยเหลือ ดังนี้

การประกอบการแบบเจ้าของคนเดียวผู้ประกอบการเป็นผู้ดำเนินธุรกิจด้วยตนเอง โดยอาจใช้ชื่อธุรกิจหรือชื่อตนเองในการประกอบการ

ด้านการเป็นผู้ประกอบการท่องเที่ยวในชุมชน

ผู้ประกอบการของทั้งสองชุมชน ควรได้รับการฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพของการเป็นผู้ประกอบการ องค์ความรู้ใหม่ ๆ ตลอดจนกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการปรับใช้กลยุทธ์ในการดำเนินงานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยวใหม่ ๆ เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและสามารถแข่งขันในธุรกิจได้

แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ตำบลแม่เจดีย์ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

1) ควรสร้างความโดดเด่น เอกลักษณ์ ในผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรของแต่ละแหล่งท่องเที่ยวให้มีความแตกต่างกัน หรือจัดรวมกลุ่มกันเพื่อผลิตผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรได้มากขึ้นและมีอำนาจต่อรองมากยิ่งขึ้น

2) ด้านผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ควรมีการพัฒนาคุณภาพให้ ได้มาตรฐาน อยู่เสมอเพื่อให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้นและสามารถเพิ่มมูลค่าสินค้าได้

3) ควรมีมาตรการป้องกันการนำผลิตภัณฑ์จากแหล่งเกษตรอื่นมาจำหน่ายแทน ทั้งนี้เพื่อป้องกันคุณภาพของสินค้า ตำบลแม่เจดีย์ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย และเพื่อคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคพึงได้รับ ดังนั้น จึงควรสนับสนุนให้เกษตรกรมีการหมุนเวียนการเพาะปลูกผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรให้ผลิตได้ทั้งปี

4) ควรมีการจัดเส้นทางท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวกลุ่มต่างๆ และการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลแม่เจดีย์ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงรายเองมีศักยภาพสามารถจัดทำเป็นเส้นทางการเรียนรู้ด้านการเกษตรแก่นักท่องเที่ยวที่สนใจ

5) ควรมีความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการท่องเที่ยวและประชาชนควรมีส่วนร่วมในการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเช่น การจัดเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามเส้นทางท่องเที่ยว

6) ควรมีการดูแลสิ่งแวดล้อมเพื่อป้องกันการตัดไม้ทำลายป่าและส่งเสริมให้ผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรลดการใช้สารเคมีเพื่อสุขภาพที่ดีและรักษาสิ่งแวดล้อมด้วย

7) มีการพัฒนาบุคลากรด้านการบริการเพื่อเพิ่มทักษะความสามารถด้านการบริการอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้มีมาตรฐาน

8) ควรมีการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกภายในที่พักแรมแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุและผู้พิการเพื่ออำนวยความสะดวกและสร้างมาตรฐานให้แหล่งท่องเที่ยวทุกที่ที่ต้องปฏิบัติ

9) ควรมีการจัดการโดยสาธารณะในการรับ-ส่งนักท่องเที่ยวจากสถานีขนส่งผู้โดยสาร ตำบลแม่เจดีย์ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย โดยกำหนดจุดรับส่งนักท่องเที่ยวและกำหนดเวลาในการรับส่ง

10) ควรมีการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการด้านการขนส่งในการจัดกลุ่มเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในการรับ-ส่งภายในตำบลแม่เจดีย์ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

11) ควรมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสิ่งก่อสร้างในแหล่งท่องเที่ยวประกอบด้วย ห้องน้ำสาธารณะ ศาลาหรือซุ้มนั่งคอย เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

12) ควรมีการดูแลรักษาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น การทำความสะอาดห้องน้ำ ที่พักนักท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ

13) ควรจะมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายให้เชื่อมโยงการท่องเที่ยวอื่นๆภายในตำบลแม่เจดีย์ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

14) แต่ละกิจกรรมควรให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ และส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมกับแหล่งท่องเที่ยวจะซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ชนิดนั้นด้วย

15) ควรมีการกำหนดราคามาตรฐานของที่พักแรมและมาตรฐานการให้บริการเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับการบริการอย่างเหมาะสม และในส่วนราคาสินค้าที่ระลึกควรมีการกำหนดราคาเช่นกันเพื่อป้องกันการเอาเปรียบผู้บริโภค

16) ควรจัดหาทรัพยากรเพื่อบริการนักท่องเที่ยวที่ไม่มียานพาหนะ ส่วนตัวในการเดินทาง

17) ควรมีการประชาสัมพันธ์แก่แหล่งท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง

18) ควรมีการรณรงค์เกี่ยวกับการดูแลสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวอยู่

เสมอ

19) ควรมีการกำหนดขั้นตอนการต้อนรับนักท่องเที่ยวให้เป็นมาตรฐาน

เดียวกัน

20) ควรมีหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาให้การสนับสนุนด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์แก่เกษตรกร

21) มีการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรด้านการท่องเที่ยวอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะทางการเงิน

1. ควรมีการพัฒนาแบบฟอร์มทางการเงินที่ง่ายและสะดวกในการบันทึกข้อมูลหรือนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการบันทึกข้อมูลและลดความผิดพลาด

2. ควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนารูทกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบครบวงจรให้เป็นที่รู้จัก และได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการ

3. ควรมีการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมต่อให้ครบในแต่ละหมู่บ้านเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรและผู้ประกอบการ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

(Recommendations for Future Study)

1. ควรทำการวางแผนกำไรของธุรกิจการท่องเที่ยวชุมชนเกษตรอินทรีย์แบบครบวงจร การท่องเที่ยวชุมชนเกษตรอินทรีย์เพื่อให้การทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ควรทำการศึกษาการบริหารการเงินโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยเพื่อให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วและลดความผิดพลาดในการคำนวณ

บรรณานุกรม

- Erwin, William. 1976. Participation Management : Concept Theory and Implementation. Atlanta: Georgia State University.
- McIntosh R.W.; Charles Goeldner. 1986. Tourism Principles,Practices,Philosophiers. New York: John Willey&Son.
- Mill , R.C. 1990. Tourism: The International Business. New Jersey: Prentic Hall.
- Potasin, N. & Thechatakerng, P. (2015). Determinants of Starting Entrepreneurs through Non Formal Education's Professional Practice in Hangdong District, Chiangmai Province, Thailand, World Journal of Management 10/2014; 5(2):25-36. (Best prize for Journal Award). <https://zantworldpress.com/journals/world-journal-of-management/september-2014>
- Ruangkrit, S. & Thechatakerng, P. (2015). Characteristics of Community Entrepreneurs in Chiangmai, Thailand, World Journal of Management, Vol.6 no.1, pp.58-83, March. (Best prize for Journal Award). <https://zantworldpress.com/journals/world-journal-of-management/march-2015/>
- กลีนจันทร์แดง, กติกา. 2554. แนวทางการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน: แผนนำเสนอบุคคลต้นแบบเพื่อเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นอีสาน. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2538. นโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (ECOTOURISM) ปี 2538-2539 กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- ชันขวา, สมจิต. 2544. การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จริญญา เจริญสุขใส และสุวัฒน์ จูชากรณ์. (2545). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. In (pp. 72). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา.
- จิตต์ังวัฒนา, บุญเลิศ. 2542. การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. พิมพ์ครั้งที่ 1. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จุฑารัตน์ เจือจิ้น. 2555. แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมบ้านน้ำเขียวจังหวัดตราด. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. ศิลปากร.
- ฉันทซ์ วรรณณอม. 2552. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นสามลดา.

ณรงค์ศักดิ์ คำหาญสุนทร. 2554. ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในเขตพื้นที่ตำบลเขาน้อยอำเภอเวียงเก่าจังหวัดขอนแก่น ปรินิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ภูษนิศา เตชเถกิง 2560, ชุมชน “เทพเสด็จ” กับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ของจังหวัด เชียงใหม่, ประชาคมวิจัย ฉบับที่ : 120 หน้าที่ : 18

http://rescom.trf.or.th/display/keydefault.aspx?id_colum=3250

ชุตินันต์ สะสอง, บุญทววรรณ วิงวอน และ ภูษนิศา เตชเถกิง 2559, การบูรณาการทุนทางสังคมในการสนับสนุนภาวะผู้ประกอบการและการมีส่วนร่วม ผ่านการเชื่อมโยงนวัตกรรมเพื่อสร้างการเติบโตของธุรกิจ OTOP กลุ่มชาติพันธุ์, วารสารสมาคมนักวิจัยสาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ปีที่ 21 ฉบับที่ 3 Vol.21 No.3

http://www.ar.or.th/ImageData/Magazine/10044/DL_10287.pdf?t=636422874609759442

เดโช แสนภักดี. 2546. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ของสมาชิกกลุ่มจังหวัดขอนแก่น. ปรินิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น

